

КОМШЈА

китоби I

Нависанда: Карѝ Винѝе
Соли 1988 Kamilla og tyven

КОМИЛА

... духтараки ятими ҳафтсола мебошад. Ҳозир ӯ дар Норвегия аст, ки дар он ҷо бо апааш зиндагии навро сар кардан мехоҳад.

Ӯ тасодуфан бо Себастиан Кок вохӯрд. Ин марди ҷавон аз сардори худ пули калонро дуздида буд. Себастиан дастгир шуда, ба зиндон афтид, гурехт ва акнун ӯро дар ҳама ҷо ҷустуҷӯ мекунанд.

«Оё он мард дар хонаи ачинадор ҳақиқатан Себастиан аст?» – аз худ мепурсад Комила. Ӯ як саргузашти аҷибро аз сар мегузаронад, ки низ ба таври ҳайратовар тамом мешавад.

Аз синни 8-солагӣ

Карӣ Винйе, нависандаи машҳури норвегӣ, барои кӯдакон бисёр китобҳо навиштааст. Аз рӯи китобҳои Комила I–II кино ба навор гирифта шудааст.

ДУЗДИ СУРХМҮЙ ВА ЯКЧАНД ШАХСОНИ ДИГАР

Комила аниқ медонист, ки дуздҳо чӣ гунаанд. Онҳо чиркин, ришдор, воҳиманок ва одамҳои гандаанд. Инро ҳамаи ононе мегӯянд, ки дар ин маврид усто ҳастанд. Комила медонад, ки дуздҳо халта дар китф мегарданд. Дар халта онҳо моли дуздидагиашонро пинҳон мекунанд. Боз ҳам дар дасташон як оҳани калони даҳшатнокеро доранд, ки бо он дару тирезаҳоро шикаста мекушоянд. Дуздҳо бинию даҳонро бо як рӯймоли сиёҳ маҳкам мекунанд, то ҳеҷ кас кӣ будани онҳоро нафаҳмад. Онҳо дастҳои мӯйдор ва чашмҳои майдаяки зирак доранд ва ба ҳар тараф бо шубҳа нигоҳ мекунанд. Дар китобҳо ҳамин хел навишта мешавад, ва Комила низ ҳамин хел фикр мекард, то он рӯзе ки бо Себастиан Кок шинос шуд. Аввал ӯ чунин меҳисобид, ки ҳама дуздҳо чиркин ва хатарноканд, ва тамоми рӯз ҳақорат мекунанд. Вай гумон дошт, ки ягон дузд хандидан ва бо шикамаш гап задан тавонад.

Комила шунида буд, ки дуздон бо халта дар китф роҳ мегарданд

Лекин Себастиан ҳамаи ин корҳоро метавонист. Себастиан тамоман хатарнок наменамуд. Пӯсти ӯ сафедча ва рӯяш аз доғи кунҷитак пур буд. Ӯ мӯйҳои сурх ва чашмони чунон кабудӣ дилкушо дошт, ки кас ҳеҷ вақт бовар намекард, ки ин чашмҳо аз онӣ дузд ҳастанд.

Асосан Себастиан дузд набуд, ақаллан дар аввал дузд набуд. Аввал ӯ як ҷавони муқаррарӣ буд, ки кор мекард ва маош мегирифт. Ӯ бисёр пул намегирифт. Коргарони муқаррарӣ дар он вақт бисёр маош намегирифтанд. Ҳамаи ин чанд сол пеш воқеъ шуд. Ҳа, он вақт дар Пфлауменстрассе якчанд фабрика буд. Соҳиби ҳамаи ин фабрикаҳо Ҳербстблатт. Ғайр аз ин ӯ се хонаи ба иҷора додашуда, се мағоза, як хонаи калони сафед ва пули бисёр дошт. Бояд гуфт, ки ӯ марди бойтарини шаҳр буд. Баъзеҳо мегуфтанд, ки ӯ ҳам аз ҳама талхрӯйтарин буд. Ва ин сабабе дошт, чунки ба ин қадар молу мулк соҳиб будан хеле душвор аст.

Ҳербстблатт садҳо коргар дошт. Яке аз онҳо Себастиан буд. Себастиан дар фабрикаи бозичабарорӣ кор мекард. Ин фабрика дар ошёнаи якуми хонаи калон буд, ки онро “хонаи Ҳербстблатт” меномиданд. Дар ошёнаи дуюм устохонаи дуредгар(ӣ) буд ва дар ошёнаи сеюм Биллехола зиндагӣ мекард, ки бо Ҳербстблатт хеш буд. Аммо инро бояд дар хотират намонад, зеро Биллехола ба нақл дахл надорад. Боз вай дар хона ҳам набуд. Вай дар Дания дар меҳмониҳои хоҳараш буд. Ба вай он ҷо чунон маъқул шудааст, ки ҳеҷ кас наметоданд, ки вай боз бармегардад, ё не.

Он рӯзе ки ман ба ту нақл кардан мехоҳам, Ҳербстблатт ҳам набуд. Коргарон дар фабрикаи бозичабарорӣ хурсанд шуданд. Онҳо ҳушток мекашиданд, суруд меҳонданд, шӯҳӣ мекарданд ва табъи хуб доштанд. Франсен ҳам ҳушток мекашид. Ӯ оҳанги хушнудонаеро ҳушток мекашид. Одатан ӯ ин корро дар рӯзҳои муқаррарӣ намекард. Дар вақти кор кор мекунанд ва ҳушток намекашанд, мефаҳмонд ӯ.

Ҳозир ту ба ҳар ҳол доништан меҳохӣ, ки Франсен кист. Агар ту Ҳербстблаттро мепурсидӣ, ӯ ба ту ҷавоб меод: «Аз ҳама кормандонам Франсен бовариноктарин аст». Ҳа, албатта, Франсен боваринок буд. Дар ҳамаи рӯзҳои дигар, лекин дар рӯзи сешанбе не.

19-уми августи ҳамон соле ки рӯзи арӯсии духтараш буд, ӯ боэътимод набуд.

Рӯзи сешанбе, 19-уми август барои Себастиан низ рӯзи фаромӯшнашаванда буд. Зеро дар он рӯз, бори якум ба фикраш омад, ки пул дуздад. Мумкин ӯ пештар ҳам медуздид, агар имконият мебуд. Мумкин ӯ ҳеҷ вақт немедуздид, агар калид дар чевони пулдор намеистод. Франсен калидро фаромӯш кард. Ҳа, Франсен, ки ӯ одатан ҳеҷ корро нодуруст намекунад. Лекин ӯ бояд дар вақти тӯй сухан мегуфт, ва дар ин рӯз ҳушаш танҳо ба он банд буд. Ӯ бояд дар тӯй сухан гӯяд – дар пеши ҳама!

Франсен шахси қадпасти чолоке буд, ки талаботи дигаронро ба ҷо меовард. Ӯ ин хел тунуку хушк буд, мисли он коғазе, ки бо он кор мекард. Ва ӯ фақат хушмуомила ва хоксор буд. Ӯ пулро беҳуда сарф намекард. Баъзеҳо мегуфтанд, ки ӯ гурусначашм аст. Аммо ин нодуруст буд. Ӯ барои тӯйи духтараш пул ҷамъ мекард. Ӯ орзу дошт ин қадар пул дошта бошад, ки як тӯйи калони зебо ташкил кунад. Ва ин рӯзи 20-уми август буд.

Ҳама онҳое ки дар фабрикаи бозичабарорӣ кор мекарданд, даъват шуда буданд. Онҳое, ки ба сардор даъватномаро додани Франсенро диданд, табассуми Ҳербстблаттро пай бурданд.

Ҳа, Ҳербстблатт дар ҳақиқат табассум кард, ва баъд гуфт, ки ӯ бо ҷону дил меояд. Ӯ аз он сабаб чунин гуфт, ки ӯ Франсенро нағз медид. Кам одамон дар ин ҷаҳон дар назари Ҳербстблатт эътибор доштанд. Ӯ бисёртар ба худаш аҳамият медод.

Вақте ки Ҳербстблатт ба сафар рафт, Франсен роҳбарии фабрикаро ба ӯҳда гирифт. Сешанбе, рӯзи 19-уми август Ҳербстблатт ба Фредикстад рафт ва тамоми рӯз набуд. Ин аниқ ҳамон рӯз буд, ки Франсен бисёр хатоҳо кард, лекин сардор албатта инро намедонист. Чашмони ӯ ба дурӣ нигоҳ мекарданд. Агар ту аз ӯ чизеро мепурсидӣ, фикр мекардӣ, ки ӯ гапатро намефаҳмад. Ин албатта аз он сабаб буд, ки фикраш гирди сухани пагоҳӣ давр мезад. Азбаски Франсен фикран бо тӯяш машғул буд, ҳушаш аз кораш дур буд. Барои ҳамин ӯ бисёр хатоҳои калон кард, ки аз онҳо баъдтар пушаймон шуд. Ман ҳозир намехоҳам дар бораи ҳамаи хатоҳояш нақл кунам. Ба фикрам, ин ба ӯ

маъкул намешуд. Ман фақат дар бораи хатои бадтаринаш нақл мекунам.

Хато дар ин буд, ки ӯ пеш аз он ки аз идора барояд, калидро дар қуфли дари ҷевон монд.

КАЛИД

Одатан Себастиан ба Франсен баъд аз рӯзи корӣ ёрӣ меод ва корхонаро ба тартиб меовард. Ва ӯ инро 19 августи ҳамон рӯзи сешанбе низ кард. Франсен мехост, ки ҳамааш тоза бошад, ва то даме ки ҳама ҷо ба ҷо карда нашаванд ва мизи корӣ тап-тоза нашавад, аз корхона намебаромад.

Ҳозир ҳамааш ҷо ба ҷо буд, ғайр аз калиди ҷевони пулдор. Калид дар қуфли ҷевон буд ва ҷило меод. Ва дар ҳақиқат чунин менамуд, ки Франсен калидро дар он ҷо дониста мондааст. Ӯ бо оромӣ палтои худро пӯшида, кулохро гирифт ва гуфт:

– О-оҳ, имрӯз рӯзи душвор буд! Ман он қадар хатоҳо кардам, ки...! Оё бовар мекуни, ки ман нони нисфирӯзиямро ба қуттиё, ки ба Ставангер меравад, андохтам? Вақте ки Ҷенсен ва Ко ба ҷои панҷ лӯхтак аз қуттиё нон бо панирро) мебароранд, чӣ мегӯянд? Лекин тақсимои маош сад фоиз дуруст аст. Биё меравем, Кок!

Дар ин лаҳза Себастиан калидро дид. Ӯ даҳон кушод, то як чизро гӯяд. Ӯ фаҳмид, ки корхона холӣ аст. Дар нимкушода буд ва шамол ба даруни хона хучра мевазид. Франсен баромада буд.

– Франсен! – фарёд зад Себастиан аз пайи ӯ. – Ту аз ҷевон баровардани калидро фаромӯш кардӣ!

Франсен аллакай ба поёни зинапоя расида буд. Зинапоя чунон баланд қир-қир мекард, ки ӯ ягон чиз нашунид.

Себастиан аз пушти ӯ рафт ва дар долон ӯро дарёб намуд, лекин Франсен дарҳол дар бораи тӯй гап заданро сар кард.

– Ин маъракаи зӯр мешавад! – гуфт ӯ бо хурсандӣ, – занам гӯшти бирён бо сабзавот мепазад, ва ӯ аллакай чанд намуд шириниҳо пухтааст!

– Ҳа, – гуфт Себастиан, – лекин...

– Баъд боз торти калон бо қаймоқи бисёр мешавад, ва занам бисёр тортҳои ҳархела ва чанд намуди кулчақанд пухтааст!

– Ҳа, Франсен, ту фаромӯш кардӣ...

– Ман нутқи табрикотири қариб пурра навиштам. Фақат охираш хеле душвор аст. Пас аз иҷрои ин ман мехоҳам, боз як мисраъ шеър қироат кунам. Вай бояд чунин сар шавад: «Мо ба ин базм чамъ омадем, ки имрӯз оғоз гардид», ... лекин давомашро ҳоло намедонам.

Ногоҳ Франсен гап заданро бас кард.

– Франсен, ту фаромӯш кардӣ, ки..., – боз гуфт Себастиан. Аммо баъд дигар ҳеҷ чиз нагуфт, барои он ки фикре дар каллааш пайдо шуд, ки ҳамаи ин пулҳо дар ҷевон аз онӣ ӯ шуда метавонад. Касе ки калид дошт, метавонист ба корхона дарояд ва ҳама пулҳоро гирад. Ва ӯ, Себастиан, калидро дошт!

– Ҳа? Чиро фаромӯш кардам? – пурсид Франсен.

– Ту фаромӯш кардӣ..., тугмаҳои палтои худро... гузаронӣ.

– Оҳ, – хандид Франсен ва тугмаҳои палтояшро гузаронд. Баъд аз ин онҳо муддате ҳеҷ чиз нагуфтанд, зеро Франсен дар фикри эҷоди шеъраш буд, ва Себастиан дар бораи калид фикр мекард.

Дар ин лаҳза Себастиан ба мақсад мерасид.

«Франсен», – гуфтани буд ӯ, – «ту бояд ба корхона баргардӣ». Ва баъд ӯ дар бораи калид мегуфт.

– Франсен, ту бояд... – Не, ӯ гуфтан натавонист.

– Чӣ шуд? – пурсид Франсен. – Ман бояд чӣ кунам? Мумкин кулоҳамро тоб диҳам?

Франсен кулоҳашро тоб дод, зеро он ҳақиқатан нодуруст ҷойгир буд.

– Ҳа, – гуфт Себастиан.

Агар рӯзи дигар мебуд, Франсен дарҳол мефаҳмид, ки бо Себастиан чизе нодуруст аст. ӯ дар мобайни роҳ меистод, дасташро ба китфи Себастиан мемонд ва мегуфт: «Гӯш кун, писарам! Ҳозир ба Франсени пир нақл кун, ки чӣ гап шуд». Ва баъд Себастиан ҳамаашро мегуфт.

Лекин имрӯз рӯзи оддӣ набуд. Имрӯз рӯзи сешанбеи 19-уми август буд. Пеш аз он ки роҳҳои онҳо дар Миттелштрассе ҷудо мешуданд, Себастиан боз як бор кӯшиш кард, чизе гӯяд.

– Франсен, ту бояд...

– Ҳа, ҳа, – гуфт Франсен, – ман бояд боз чӣ кор кунам? Мумкин банди пойафзолабро бандам?

– Не.

– Рӯймолчаамро иваз кунам? – Ӯ рӯймолчаи калонеро баровард ва онро бардошт. – Не, рӯймолчаам тоза аст. Ман ҳоло ягон бор онро истифода набурда(а)м. Ва ҷойи дуруст кулоҳидааст, ...не, кулоҳам дуруст ҷой гирифтааст, гуфтани будам ман. Ва тугмаҳоям ҳам дар ҷояшон. Чист, чӣ ба ман намерасад?

Дастҳои Себастиан арақшор шуданд, лекин даҳони ӯ чунон хушк буд, ки ӯ танҳо ба зӯр гуфта тавонист:

– Ту бояд... Бахшиш, агар ман пагоҳ ба тӯят омадан натавонам. Ман худро ... бад ҳис мекунам.

– Чӣ? – фарёд зад Франсен. – Ту пагоҳ наметавонӣ касал шавӣ, охир, ту ба тӯй даъват шудай. Дар хусуси хӯрокҳои бомаза, ки мо пагоҳ мехӯрем, фикр кун. Гӯшти бирён бо сабзавот, бо олуҳои пухтагӣ, ба ин чӣ мегӯӣ? Дар хусуси шарбати себӣ ва торти қаймоқӣ чӣ мегӯӣ? Себастиан ҳеч чизе нагуфт.

– Ва барномаи ман, – бо нолиш гуфт Франсен, – ту ҳатто барномаамро гӯш карда наметавонӣ.

– Не, – гуфт Себастиан ва афсӯс хӯрд. Ӯ ҳақиқатан мехост барномаи Франсенро гӯш кунад.

– Лекин оё намешавад, ки ту то пагоҳ боз сиҳат шавӣ? – пурсид Франсен, – агар ту тез ба хона равӣ ва хоб равӣ, пагоҳ боз сиҳат мешавӣ, ё не?

«Мумкин», – хост ҷавоб диҳад Себастиан. Лекин забони ӯ инро гуфта натавонист. Чизе монанди картошка дар даҳони ӯ ҷо гирифт. Рӯи ӯ беранг шуд. Ӯ воқеан касал ва беқувват менамуд.

Франсен надонист, ки чӣ кор кунад. Ӯ фақат истода Себастианро бо чашмҳои меҳрубонаш нигоҳ мекард.

– Зиқ нашав, – дар охир гуфт ӯ, – агар пагоҳ наоӣ, Франсени пир илоҷе мекунад, ки ту низ аз хӯроки тӯй хӯрӣ. Як табақи пур, писарам, як табақи пур!

Ӯ рафиқона ба китфи Себастиан тап-тап зад ва рафт. Себастиан аз пушти ӯ нигоҳ кард. Он ҷо дар қафо, дар Миттелштрассе суроби Франсен майдатар ва майдатар шуд. Ӯ ҳанӯз аз пушти ӯ дод зада

метавонист. Ҳанӯз ӯ Франсенро дарёб карда метавонист, агар медавид.

Себастиан ҳеҷ яке аз ин корҳоро накард, зеро ӯ аллакай қарор дода буд. Ӯ пулро, ки дар ҷевони корхона ҳаст, мегирад. Имшаб ...

ДУЗДӢ

Дузд шудан кори хеле тез буд. Ба Себастиан панҷ дақиқа даркор буд, то ба корхона дарояд, калидро тоб диҳад. Акнун ӯ дар пеши ҷевони кушода пур аз пул меистод. Ӯ пулро баровард ва оҳиста аз ҳуҷра баромад. ӯ дар зинапоя истод ва дар сояи хонаи калони Ҳербстблатт пинҳон шуд. Ӯ ба ин тараф-он тарафи кӯча назар андохт. Соати дуи шаб ҳамааш чун ҳарвақта буд. Худи Себастиан дигаргун шуда буд. Ногоҳ тарс ӯро фаро гирифт. Дили ӯ то гардан метапид. Ва вақте ки дар маркази шаҳр соат ду бор зад, ӯ талхакаф шуд. Ба ӯ шикофи девори рӯ ба рӯяш маъқул нашуд. Эҳтимол ягон одам дар он ҷо камин гирифта, ба ӯ нигоҳ мекунад? Оё ягон кас дар кунҷҳои хона пинҳон аст? Дар он ҷо бадани фарбеҳи Ҳербстблатт меғунчид. Тасаввур кун, сояе аз торикии кунҷи хона ҷудо мешавад! Тасаввур кун, ягон кас меояд ва аз ӯ мепурсад, ки дар ин вақт дар корхона чӣ кор мекард? Баъд ӯ чӣ ҷавоб диҳад?

Ӯ фикр мекард, ки гирду атрофи ӯ дар ҷунбиш аст. Ҳозир ба ӯ чунин метофт, ки ҳатто дар ҳавлии дӯкони Сӯренсен одамҳо ҳастанд. Себастиан қариб гуфта метавонист, ки дар он ҷо мардеро дид. Он мард палтои сиёҳ дошт ва дар мобайни буттаҳо меистод. Акнун ӯ ба роҳ мебарояд ва дод мезанад: «Ёрӣ диҳед! Дузд! Дуздро даст гиред!»

Себастиан пулро гирифта баромад

Албатта баъд дӯкандор Сӯренсен аз хобаш мехезад ва ҳамаи ононе ки дар наздикӣ зиндагӣ мекунанд, аз тирезаҳояшон нигоҳ мекунанд.

Себастиан аз тарс нафас намекашид.

Не, ҳеҷ чиз нашуд. Дар ҳавлии дӯкони Сӯренсен ягон мард намеистод. Фақат як марди чӯбин буд, ки ба одам монанд карда шуда буд, то паррандаҳо наоянд ва буттамеваҳоро нахӯранд. Ҳеҷ кас аз сӯрохии девор нигоҳ намекард. Ҳеҷ кас дар кунҷҳои хона пинҳон шудагӣ набуд ва аз сояи он намебаромад. Дар тирезаҳо низ ягон рӯй наметофт. Тирезаҳо мисли чоркунҷаҳои холии сиёҳ дар деворҳои хона меистоданд. Кӯча ором буд ва яккаву танҳо дар нури моҳтоб хоб мерафт.

Ҳеҷ кас ӯро надид.

Оё ман ҳеҷ кас гуфтам? Не, як кас буд, ки Себастианро дид. Як кас, ки аз пушти ӯ ба хона даромад ва баромад. Як кас дид, ки чи хел дастҳояш аз ҳаяҷон меларзиданд, вақте пулҳоро ба худ гирифт. Як кас медонист, ки дар кисаҳои ӯ чӣ буд.

Ин нафар Худо буд, ки ҳамаашро мебинад. Худо кӯшиш кард, фикрҳои Себастианро ба тарафи дуруст барад, аммо, ба фикрам, Себастиан онро нафаҳмид. Ба ҳар ҳол ӯ аз он коре ки кард, тамоман пушаймон набуд. Баъдтар ӯ пушаймон мешавад. Баъд, вақте ки ин корро дигар қафо гардонда наметавонад.

Не, Себастиан аниқ фикр намекард, ки бо ин пул баргардад. Ӯ фақат фикр мекард, ки чӣ хел бахташ омад кард ва ӯ ҳамаашро чӣ гуна нағз гузаронд. Акнун ӯ сарватманд шудааст! Оё ин он чиз набуд, ки ӯ ҳама вақт мехост? Ҳа!!

Аз майдагиаш ӯ бойигариро орзу мекард. Вақте ки ӯ паканаи хурдсоли пойҳояш борик ва рӯяш чиркин буд, ӯ мегашт ва фикр

мекард, ки ҳангоми калон шуданаш чӣ тавр бой шуда метавонад. Як бор ӯ ба Монсенхола, ки шир мефурӯхт, дар бораи нақшаҳои худ нақл кард.

– Агар ман бой шавам, ман мисли шумо ҳамин хел мағоза мехарам(.)

– Бой! Фишшос кард ӯ ва қошашро бардошт, – ту ҳеҷ вақт бой намешавӣ! Бо ин хел падар! – давом дод ӯ. Баъд аз ин зан зуд бо даст даҳонашро пӯшонд(.) гӯё ки аз гуфти худ пушаймон шуд. Лекин аллакай дер шуда буд. Себастиан ҳар калимаро фаҳмид. Ӯ аниқ медонист, ки Монсенхола чӣ гуфтани буд, вақте вай «ин хел падар» гуфт. Ӯ гуфтани буд, ки падари ӯ шароб мехарид ва маст мешуд. Падари ӯ аз падарони дигар фарқ мекард. Барои ҳамин Монсенхола фикр мекард, ки Себастиан аз дигар кӯдакон фарқ мекард. – Ту ҳеҷ вақт бой намешавӣ! – гуфт вай.

Ин гап сари Себастиан он вақт омад, ки ӯ дар торикии шаб ба хона мерафт. Дар фикрҳои ӯ овози Монсенхоларо мешунид. Ту ҳеҷ вақт бой намешавӣ, (–) мегуфт худи ӯ. Овоз осуда ва тамасхуромез буд. Не, Себастиан. Бо ин хел падар ...

Ҳм! Ӯ ба тамоми дунё нишон медиҳад, ки чӣ хел бой аст. Ҳоло интизор шавед, то вақте ки мағозаҳо кушода мешаванд! Баъд ӯ палтои қиматтаринро мехарад, ва кулоҳи баландтаринро ва пойафзоли дурахшандатарро, ки дар шаҳр харидан мешавад! Себастиан чунон одами бой мешавад, ки ҳатто Монсен-хола ӯро дигар намешиносад.

«Аниқ ҳаминро ман хоҳам кард», – ба худ гуфт ӯ.

Ӯ ба кӯчаи торике даромад ва дар сояҳо нопадид шуд.

ҶАНОБИ САРВАТМАНД БО ЛИБОСҲОИ ҚИМАТ

Рӯзи чоршанбе, 20-уми август, Себастиан барвақт хест, то ки харид кунад. Одамоне ки ӯро дар сари кӯчаи Калон диданд, намегуфтанд, ки кисаҳои Себастиан пури пул ҳастанд, чунки намудаш ин хел набуд. Ӯ мисли коргари муқаррарӣ либос пӯшида буд, ва ягона чизе, ки дар болои сараш буд, мӯйи сурхаш буд, ки ба ҳар тараф сих барин меистод.

Ононе ки дар поёни кӯчаи Калон зиндагӣ мекарданд ва бо Себастиан вохӯрданд, оиди ӯ фикри дигаре доштанд, зеро он вақт ӯ либосашро иваз карда буд. Дар ӯ аз сар то по ҳама чиз нав буд, либос ва пойафзоле ки аз навъи қиматтарин буд, чӯбдаст барои саёҳат бо дастаки нуқрагин ва соати тиллоӣ дар даст. Ҳа, ҳозир Себастиан чунин сарватманд менамуд, ки ӯ дар ҳар тирезаи мағозаҳо худро дидан мехост. Ба гумони ӯ тирезаи дӯкони нонвой аз ҳама калон буд. Дар шишаи он ӯ аз кулоҳи худ то нӯги кафшҳои ҷилодораш акси худро меидид. Костюми нав ба ӯ зеб меод. Ӯ бо ҳаяҷон ҳама чизро дид, чӯбдасти саёҳаташро бо дастаки нуқрагини аждаҳошакл, банди соати тиллоиро ва дастпӯшакҳои сиёҳи чармиро.

Намуди ӯ намуди ҷаноби пулдору зебо аст, – аз худ розӣ шуда, фикр мекард ӯ. Ҷаноби пулдору зебо! Себастиан акси худро нигоҳ карда, хандид. Акнун ӯ пули худро сарф карда, аз бойигарии худ ҳаловат бурдан мехост! Оҳ, чӣ гуна рӯзи аҷоиб мешавад!

Себастиан фикр кард, ки як тӯда кӯдаконро ба сирк барад. Ӯ кӯдаконро бо либосҳои даридагӣ ҷудо мекунад, онҳоро, ки ягон бор қандро дар даҳонашон надоштанд. Ӯ кисаҳои онҳоро бо ширинӣ пур мекунад, то шикамҳои гуруснашон сер шаванд. Онҳо зиндагии бераҳмонро аз ёд мабароранд ва аз хурсандӣ дод мезананд. Ва мобайни ин кӯдакҳо Себастиан ки ҳаммашро ҳамаи инро ба онҳо дод, мешинад.

Баъдтар ӯ бо бузургони давлат хӯрок мехӯрад, бо амирону вазирон. Ӯ ҷойхонаеро бо номи «Се садбарг» медонад. Он чунон қимат ва зебо аст, ки нархҳои нафаси одамро мегирад. Хӯрок бо лаълиҳои нуқрагин оварда мешавад ва ҳама хизматгори либоси низомии сурх мепӯшанд. Дар он ҷо амирону вазирон хӯроки пешин мехӯрданд. Себастиан низ мехост имрӯз дар он ҷо бошад. Ӯ дар мобайни ин одамони сарватманд мешинад ва хӯроки болаззат мехӯрад. Пешхизмат бо либоси низомии сурхаш пешаш меояд ва ба ӯ дар лаълии нуқрагин хӯрок меорад...

Лекин аввал ӯ барои духтари Франсен ва домодаш тӯҳфаи тӯёна мехарад. Тӯҳфа бояд дурахшон ва чунин калон бошад, ки ҳама дар тӯй ҳавас кунанд. Ҳама кас бояд тӯҳфаи қиматбаҳои Себастианро бинанд. Лекин ҳеҷ кас аз аҳли тӯй намедонад, ки ин тӯҳфаи Себастиан аз

кучост. Баъдтар онҳо мумкин мефаҳманд. Пагоҳ онҳо инро албатта мефаҳманд. Пагоҳ кӯчаҳо пур аз кормандони полис мешаванд, ки Себастианро мекобанд. Лекин онҳо ӯро намеёбанд, чунки ӯ аллакай дар дигар шаҳр, дар дигар мамлакат мешавад.

Себастиан мехост ё ба Дания ё ба Шветсия гурезад, аз барои он ки ӯ дар он ҷо худро ба осонӣ пинҳон кардан метавонад. Дар он ҷо ӯ дар меҳмонхонаи калон зиндагӣ мекунад ва зиндагияшро чун одами сарватманд ба пеш мебаррад.

Аммо Себастиан дар фикри он набуд, ки имрӯз аз шаҳр барояд. Барои чӣ аллакай ҳозир? Ӯ вақт дорад-ку. Ҳеҷ кас намедонад, ки ӯ пул дуздидааст! Ба ҳар ҳол ӯ то тамошудани тӯй дар хатар нест, ва тӯй дар шаб тамош мешавад.

Себастиан ҳамин тавр фикр мекард, лекин ӯ як чизро фаромӯш кард. Як чиз буд, ки ӯ ба назар нагирифт. Себастиан намедонист, ки Франсен баъди нутқаш дар тӯй ба худ омад ва фикрҳояш боз дуруст ва ором шуданд. Ва ҳангоме ӯ дуруст ва ором фикр кард, эҳтимол ба худ савол дод, ки калидро кучо монда бошад? Дар тахтаи калидмонак он калид набуд. Пас ӯ худро бо он гумоне ки калидро дар меҳи девор овезон кардааст, ором кард.

«Не», – ба худ ҷавоб дод ӯ, – «ман онро дар меҳи девор овезон накардам. Мумкин онро болои мизи хатнависиям мондам? Не. Ё ба кисаи худ? Не. Ба ёдам ҳаст, ки ман калидро ба ким-кадом қулф мондам. Мумкин ман онро дар қулфи ҷевони пулдор монда бошам? – Ҳа ... ҳа! Ман калидро дар қулф мондам. Ҳамин коре ман бо калид кардам!»

Ҳозир ту мумкин фикр мекуни, ки Франсен аз рӯи ҳурмат аз ҷояш намехезад ва то охири ҷашн бо одамон гуфтугӯ мекунад, гӯё ки ягон ҳодисае нашудааст.

Не, Франсен чунин одам набуд!

Ӯ аз сари мизи тӯй хест ва дарҳол ба корхона давид, то бинад, бо калид ҳамааш дуруст бошад ё не. Вале ин тавр набуд-ку. Дар корхона ӯ калидро дар қуфли ҷевон ёфт, аммо пул ғайб зада буд.

Франсен тез ба полис) занг зад. Ҳангоме ӯ гӯшакро ба гӯшаш монд, дастҳои сафеди хушкшудаи ӯ меларзиданд. Рафтори аҷоиб

Себастиан дар рӯзи гузашта ба хотираш омад – ва дар дилаш як фикри нохуше пайдо шуд...

Дузди бечораи беақл тамоман намефаҳмид, ки чӣ рӯй дода истода буд. Ӯ хурсандона хуштак мекашид ва аз бойигарӣ ва пӯшоки пурҳашаматаш хушҳол буд. Ӯ тамоман хушбахт буд. Ба ҳар ҳол ӯ гумон кард, ки ин тавр аст!

Оё ӯ наметавонист ба кучое ки хоҳад сафар кунад? Оё ӯ наметавонист ҳама чизҳоро, ки орзу мекард бихарад? Ҳа, инро ӯ метавонист. Ва акнун ӯ тӯҳфаи тӯёнаро харидан хост, як чизи ҷилодорро!

Себастиан мардеро медонист, ки чунин чизҳоро мефурӯхт. Ин мард заргар буд. Дар мағозааш ӯ лаълии калони ҷилодиҳандаро бо як кафлези нуқрагин харид. Ӯ ин тӯҳфаро ба домоду арӯс фиристод. Бо саломи калони Себастиан Кок.

Баъди ин ӯ ба вокзал расид, то соати равонашавии қатораашро фаҳмад. Дар он ҷо ӯ бо Комила Питтен шинос шуд ...

КОМИЛА

Комила на модар дошт, на падар. Онҳо ҳар ду мурда буданд. Лекин ӯ як хоҳари калон дошт, ки аз ҳама хоҳарони ин дунё меҳрубонтарин буд. Ҳа, Комила фикр мекард, ки ҳеҷ кас дар ҷаҳон аз София меҳрубонтар нест. София ҳафдаҳсола буд. Ӯ куртаҳои дароз мепӯшид ва мӯяшро ҷамъ карда мемонд. Ӯ кор мекард ва зиндагии худро бо маоши худ ба сар мебурд. Акнун вай хоҳиш пайдо кард, ки Комиларо ба худ гирад. Барои ҳамин Комила бояд ба пеши София сафар мекард. Ӯ наметавонист бо София дар як хонаи хурдакаке дар пеши ҷангал зиндагӣ кунад ва ҳеҷ вақт ба Баккетун барнагардад. Ӯ пештар дар он ҷо зиндагӣ мекард ва моҳҳои бисёр дар назди Луизе-хола ва язнааш Оле зиндагӣ мекард. Ҳоло ҳам Комила худро чун дар хонаи худ ҳис намекард, балки чун меҳмон. Мумкин сабабаш ин буд, ки Луизе-хола кӯдаконро он қадар дӯст намедошт. Вай ба Комила ҳеҷ вақт намегуфт, ки фикри ӯ оиди кӯдакон чӣ буд, лекин Комила инро мефаҳмид. Барои ҳамин Комила аз Луизе-хола метарсид. Вақте ки Луизе-хола бо ӯ гуфтугӯ мекард, Комила дар шикам ҳиссиёти безебе пайдо мекард.

Аз ӯ хеле метарсид, аммо дар ин бора ба ҳеч кас намегуфт. Не, эҳтимол ба София инро гуфта метавонист. Шояд вақте ки София ба хонаи онҳо меҳмон мешавад, хоҳару апа танҳо менишинанд, ва мумкин Комила як лаҳза сари худро ба оғӯши ӯ мемонад ва баланд оҳ мекашад...

Бо ин ман оҳкашии муқаррарӣ нагуфтаниям. Ман оҳи калони вазнинро дар назар дорам, ки аз даруни даруни одам меояд. Ин хел чуқур, ки он чой ном надорад. Агар Комила чунин оҳ мекашид, София ҳамаашро мефаҳмид.

Ва тақрибан ин ҳамин хел ҳам рӯй дод. Аз ҳамин сабаб София Комиларо ба хонаи худ гирифт. Луизе-хола инро фаҳмидан натавонист. Комила дар Бакеттун ҳама чизи даркориро дошт-ку! Вай боз чиро орзу кардан метавонист? Вай ҳучраи хурдакак бо кати оҳанин ва лагани шустушӯӣ дошт. Вай тозагӣ ва тартибро ёд мегирифт ва вай куртаҳои боадабона дошт ва хӯроки болаззат мехӯрд. Ҳа, вай метавонист он қадаре бисёр хӯрок хӯрад, ки мехост. Ва боз кам-кам бисёртар, ки ӯ хӯрдан намехост. Боз ба вай се куртаи нави сиёҳ дӯзонданд. Нави нав! Се курта якҷоя, оё ин беҳад хуб нест?

Ҳааа, ба Комила маъқул шуд, ки ба ӯ куртаҳои нав тӯҳфа карданд, ин ҳа! Лекин ба ӯ маъқул нашуд, ки ҳамаи куртаҳо сиёҳ буданд.

Луизе-хола фақат куртаҳои сиёҳро мепӯшад ва аз ин сабаб ӯ фикр мекард, ки ҳамаи дигарон низ бояд куртаҳои сиёҳ пӯшанд. Вай куртаи сиёҳ, колготкии сиёҳ, палтои сиёҳ, кулоҳи сиёҳ, чатри сиёҳ ва мӯзаи сиёҳ дошт.

София низ фақат сиёҳ мепӯшид, вақте ки ба Баккетун меомад. Агар София – чуноне ки ӯ худаш гуфта буд – дар ҳақиқат куртаи сабзи гулдӯзӣ дошт, Луизе-хола онро ҳеч вақт надида буд.

Луизе-хола

Илова бар ин София танҳо дер-дер ба Баккетун омада метавонист. Вай дар хонаи дурдаст кор мекард ва бо қатора ба Баккетун мерасид.

Акнун Комила низ бояд бо қатора ба сафар барояд, зеро рӯзи чоршанбе, 20-уми август, ӯ ба назди София мекӯчад. Барои ҳамин ӯ дар вокзал менишаст, ҳангоме Себастиан барои фаҳмидани равонашавии қатораҳо омад. Агар Комила як рӯз пештар ё як рӯз баъдтар мекӯчид, вай бо Себастиан вонамехӯрд. Баъд ҳамаш дигар мешуд ва ту ҳеҷ вақт дар бораи Комила Питтен ва дузди хушҳол, ки номаш Себастиан буд(.) намешунидӣ.

Комила як ҷомадони пур бо худ дошт ва маълум буд, ки ӯ ба сафар баромадааст. Дар бағоч тақрибан ҳама чиз, ки ӯ дар ин дунё дошт, буд. Аз ҳама боло ду куртаи сиёҳи тозаи таҳқардагӣ. Сеюм курта дар танаш буд. Ӯ боз як рӯймоли дарози бофтагӣ дар бар дошт, ки дар пешаш баста ва дар пӯшташ гиреҳпеч шуда буд. Ба пойҳояш ҷӯроби ғафси чармӣ пӯшида буд. Мӯзаҳои наваш, чунин калон буданд, ки духтарак онҳоро ба зӯр ба замин кашола карда мебуд. Сабаб дар он буд, ки онҳо бояд муддати зиёд хизмат кунанд. Албатта ба Комила ҳар сол мӯзаи нав харида наметавонишанд. Барои ҳамин мӯзаҳои даркор буданд, ки дар он пойҳояш калон шуда метавонанд.

Комила берун дар пеши вокзал дар болои зинапоя менишаст. Аз он ҷо ӯ соати калони вокзалро медид. София ба ӯ гуфта буд, ки соати панҷ мебиёяд ва Комиларо пешвоз мегирад. Лекин соат ҳеҷ панҷ шудан намехост. Соат ба мисли ҳама соатҳо оҳиста-оҳиста мегашт, ҳангоме ту ягон касро интизор ҳастӣ. Комила чунон дер соатро нигоҳ мекард, то чашмҳояш аз ин дардманд шуданд. Вай мӯзаҳои тақ-тақунон ба ҳамдигар мезад ва пойҳояшро меҷунбонд. Вай ҳамон қадаре метавонист, тирезаҳоро мешумурд. Ҳозир вай ба ҳар сӯ нигоҳ карда намедонист, ки чӣ кор кунад. На он қадар аз ӯ дур як духтари калон, як бачаи калонтар ва боз як бачаи калони-калон меистоданд.

Онҳо ҳам ба ҳар сӯ нигоҳ мекарданд, ба ҳамдигар нишон медоданд ва механдиданд. Комила онҳоро намешинохт, лекин ман ба шумо метавонам гӯям, ки онҳо Йоҳани дароз, Симон ва хоҳари Йоҳани дароз буданд, ки номаш Фиа Олине буд. Ҳа, номаш дар ҳақиқат Фиа Олине буд, лекин ман ҳеҷ вақт нашунидам, ки ӯ ғайр аз Фиолине дигар хел номида шуда бошад.

Комила болои зинапоя менишаст

Комила намедонист, ки беҳтараш ӯ аз Йоҳани дароз, Симон ва Фиолине барканор мебуд. Барои ҳамин ӯ худро пинҳон накард. Вай дар болои зинапоя менишаст, ором ва бетарс.

Йоҳани дароз ба зани мегузаштае ишора карда гуфт:

«Не-э, ин хонумро бинед! Он кулоҳ, ки вай пӯшидааст, айнан ба монанди табақи очаам аст, ки барои ғундоштани картошка истифода мебарад. Ҳай-ҳай».

Фиолине ҳам ба тарафи дигар сӯи марде ишора кард. Ӯ бо қомати хамида ӯ ду ҷомадони вазнинро бардошта мебурд.

– Ин ҷо марде меояд, ки бинии дарозтарини тамоми дунёро дорад!
– дод зад Фиолине. – Бинияш чунин нӯги тези дароз дорад, ки мо се кулчаро ба он овехта метавонем ва ҳанӯз барои биниро тоза кардан ҷой боқӣ мемонад.

Ҳама хандиданд. Фақат он мард не. Намудаш хашмгин шуд ва ӯ тез аз он ҷо гузашт. Фиолине аз пушташ забонашро баровард. Забони Фиолине нӯги тез дошт ва тез мебаромад ва мебаромад.

Комила хандаи баланд баровард. Беҳтараш ин корро намекард, зеро ногаҳон Ӯҳани дароз пушташро гардонд ва ӯро тамошо кард. Ҳар сеяшон ӯро як дақиқаи дароз нигоҳ карда истоданд.

– Ин духтар бо филҳо хеш аст, – гуфт Ӯҳани дароз ва каллашро ба қафо партофт. – Одами оддӣ ҳеҷ вақт бо чунин пойҳои калон намегардад. Ман ба наздаш рафта мепурсам, ки оё вай ба ман хартумашро медиҳад ё не.

Рухсораҳои Комила сурх шуданд. Вай аз мӯзаҳои нав хеле фахр карда буд. Лекин ҳозир ӯ фикр мекард, ки онҳо беzeb ҳастанд. Вай пойҳояшро, ки дар ҳақиқат калон менамуданд, ҷасурона бар зидди ин бача, ки ба сӯяш саллона-саллона омада истода буд, дароз кард. Акнун Комила ӯро хуб дида метавонист. Ӯ хандид, лекин ин ханда меҳрубона набуд. Ва чашмони ӯ ...

Шиками Комиларо гӯё дарде тоб дод, чунки ӯ дар умраш ин гуна чашмони хатарнокро надида буд.

ӮҲАНИ ДАРОЗ, СИМОН ВА ФИОЛИНЕ

Ӯҳани дароз таъзим намуда ишорате кард, ки гӯё ӯ кулоҳи худро пеши Комила ҳаво медиҳад.

– Салом хонум Фил, – бо писханд гуфт. – Иҷозат диҳед, ки хартуми шуморо як бор истифода барам?

– Ман фил нестам, – гуфт Комила.

– Ман инро аз шумо напурсидам. Ман пурсидам, ки оё шумо барои якчанд дақиқа хартуматонро доданиед.

– Ман хартум надорам.

– Агар ту мисли фил пойҳои калон дошта бошӣ, ту хартум низ дорӣ-ку. Онро ба ман деҳ! Ман онро чун шланг истифода мебарам.

Комила бар мӯзаҳояш нигарист.

– Ман пойҳои фил надорам. Ин фақат мӯзаҳои мананд, ки чунин калон ҳастанд. Пойҳои ман, ки дар даруни мӯза майдаанд. Ба ҳар ҳол аз пойҳои ту дида хурдтар.

– Инро ҳозир месанчем. Пойафзолатро каш!

Комила лаҳзае истод, баъд ҳам шуда, мӯзаҳояшро кашид. Ҳозир ӯ дар пойҳояш фақат колготка дошт пӯшида буд. Ӯ пойҳояшро дароз кард, то Йоҳани дароз бинад, ки пойҳояш чӣ хел хурд буданд. Йоҳан бошад ба онҳо тамоман аҳамият надод. Ӯ фақат мӯзаҳои Комиларо дид.

– Мӯзаҳои зебо, – гуфт ӯ ва чармро расида даст-даст карда, онро аз ҳар тараф нигоҳ кард. – Онҳо мулоим ва ба андозаи пойҳои ман мувофиқанд! – Ӯ мӯзаҳоро пӯшида, бо онҳо гаштанро сар кард. – Шумо як ҷаноби олидараҷаро мебинед! – ҳуштак мекашид ӯ ва худро нишон медод. – Ҷо диҳед! Ин ҷо малик Йоҳан Салвезен аз Юнон бо мӯзаҳои шоҳӣ меояд!

Лекин мӯзаҳои шоҳӣ барои малик Йоҳан Салвезен аз Юнон беҳад танг буданд. Ӯ хур-хур карда, онҳоро аз пойҳояш кашид.

– Мӯзаҳои латтагин! – ғуррос мезад ӯ, – мӯзаҳои беақлонаи кӯҳна. Ва ғайр аз ин, онҳо пойҳоро ба дард меоваранд!

– Не, ин тавр нест, – гуфт Комила.

– Ҳамин тавр аст. Онҳо пойҳоро ба дард меоваранд».

– Не, – гуфт Комила.

– Ҳа.

– Не.

– Агар ман мегӯям, ки онҳо пойҳоро ба дард меоваранд, онҳо ба дард меоваранд. Фаҳмидӣ? Онҳо пойҳоро ба дард меоваранд. Ҳама мӯзаҳои нав пойҳоро ба дард меоваранд ва ягона коре, ки дар ин маврид ёрдам медиҳад, ба дарунаш туф кардан аст. – Йоҳани дароз ба ҳар ду мӯзаҳо туф кард ва ба Комила баргардонд.

– Ана, чизҳоятро гир! – гуфт ӯ бо овози даҳшатнок. – Не, як дақиқа исто. Беҳтараш ту колготкаатро низ кашӣ. Агар дар ин гармӣ бо колготка гардӣ, саҳт касал мешавӣ. Ва ғайр аз ин, дар пуштат ҳар хел чиз мебарояд.

– Ту ҳам ҷӯроби гарм пӯшидаӣ-ку, – гуфт Комила.

– Ҳа, албатта. Лекин барои ин ман дар пуштам нуқтаҳои сурх дорам. Ман ду ҳазору сесаду чор озах дорам, агар ту инро аниқ доништан хоҳӣ. Онҳо ба ҳам чунон наздиканд, ки ҳатто сӯзан дар

мобайнашон намеғунчад. Ҳамаи нуқтаҳо сабз ҳастанд ва мобайнашон сурх. Хайр, акнун чӣ? Колготкаатро мекашӣ ё не?

– Ман намехоҳам, – гуфт Комила.

– Инро шунидед? Вай намехоҳад! Ба ӯ каме ёрӣ расонем?

– Ҳо, ҳо! – хандиданд Симон ва Фиолине ва колготкаи Комиларо кашиданд. Ва Комила на дод задан тавонист ва на худро муҳофизат кардан. Йохани дароз ба ӯ гуфт, ки агар ӯ ягон овоз бароварад, ӯро мезанад ва дар даруни як қуттӣ ба Мадагаскар мефиристад.

– Бо колготкааш мо чӣ кор мекунем? – пурсид Симон. – Мо метавонем онро барои ороиши дарахти солинавӣ истифода барем. Ва вақте ки ӯ инро гуфт, Комила дар ҳаво паридани чизи сиёҳро дид. Ин колготкаи ӯ буд. Йохани дароз онро ба дарахт партофт. Дар он ҷо он овезон буд ва дар шамол ин сӯ-он сӯ алвонҷ мехӯрд.

Комила мӯзаҳояшро боз пӯшид. Чашмони ӯ пур аз ашк буданд, лекин ҳеҷ кас инро надид. Ҳеҷ кас колготкаи ӯро аз дарахт нафуровард, ва ҳеҷ кас наомад ва напурсид, ки сабаби ғамгин буданаш чист. Ҳама банд буданд! Баъзеҳо бояд ба қатора савор шаванд ва баъзеҳо ба беморхона барои хабаргирӣ мерафтанд, баъзеҳо пеш аз маҳкам шудани мағозаҳо чизе харидан мехостанд, баъзеҳо дӯстдоштаи худро вохӯрдан мехостанд, дигарон ҳам ин ва ҳам онро мехостанд. Ҳама чизеро мехостанд. Ҳама кор доштанд! Фақат Йохани дароз, Симон ва Фиолине вақти зиёде доштанд.

Комила гиря кард. Акнун бояд София меомад!

Лекин София ҳоло наомад. Ҳеҷ кас наомад. Комила бо Йохани дароз, Симон ва Фиолине танҳо буд. Ҳозир онҳо ҷомадони ӯро диданд ва онро аз ҳар тараф даст заданд.

– Як ҷомадон пур аз тӯҳфа барои мо!» – фарёд зад Симон.

– Мо онро мекушоем ва мебинем, ки дар дарунаш чист», – гуфт Фиолине.

– Ин ҷомадони ман аст!» фарёд зад Комила. «Шумо ҳақ надоред онро расед».

– Ҷомадони ту!» – бо нафратан гуфт Йохани дароз.

– Оё ту ягон коғаз дар он часпонда дорӣ, ки исбот мекунад, ки ин ҷомадони туст?»

– Ҳа», – Комила инро аниқ медонист. Язнааш Оле дар як коғазчаи сафед номи ӯро навишта, онро дар ҷомадон часпонда буд.

– Гапи бемаънӣ назан!» – гуфт Фиолине. – «Ин ҷо Комила Питтен навишта шудааст. Ин манам-ку. Номи ман Комила Питтен ва ин ҷомадони ман аст».

– Албатта ту Комила Питтен ҳастӣ, – хурсанд шуданд дигарон ва ҷомадонро кушоданд.

Йоҳани дароз яке аз куртаҳои сиёхро баровард.

– Ана, инро бинед! – гуфт ӯ. – Оё шумо ягон бор чунин чизи безебро дидед? Сиёҳ мисли шаб! – Онҳо куртаро дар замин паҳн карданд ва ба он нигаристанд.

– Оё шумо низ фикр мекунад, ки он бо нуқтаҳо зеботар мешавад? – пурсид Йоҳани дароз.

– Ҳа, – розӣ шуданд ҳама. Ҳамашон яктогӣ қалам ба даст гирифтанд ва ба болои курта нуқтаҳо кашиданд.

– Ана боз як куртаи сиёҳ! – Фиолине куртаи дигарро низ баровард ва ҳаво дод.

– Ба болои он мо гулҳо мекашем, – қарор баровард Йоҳани дароз. Онҳо худро болои курта партофтанд ва онро бо гулҳои безеб ороиш доданд. Ҳам пеши курта, ҳам қафои он. Дар поёнаш онҳо баргҳо кашиданд. – Дар даруни ҷомадон боз куртаи сиёҳ ҳаст? – пурсид Йоҳани дароз.

– Не, – Фиолине ҷомадонро кофтуков кард.

Йоҳани дароз ба ӯ ёрдам дод. Лекин онҳо танҳо ҷӯроб, таглибос, кулоҳ, чемпер, дастпӯшак ва як шиша дору, ки Луизе-хола дар поёни ҷомадон монда буд, ёфтанд. Ин дору барои он дар он ҷо буд, ки Комила дар он муддате ки дар пеши София зиндагӣ мекунад, сиҳату саломат монад.

– Вай куртаи сиёҳ пӯшидааст, – кашф кард Симон.

– Ҳа албатта! – хурсанд шуд Фиолине, – вай куртаи сиёҳ пӯшидааст!

– Ба болои он мо дил мекашем, – гуфт Йоҳани дароз. – Дилҳои хурди ширин ва як дили калон дар пушт. Он дил бисёр зебо мешавад.

Лекин ягон дил ба куртаи Комила кашида нашуд, зеро воқеае рӯй дод, ки ҳеҷ кас интизори он набуд. Ин чунон тез рӯй дод, ки Йоҳани

дароз пеш аз он ки ба лой афтад, ҳатто даҳонашро кушода натавонист. Баъд ҷоғаш калон кушода шуд ва чашмонаш калон шуданд. Як кас ӯро чунин саҳт аз гарданаш дошт, ки ӯ ҳам қаламаш, ҳам баробарвазнии худро гум кард. Ӯ шалпасзанон ғалтид. Ӯро ҳани дароз гарданашро молид. Ӯ то ҳол дар он дасти шахси зеркардаро ҳис мекард, як дасти боқувват. Баъд ӯ давид, ва ҳама диданд, ки ӯ давида метавонист. Ӯ мисли шамол ба кӯча боло медавид, ва қариб Симон ва Фиолинеро дарёб кард, гарчанде ки онҳо пеш аз ӯ рӯ ба гурез ниҳода буданд. Одамон аз пушти ӯ нигоҳ мекарданд, барои он ки пушташ пури лой буд. Доғ хеле хуб ба чашм мерасид. Лой ба ҳар ду тарафи пушташ паҳн шуда буд ва дар шакли дили калон намудор буд.

Он мард, ки гардани Ӯро бо дастон дошта буд, то ҳол дар пеши вокзал истода буд. Ӯ калон буд ва мӯйҳои сурх дошт. Дар сараш цилиндр буд ва дар дасташ дастпӯшакҳо буданд. Ӯ соати тиллоӣ ва сӯзани галстуки тиллоӣ дошт, чӯбдасти саёҳат бо дастаки нуқрагин дошт ва кисаҳояш пури пул буданд

Ӯ Себастиан Кок буд.

КОМИЛА ДҶУСТИ НАВ МЕЁБАД

Вақте Комила боз ҷуръат пайдо кард, ки ба боло нигоҳ кунад, ӯ ба чашмони Себастиан Кок нигоҳ кард. Чашмони ӯ хандиданд. Онҳо меҳрубон ва кабудранг буданд. Комила боз тез ба поён назар кард ва пойҳои ӯро дид. Вай дид, ки ин мард ҷӯробҳои тунуки зебо ва пойафзоли нав, ки барои ӯ калон набуданд пӯшидааст. Вақте Комила пойафзоли нав мегирад, онҳо ҳамеша барои вай беҳад калон ҳастанд. Ӯро меғуфтанд, ки ӯ бояд ҳоло калон шавад, лекин вақте ки пойафзол ба андозаи пойи ӯ баробар мешуд, он аллакай кӯҳна мешуд.

Себастиан ҳам шуд ва чизеро, ки дар пеши пойаш буд, бардошт. Ин як курта буд. Ӯро, як куртаи бебези сиёҳ, ки нам ва ҷинҷ буд ва бисёр нуқтаҳои рангкарда дошт. Оё як куртаи дигар дар пеши девори он хона набуд? Ӯро, албатта! Дар он ҷо боз як курта хоб буд, ки мисли якумаш сиёҳ ва ҷинҷ буд.

– Ин куртаҳои **туяд**, ҳамин тавр не? – пурсид Себастиан меҳрубонона.

Комила сарашро набардошта, бо овози паст «ҳа» гуфт. Гулӯяш аз гиря чунон маҳкам буд, ки қариб ҳеҷ чизро гуфтан натавонист.

– Ин ҷомадони ту? – ӯ бо чӯбдасташ ба он нишон дод. Комила боз «ҳа» гуфт.

– Колготкаи ту? – Акнун ӯ ба дарахт нишон дод, ба он ҷое ки колготка буд.

Ҷавонмард силиндр ва чӯбдастро монда болои дарахт баромад

Комила гиря кард ва биниашро дар куртааш тоза кард. Баъд ӯ гуфта тавонист, ки колготка низ аз они ӯст.

Акнун чизи аҷоибе воқеъ шуд. Марди ҷавон цилиндр ва чӯбдаштро монд ва ба болои дарахт баромад, бо либосҳои наваш, дастпӯшакҳояш ва соати тиллоияш. Баъд аз он ки ӯ боз фаромад ӯ колготкаро ба дасти Комила дода, меҳрубона лабханд мекард.

– Марҳамат, – хушҳолона гуфт ӯ. Комила аз овозаш фаҳмид, ки ӯ кӯдакони дӯст медорад. – Марҳамат, як тӯҳфа барои ту!

Комила хурсандона колготкаро гирифт.

Ҳозир Комила ба ин мард чунон боварӣ дошт, ки бо ӯ гап зад.

– Ман дандоне дорам, ки меҷунбад, – гуфт ӯ, – ана. – Вай бо ангуштонаш лаби поёнашро поён кашид ва дандонашро нишон дод. – Агар хоҳӣ, ту метавонӣ онро ҷунбонӣ!

Себастиан инро хост. Ӯ дандонашро ҷунбонд. Баъд ӯ ҷавоб дод:

– Агар ин дандон намеҷунбид, ягон дандон дар дунё намебуд, ки меҷунбад – Баъд ӯ ба зинапоя нишаст ва бо Комила гуфтугӯ кард, вақте ки ӯ колготкаашро боз пӯшид. Себастиан номи ӯ ва чандсола будани ӯро пурсид. Баъд Комила пурсид, ки номи ӯ чист ва ӯ чандсола мебошад. Ӯ гуфт, ки номаш Себастиан Кок ва ӯ ҳаждаҳсола аст. Баъд Себастиан аз ӯ пурсид, ки ӯ дар кучо зиндагӣ мекунад.

– Ман дар ҳеҷ кучо зиндагӣ намекунам, – гуфт Комила. Ин ҳам дуруст буд, барои он ки ӯ ҳозир на дар Баккетун зиндагӣ мекунад ва ҳанӯз на дар назди София.

– Ту дар ҳеҷ кучо зиндагӣ намекуни? Модари ту кучост?

Комила пеш аз он ки ҷавоб диҳад, пойҳои худро чуқур ба даруни мӯзаҳояш андохт:

– Ман дигар модар надорам.

– Медонӣ, ...ман ҳам надорам, – гуфт Себастиан бо овози паст.

– Модари ман дар осмон аст, – гуфт Комила.

– Аз ман ҳам.

Онҳо ба ҳамдигар нигоҳ карданд ва табассум карданд.

– София гуфт, ки модарам бадани нав гирифтааст, – гуфт Комила. – Модари ту ҳам бадани нав дорад?

– Ӯ аниқ дорад, – гуфт Себастиан.

Каме баъдтар ӯ гуфт:

– Албатта ӯ дорад.

Комила бо мӯзаҳояш мушкилӣ дошт.

– Уф, ман бандҳоро маҳкам кардан наметавонам! – оҳ кашид ӯ бетоқатона. – Мумкин ту метавонӣ мӯзаҳоямро бандӣ?

Себастиан ин корро карда метавонист. Ӯ хам шуд ва ба бастани бандҳои мӯза сар кард.

– Агар одам мурад, бадани кӯҳна ба кучо меравад? – пурсид Комила.

– Оҳ, вай, ... – Себастиан мӯзаҳоро сахт баст. – Вай боз хок мешавад. Он дигар ба ҳеҷ кас даркор нест-ку. Ба мисли он ки ту куртаҳои нав мегирӣ ва кӯҳнаҳоро мепартоӣ. Агар ту як куртаи бебези кӯҳна дошта бошӣ...

– Ман се куртаи бебез дорам, – гапашро бурид Комила, – онҳо мисли шаб сиёҳ ҳастанд.

– Рост, – гуфт Себастиан, – агар ту як куртаи нави хеле зебо тӯҳфа гирӣ, ...

– Куртаи сафед, – гуфт Комила, – ҳа, сафед, бо гулҳои сурх.

– Ҳа.

– Ва бо гиребони гулдӯзӣ!

– Ҳа, агар ту куртаи зебои сафед бо гулҳои сурх ва бо гиребони гулдӯзӣ тӯҳфа мегирӣ, оё барои ту ягон фарқ мебошад, ки куртаи кӯҳнаи бебезро гум кунӣ?

– Ҳеҷ гоҳ касе онро ба ман тӯҳфа намекунад! – гуфт Комила. – София барои ин пул надорад, Луизе-хола бошад ба ман фақат куртаҳои сиёҳ медиҳад. Вай барои ман се куртаи сиёҳ дӯхт, лекин ман онҳоро ранга мешуморам. Яктояш сафед, дигараш сурх, сеюмаш ҳамин хел сабз мисли куртаи дӯстдоштаи София, ки дар поёнаш ороиш дорад. Имрӯз ман куртаи сурхамро пӯшидам. Ин курта тугмаҳои тиллоӣ дорад, ки аз гардан то миён мераванд. Оё ту ҳам дидан метавонӣ, ки ман чӣ хел куртаи зебо пӯшидаам?

Не, Себастиан надид, ки ӯ куртаи сурх бо тугмаҳои тиллоӣ пӯшидааст. Ӯ фақат як куртаи сиёҳро дид, ки дар миёнаш доғҳои сурх дошт, ки аз қалами Ӯҳан монда буд. Лекин Комила Ӯҳани дароз, Симон ва Фиолинеро фаромӯш кард. Вай хурсанд менамуд. Вай дар бораи Луизе-хола, язна Оле, Баккетун ва София, ки ӯро соати панҷ дар вокзал пешвоз мегирад нақл кард.

Себастиан бисёр чиз нагуфт. Магар \bar{u} дар бораи кӯдакии душвори худ нақл кардан метавонист? Магар \bar{u} метавонист дар бораи калламушӯ, ки дар ҳучраи \bar{u} мегаштанд, нақл кунад? Дар бораи тортанакҳо дар таги шифти хона? Дар бораи шишаи вино, ки дар яхдон буд? Магар \bar{u} метавонист дар бораи падараш нақл кунад, ки менӯшид, ё дар бораи хола Монсен ё дар бораи пуле ки \bar{u} дуздида буд? Не, \bar{u} ин корро карда наметавонист ...

КИТОБИ МУҚАДДАСИ СУРАТДОР

Себастиан соати тиллоияшро баровард ва ба он назар андохт.

– Даҳта кам чор, – гуфт \bar{u} , – мо то панҷ ҳоло як соати дигар вақт дорем. Оё ту ҳангоме ки мо Софияро интизор мешавем, бо ман ба мағозаҳо рафтан мехоҳӣ?

Комила бо чашмони хуш ба \bar{u} нигоҳ кард. Албатта \bar{u} мехост!

Себастиан рӯи \bar{u} ро бо як рӯймолчаи калони сафед, ки навакак харида буд, тоза кард. Баъд аз он ки аз дарвоза баромаданд ва аз поёни кӯпрук ба Кауфманнштрассе номи кӯчае рафтанд. Комила ҳеҷ вақт фикр намекард, ки дар дунё чунин чизҳои зебое ки \bar{u} дар рӯзи чоршанбе, 20-уми август дид, мавҷуданд. Вай лӯхтакҳо бо чашмони шишагин ва мӯйҳои ҳақиқӣ дид, соати бозичагин, тӯбҳои резинӣ, ҳайвонҳои чӯбин ва косаву табақҳои лӯхтакҳо ... Ҳа, дар ёди ман ҳама чиз намонд, лекин як чиз ҳоло аниқ дар хотирам ҳаст. Вай ҳамчунин як Китоби Муқаддас бо суратҳо дид. Китоб кушода буд ва аз тирезаи як мағоза намоён буд. Вай дар як тараф матн дошт ва дар тарафи дигари китоб сурат. Комила дид, ки он сурати Исои Масеҳ буд. \bar{U} дар ин сурат ҳар ду дасташро воз карда меистод, мисли он ки гуфтани буд:

– Биё, Комила! Ту метавонӣ ба пеши ман биёӣ!

Комила аллакай дар бораи Исои Масеҳ шунида буд. \bar{U} медонист, ки Исо Писари Худо аст ва чанд вақт пеш чун одам дар ҷаҳон зиндагӣ мекард. Исо дар он вақте ки \bar{u} дар ҷаҳон буд, бисёр корҳои аҷоиб мекард. \bar{U} метавонист аз санг нон кунад ва дар рӯи об гардад, агар \bar{u} мехост. \bar{U} аниқ медонист, ки ҳар як одам чӣ кор мекунад ва чӣ фикр мекунад. Инро София нақл карда буд. София нақл кард, ки \bar{u} дар салиб

мурд, то одамон ба осмон рафта тавонанд. Баъд аз ин ӯ боз зинда шуд ва боз ба пеши Худо ба осмон баргашт.

– Ҳозир мо роҳро давом медиҳем, – гуфт Себастиан. Комила начунбид. Вай ин хел наздик дар тиреза буд, ки рӯяш ба шишаи хунук расид. Чашмони Комила медурахшиданд ва ӯ фақат он суратро медид, ки бо рангҳои зебо аз тирезаи мағоза метобид.

– Биё! – Себастиан остини ӯро кашид. Комила гӯш накард. – Ин китоб ба ту маъқул аст? – пурсид ӯ.

– Ҳа! – ҷавоб дод Комила.

Себастиан ба мағоза даромад ва китобро харид. Себастиан Кок чунин одам буд. Ӯ дар як ҳангом ҳам хуб, ҳам бад буд. Ӯ метавонист пул дуздад ва дар хусуси шахси бечорае ки мӯҳтоҷи пули худ аст, фикр накунад. Дар ҳамон рӯз ӯ метавонист ба шаҳр равад ва ба ягон касе ки дилаш барои вай месӯхт, ёрӣ расонад. Ӯ бо пули дуздидагяш чизҳои зеборо барои Комила харид. Ҳозир ӯ ба Комила Китоби Муқаддаси суратдор харид, зеро шод будани Комила ба ӯ маъқул буд. Ва чунин шуд. Комила чунин хурсанд буд, гӯё ки осмонро ба даст овардааст.

– Ташаккур! – фарёд зад ӯ ва дасташро ба ӯ дароз кард. – Ташаккури зиёд!

Себастиан ба духтарак куртаи нав харид

Имрӯз Комила ба ӯ шукр гуфт, аммо баъдтар ӯ ба Комила шукр мегӯяд. Танҳо ҳозир не. Имрӯз не, балки хеле дертар.

Комила барои миннатдор будан боз бисёртар сабаб дошт. Себастиан барои вай як куртача харид. Эҳтиёҷ нест, ки ба шумо намуди он куртаро гӯям. Курта гулҳои сурх дар доманаш, гиребони сафед ва илова ба ин як банд дошт, ки дар мобайни курта чун тасма баста мешуд. Ӯ ба духтар боз як кулоҳи зебо харид, ки бо гулҳои сурху сафед ороиш ёфта буд. Ва азбаски Себастиан ҳоло ҳам бисёр пул дошт, ӯ ҳамчунин барои Комила колготка ва пойафзол харид. Себастиан колготкаи тунуки пахтагин ва пойафзоли сафед харид.

Акнун Комила дар тирезаҳои мағоза танҳо ба худ нигоҳ мекард. Комила ва Себастиан дар кӯча мегаштанд ва ба як чойхона дароманд, ки номаш «Се Садбарг» буд. Себастиан хӯроки болаззату қиматро интихоб кард Комила хӯрд, бе он ки куртааш чиркин шавад.

Баногоҳ соат панҷ шуд ва онҳо тамоми роҳ то вокзал бояд медаванд. София аллақай дар он ҷо буд. Вай ҷомадонро ёфт ва дар ҳама ҷо Комиларо мекофт. Комила дасти Себастианро сар дод ва дарҳол сӯи София давид. София ӯро ба оғӯш гирифт. Як лаҳзаи дароз Комила ҳеҷ чиз нагуфт. Вай рӯи худро дар куртаи сиёҳи София пинҳон кард. Баъд ба боло нигоҳ кард ва гуфт:

– Ба ман нигоҳ кун, София! Оё ман зебо нестам? Куртаамро бин! Ва кулоҳам! Ва пойафзолам!

– Лекин Комила! – гуфт София бо ҳайрат. – Ин курта аз кучост? Инро ман намефаҳмам ... Инро ҳеҷ вақт Луизе-хола барои ту намехарид. Не. Ба ман гӯй!

– Шумо ҳеҷ вақт намефаҳмед, ки ин ҳамаашро ки ба ман харид, – гуфт Комила ва хеле асроромез нигоҳ кард. – Ин Луизе-хола набуд, ин Себастиан буд.

– Себастиан? Ӯ кист?

– Марди хеле меҳрубон, ки ӯро ман ба шумо нишон доданиам. Ӯ дар он ҷо истодааст.

Ангушти Комила фақат лаҳзае ба ҳаво ишода кард. Баъд он боз фурумад. Вай ба девори холи ишора кард, зеро Себастиан дигар дар

он чо набуд. Куртаи пешинааш тахт кардагӣ дар пеши чомадонаш буд ва болои чомадон Китоби Муқаддаси суратдор мехобид. Лекин Себастиан дар ҳеҷ кучо наметофт. Ў нопадид гардида буд.

ДАР ҚАТОРА

Вақте ки қатори ба ҳаракат омад, Комила фарёд зад:

– София, бин, ў дар он ҷост! Себастиан! Дар тарафи дигари кӯча!

София ба берун нигарист. Дар ҳақиқат, дар он ҷо Себастиан дар деворе така карда, меистод. Рӯи ў дар заминаи девори сафед хуб намоён буд.

– Ҳозир ман ўро мебинам, – гуфт София. – Он мард дар пеши девори сафед, ҳамин тавр не?

– Ҳа, ҳа! Ў моро дид!

Комила худро аз тиреза овезон кард ва ҳар ду дастонашро ҷунбонд. Себастиан низ дастро бардошта, табассум кард. Лекин табассуми ў андӯҳгинона буд, гӯё ки ў дар бораи чизи ғамангез фикр мекард. Аммо инро Комила аллакай надид, чунки қатори чунин тез ҳаракат мекард, ки Себастиан ва ҳамаи одамони дар истгоҳ буда майдатар гашта, нопадид шуданд. Калисо ва беморхона нопадид шуданд, боғ нопадод шуд, заводи Ҳербстблатт нопадид шуд, тамомаи шаҳр нопадид шуд, ва дере нагузашта онҳо дар дашту саҳро буданд.

– Хайр, хоҳаракам, – гуфт София, – ту чӣ фикр дорӣ: оё ту ҳар саҳар шавла хӯрда метавонӣ?

Комила ҳайратомез нигоҳ кард. Ў ҳеҷ вақт фикр накард, ки дар хонаи София чӣ мехӯрад.

– Ва нон бе ҳасиб, – давом дод София, – ту ин хел хӯрдан метавонӣ?

– Ҳа-а, – гуфт Комила. – Барои чӣ мо бояд нон бе ҳасиб хӯрем?

– Барои он ки мо кам пул дорем.

– Лекин ...

– Натарс, Комила. Зӯри ман мерасад, ки туро низ нигоҳубин кунам. Албатта, ту чун дар Баккетун чизҳои бомаза намехӯрӣ; тухм, панир ва шоколад ва ин хел чизҳоро. Мо бояд бо маоше, ки ман мегирам, зиндагӣ кунем, мефаҳмӣ?

– Ту аз кучо ин қадар пул ёфтӣ, ки хона харидан тавонистӣ? – ҳайрон шуд Комила.

– Ҳа, инро ба ту гуфта метавонам. Хонаро қариб ки бе пул ба даст овардаам, барои он ки ҳеҷ кас дар он ҷо зиндагӣ кардан намехоҳад.

– Барои чӣ ҳеҷ кас дар он ҷо зиндагӣ кардан намехоҳад? – кунҷковӣ карда пурсид Комила. – Хона ин қадар безеби кӯҳна аст?

– Не, он хонаи зебои хурдакак аст.

– Мумкин деворҳояш сӯроҳ доранд ва шамол ба даруни хона мевазад?

– Не, не, деворҳо хуб ҳастанд, лекин ...

– Бом мечакад? Ман гуфтани будам, ки об ба хона медарояд, вақте ки дар берун борон меборад?

– Не, тамоман не», – гуфт София, – бом мисли чатр хуб аст.

– Пас чӣ нодуруст аст? – София беумед метофт. – Ман намедонам, ки чӣ хел гӯям, лекин одамон мегӯянд, ки ... мегӯянд, ки ... он ҷо ачинаҳо ҳастанд.

– Дар хонаи мо?

– Не, лекин дар пеши хонаи мо. Дар он ҷо боз якто хона ҳаст. Он вайрона аст ва намудаш безеб бо дари қач ва тирезаҳои холи. – Комила ба хунук хӯрдан сар кард. Ӯ аз ин ин хабар он қадар тарсид, ки ба баданаш мурғак давид.

– Ягон кас дар он ҷо зиндагӣ мекунад? – пичиррос зада гуфт ӯ.

– Дар хонаи Симон? Ту ин хел беақл! Одамон дар вақти ториқӣ метарсанд, ки аз пеши он хона гузаранд. Онҳо мегӯянд, ки чандсад сол пеш марде дар он хона зиндагӣ мекард. Номаш Симон буд ва ӯ бисёр сарватманд буд. Лекин бениҳоят бой бошад ҳам, ӯ ҳамеша фикр мекард, ки пулаш барои тӯй кардан намерасад. Барои ҳамин ӯ танҳо зиндагӣ мекард. Ӯ чунон хасис буд, ки ба ҳеҷ кас каме пул ҳам намедод. Дар охир ӯ фикр мекард, ки пулаш барои хӯрок харидан намерасад. Ӯ ҳамин тавр ӯ аз гуруснагӣ мурд. Вақти мурданаш дар пешаш қуттии пул буд ва ӯ бо дастҳои пури тилло мурд.

– Ва баъд? – пурсид Комила ларзида.

– Ҳа, ӯ хешу табор надошт. Барои ҳамин аз пули ӯ ятимхона сохта шуд. Бинобар ин одамон мегӯянд, ки ӯ дар ин ҷо мегардад. Баъзеҳо мегӯянд, ки ӯ дар шабҳои ториқи тундбодӣ меояд ва пулашро

мекобад. Баъзеҳо мегӯянд, ки ӯ дар хонааш мешинад ва пул ҳисоб мекунад. Ӯ майда аст ва либоси хокистарранг пӯшондааст, дастҳояш хароб аст, ӯ риши дарози сафед дорад. Лекин ман намедонам, ки оё ӯро касе ҳақиқатан дида буд ё не. Ба фикрам, ин ҳамааш дурӯғ аст. Ба ҳар ҳол дар хонаи мо ачина нест. Инро ман аниқ медонам, зеро ман се ҳафта танҳо дар он ҷо зиндагӣ кардам. Ман хонаамонро «Офтобхона» номидам. Оё номаш хуб нест?

– Ҳа, албатта, – Комила бо овози паст гуфт. София Комиларо ба оғӯш гирифт, гӯё хоҳарашро муҳофизат мекард. Дастии София пушти Комиларо гарм кард ва мурғак гум шуд.

– Ҳоло ту мебинӣ, мо хуб зиндагӣ мекунем, – гуфт София. – Хонаи мо ошхона, анбор, ду ҳуҷра дорад, яктоаш калон, дигараш хурд. Ва илова ба ин дар зери фарши ошхона таҳхона ҳаст, ки мо дар он мураббо, шир, тухм ва равған нигоҳ медорем. Оҳ, Комила, ҳоло ман ва ту дар он ҷо хуб зиндагӣ мекунем! – София Комиларо наздиктар ба худ кашид. – Агар ба ту маъқул нашавад, боз ба Баккетун баргашта метавонӣ, – давом дод ӯ, – ҳар вақте ки хоҳӣ, – тамом кард ҷумлаашро.

Лекин инро Комила намехост. Вай ба Баккетун баргаштан намехост. Агар хуб фикр мекард, ӯ аз ачинаҳо дида аз Луизе-хола бисёртар метарсид, ва ӯ чунин фикр мекард, ки беҳтараш бо София якҷоя дар Офтобхона зиндагӣ кунад, аз он ки дар ягон ҷои дигари ин дунё бошад.

ФАҚАТ ЯК ДУЗД

Бо Себастиан чӣ шуд?

Ҳа, бар хилофи он чи Комила фикр мекардм ӯ он қадар дур набуд. Ӯ дар пеши девори сафед истода буд ва ба Софиаву Комила нигоҳ мекард. Ӯ то дами бо қатора рафтани Софию Комила дар он ҷо истод. Комила хандид ва ҳар ду дастҳояшро саҳт ҷунбонд. Акнун Себастиан рӯи Софиаро ҳам дид. Рӯи ӯ гирд ва меҳрубон буд. Вақте ки ӯ хандид, Себастиан дандонҳои сафед ва лаби суп-сурхи ӯро дид. Дасте ки ба сӯяш ишора мекард, боқувват намуд.

Себастиан низ хандид ва дасташро бардошт. Лекин хандаи ӯ ин хел хурсанд набуд, чӣ тавре ки ӯ мехост, чунки ӯ хуши хандидан надошт.

Он чо ду одам дар сафар буданд, ки ҳамдигарро дӯст медоштанд, ва ин чо ӯ меистод, Себастиан Кок, ва ӯ ҳис кард, ки ҳеҷ кас дар ҷаҳон ӯро дӯст намедорад.

Қатори нест шуд ва боз чанд бор пайдо шуд. Дар охир он ба туннел даромад ва Себастиан қатораро дигар надид. Фақат дуди аз қатори мондагӣ буд, ки оҳиста-оҳиста ба боло мерафт ва дар ҳаво нопадид мегашт.

Баногоҳ ӯ дасти боқувватеро дар китфаш ҳис кард ва рост ба рӯи корманди полис нигоҳ кард. Ӯ чашмонашро пӯшонда кушод, лекин ин рӯй ҳанӯз дар пешаш буд. Акнун Себастиан фаҳмид, ки дуздияш фош шудааст. Барои гурехтан дер шуда буд. Сараш чарх зад ва дилаш беҳузур шуд. Тамоми вокзал гирди ӯ чунин тоб мехӯрд, ки тирезаҳо чаппа метофтанд. Кӯча аз зери пояш ғечидан гирифт, тезтар ва тезтар. Дар охир ӯ фақат як чизро дид: рӯи корманди полис. Ин рӯй умрбод дар ёдаш мемонд. Аз ҳама бисёр чашмонаш. Онҳо ором ва боқувват буданд, ва дар дарунашон як шӯълаи тантана дурахшид, ки ба таври назаррас мегуфтанд: «Акнун мо туро дастгир кардем». Дар назди ӯ боз як корманди дигар меистод, ва ҳар дуяшон як дасташонро ба китфи Себастиан монданд. Себастиан ҳабс карда шуд. Ӯ дигар одами бой набуд, ки тӯҳфаҳои зебо харидан метавонист. Ӯ фақат як дузди оддии бечора дар роҳ ба зиндон буд.

Себастиан дар ҳуҷраи майдаи дилгиркунанда менишаст

Баъд ӯ дар як ҳуҷраи хурди холи нишаста, аз тирезача нигоҳ мекард. Ӯ дигар либоси қимат надошт, чӯбдаст бо дастаи нуқрагин ва соат ҳам надошт, барои ҳамин ӯ намедонист, ки соат чанд аст. Аммо соати ӯ дар ягон ҷевони зиндон меҳобид ва тик-тик карданро давом медод. Вай ҳозир нимта кам ҳафтро нишон дод. Дар зиндони Себастиан як курсӣ буд, ки ба фарши ҳуҷра мустаҳкам карда шуда. Дар он ҷо ӯ менишаст. Ӯ аллакай як соат дар он ҷо нишаста буд, вақте ки равзани дар кушода шуд ва як табақ хӯрок дароварда шуд. Табақи хӯрок хеле калон буд. Тамоми хӯрок аз тӯйхонаи Франсен буд. Дар болояш як торти қаймоқӣ буд ва дигар шириниҳо ва гӯштбирён. Дар болои ҳамааш як варақ бо доғҳои рағғани меҳобид. Дар он ҷо навишта шуда буд: *Барои Себастиан Кок аз дӯсташ Франсен.* Себастиан инро хонда, гиря кард. Ҳозир ӯ аз кори кардааш пушаймон буд. Аввал ӯ фақат пушаймон буд, ки дарҳол ба Шветсия нарафт, лекин акнун ӯ пушаймон буд, ки пулро дуздид. Ин нисбати Франсен, ки чунин меҳрубон буд, ноҳақ буд, ва ҳам нисбати ҳамаи ононе ки ба ӯ ҳеч бадӣ накарда буданд.

Баъзе аз онҳо бисёр кӯдакон доштанд. Инро Себастиан медонист. Мумкин ҳозир ин кӯдакон гурусна буданд ва хунук меҳӯрданд, зеро ӯ ба худ либосҳои қимат ва соати тиллоӣ харида буд.

Оҳ, ӯ ҳеч вақт дигар намедуздад! Агар ӯ боз аз зиндон барояд, одами ростқавл мешавад. Ӯ бисёр кор мекунад ва кӯшиш мекунад, ки хатояшро ақалан қисман ислоҳ кунад. Тамоми пулро баргардондан меҳақад, ҳар як дирамро!

Ҳа, Себастиан ин хел фикр мекард, зеро намедонист, ки чун ҷинояткор аз зиндон баромадан чӣ маъно дорад.

.....

Себастиан дар зиндон то охир ҷазояшро дид. Ӯ дар он ҷо мисли дигар ҷинояткорон азоб мекашид. Барои чӣ насиби Себастиан бояд беҳтар мебуд?

Баъди анҷом ёфтани мӯҳлати ҷазо Себастиан озод карда шуд. Ӯ аз зиндон баромада, ҳис кард, ки чӣ хел дари он аз пушташ маҳкам шуд. Нурҳои гарми офтобро дар рӯяш ҳис мекард. Лекин ҳеҷ кас наомад, то ӯро пешвоз гирад. Ӯ ба кучо равад? Хона? Не, ӯ ба хона нарафт. Падари ӯ ягон маротиба ӯро дар зиндон хабаргирӣ намекард. Оё ба пеши Франсен равад? Не, ӯ низ Себастианро хабар нагирифт.

Франсен мумкин фикр кард: пагоҳ ман меравам ва Себастианро хабар мегирам. Лекин пагоҳӣ натавонист, ва ҳафтаи дигар ҳам не, ва дар моҳи оянда ҳам не. Ва ҳамин хел ӯ тамоман наомад.

Не, Себастиан ба назди Франсен нарафт. Ӯ рост ба шаҳр рафт ва дар ҳама ҷо кор ҷустанро сар кард. Ӯ ба корхонаҳо мебаромад ва мебаромад, ба мағозаҳо мебаромад ва мебаромад, ба заводҳо ва ба пеши деҳқонон ба саҳро мерафт ва мепурсид, ки оё ба онҳо коргар лозим аст. Лекин ӯ ба ҳеҷ кас даркор набуд. Не, ба онҳо марде ки нав аз зиндон баромада буд, даркор набуд, ту инро мефаҳмӣ? Албатта ҳама фикр мекарданд, ки одами аз зиндон баромада бояд кори ҳалол кобад, лекин ҳама фикр мекарданд, ки дигарон ба ӯ бояд кор диҳанд. Ва вақте ки ба ӯ ҳеҷ кас имконияти коркунӣ надод, ӯ барои зиндагӣ пул ба даст оварда натавонист. Агар ӯ зинда мондан хоҳад, ё ӯ гадоикунӣ меравад, ё боз дуздӣ мекунад.

Ҳа, ӯ дуздиданро давом дод. Аввал кам ва бо эҳтиёт медуздид, баъд ӯ ҷасуртар шуд. Ӯ мисли мутахассис дурӯғ гуфтани фиреб карданро ёд гирифт. Дузди меҳрубон дигар меҳрубон набуд. Лекин ӯ ба ҳар ҳол дузд буд. Аз ин сабаб ӯ ба зудӣ боз ба зиндон афтид.

Агар ягон кас ӯро аз аввал дастгирӣ мекард, ҳамааш дигар хел мешуд. Агар мисол Ҳербстблатт ... Не, Ҳербстблатт ҳеҷ вақт ба зиндон намеояд. Ӯ ҳеҷ вақт ба Себастиан салом намекунад ва намегӯяд: «Ба озодӣ хуш омадӣ! Ман туро пагоҳ дар ҷои кор интизор мешавам!»

Не, не, не! Ҳербстблатт ҳеҷ вақт бо дузд гуфтугӯ намекунад. Агар ӯро дар шаҳр вохӯрад, фақат бо чашмони хунук ба ӯ нигоҳ мекунад ва бе ягон калима аз пешаш мегузарад.

Лекин бо Франсен чӣ?

Ҳм, ҳа, Франсен дар ҳақиқат фикр дошт, ки ба пеши ӯ равад ва ӯро пешвоз гирад, лекин дар он рӯз ӯ бобои як бачаи ширини майдача шуд. Ин барои ӯ воқеаи хеле калон буд ва ӯ ҳамаи чизҳои муҳиму

номуҳимро фаромӯш кард. Ва чизи бадтарине ки фаромӯш кард, ин буд, ки Себастианро дар рӯзи аз ҳабсхона баромаданаш пешвоз гирад. Баъдтар, ҳа, баъдтар боз ба ёдаш расид. Лекин баъд ӯ Себастианро дигар ёфта натавонист.

Франсен бояд медонист, ки вақти бисёр Себастиан дар Миттелштрассе буд! Себастиан дар наздикӣ истода буд. Ӯ ҳатто чароғи тирезаи Франсенро медид. Ӯ сояҳоро медид, ки дар пушти парда мечунбиданд ва ӯ дарақ-дарақкунии косаву табақҳоро мешунид, вақте ки зани Франсен лаълиҳоро мешуст. Лекин Себастиан ҳеҷ вақт намедаромад, ва Франсен ҳеҷ вақт намебаромад. Не, Франсен бо чизҳои дигар машғул буд, зеро ки ӯ дар хона бароҳат менишаст ва барои наберааш шеърҳои хурди ширин эҷод мекард.

Лекин агар Франсен дар бораи Себастиан чунин бисёр фикр мекард, чун Себастиан дар бораи Франсен, эҳтимол ӯ дар таги зинапои баландошёнанааш меистод. Ӯ ба ҳаво нигоҳ мекард ва ба худ мегуфт: «Дӯсти ман Себастиан дар ин дунё кучо бошад?» Ва як бор Себастиан дар пушти дарахте дар боғи Франсен меистод, ва Франсен ба берун меомад. Ва ӯ гапҳои Франсенро мешунид: «Дӯсти ман Себастиан дар ин дунё кучо бошад...».

Дар ҳақиқат Франсен Себастианро қариб фаромӯш карда буд. Тамоми рӯз фақат наберачаи ширин дар ёдаш буд.

Лекин, оё ҳеҷ кас набуд, ки дар бораи Себастиан фикр мекард? Ҳеҷ кас дар тамоми дунё?

Не, София ва Комила ӯро фаромӯш накарданд. Ҳар боре ки онҳо Китоби Муқаддаси суратдорро мехонданд, ва ҳангоме Комила куртаи зебои худро мепӯшид, Себастианро ба хотир меовард. Бегоҳӣ ҳам, дар вақти дуо онҳо ӯро дар ёд доштанд. Комила як дуоро фақат барои Себастиан мегуфт. Ва он чунин буд: «Худованди меҳрубон! Ту бояд Себастиан Коки меҳрубонро дар паноҳат нигоҳ дорӣ ва ӯро хурсанд кунӣ ва ба ӯ ёрӣ диҳӣ, ки ба осмон рафта тавонад». Ва вақте ки ӯ дуо мекард, мардери бо либосҳои қимат медид, ки дар ҳар ҷо мегашт ва ба одамон некӣ мекард.

Лекин Худое ки ин дуоро мешунид, дигар чизро медид. Ӯ Себастиан Коки бечораро дид, ки дар торикӣ мегашт ва медуздид...

Ман фикр мекунам, ки ӯ ба сӯи Комила табассум мекард ва мегуфт: «Ҳа, ман Себастиан Кокро дар паноҳи худ нигоҳ медорам. Ҳа, ман ӯро хурсанд хоҳам кард. Ҳа, ман ба ӯ ёрӣ медиҳам, ки ӯ ба осмон бирасад!»

ДУ ҚИНОЯТКОР ГУРЕХТААНД

Комила боварӣ дошт, ки Себастианро ҳеҷ вақт дигар намебинад. Лекин ин дигар хел шуд. Тақрибан як сол гузашт. Қариб тамоми ин муддат Себастиан дар зиндон мешишт.

Ҳоли Комила хеле беҳтар буд. Ӯ бо София зиндагӣ карданро дӯст медошт, ва ӯ ҳанӯз ҳам ягон ачинаро надида буд. Акнун ӯ ба мактаб мерафт. Дар он ҷо ӯ бисёр дугонаҳо ёфт, ва вақте ки София дар кор буд, бо онҳо бозӣ мекард.

София дар Зюдҳоф кор мекард. Вай дар ошхона ёрдамчӣ буд ва ба ошпаз ёрӣ медод. Дар он рӯз, ки ман нақл карданиям, София бо ошпаз нон мепухт. Ошпази Зюдҳоф по пухтани нони бомаза машҳур буд. Ҳеҷ кас дар деҳа мисли ин зан ҳасибро бирён карда наметавонист ва ҳеҷ кас пухтупаз ва ё чалпаки тунукро мисли ӯ карда наметавонист. Ҳозир шумо мумкин фикр мекунед, ки дар Зюдҳоф онҳо ҳар рӯз чалпаки тунуки болаззат мехӯранд, лекин ин тавр набуд. Агар чалпақҳо ғафстар мешуданд, зани соҳиби хона сарашро мечунбонд ва мегуфт:

– Ин чист? Боз чалпаки ғафс? Бо ошпази мо чӣ шуд?»

Ҳа, албатта бо ошпаз чизе шуд. Вай танбал буд. Вай чалпакро дигар пухтан намехост. Инро бояд София кунад. София бояд пудинг ва торт пазад ва хаамири бисёрро кунаду рост кунад. Ошпаз фақат хӯрок мепухт.

Дар он замоне ки София ёрдамчии Зюдҳоф буд, қариб ҳама хонаҳо танӯр доштанд. Дар Зюдҳоф як танӯри нағзи нав буд, лекин дар он фақат чорто нон меғунҷид. Он беҳад хурд аст, мегуфт хонум. Барои ҳамин нонро дар танӯри калон мепухтанд. Танӯри Зюдҳоф чунон калон буд, ки дар он сито нон меғунҷид. Аввал ошпаз оташ мекард, то оташ қариб аз танӯр мебаромад. Вақти ки танӯр сафед мешуд, ӯ лахчаҳоро мебаровард ва нонро меандохт. На фақат ошпази Зюдҳоф ин хел нон мепухт. Ҳама ҳамин тавр мепухтанд. Азбаски дар танӯр

сито нон меғунчид, София бояд бисёр хамир мекард. Дастон то оринчаш даруни орд буд ва рӯяш суп-сурх ва аз чунин кор гарм мешуд.

Дастони ошпаз ордолуд набуданд. Ҳангоме ки ӯ рӯзномаи соҳиби хонаро пинҳонӣ мехонд, дар болои миз нишаста, сарашро мечунбонд. Ин тавр вай навгарихои бисёр ба даст меовард, ки онҳоро ҳам ба дӯзандааш, ҳам ба София нақл мекард. Дӯзанда баъд аз он ба муштарихояш хабар мерасонд ва низ ба бисёр касони дигар.

– Ман аввал сарлавҳаро мехонам, – пичиррос мезад ошпаз. – Дар якум саҳифа навигарихои муҳимтарин қайд мешаванд, куштору ҷинойткорию ин хел чизҳо. Ин чист? Дар ин ҷо ду сурати ҷавонони хушандом ҳаст. Онҳо чӣ кор карда бошанд? Ҳа, ин ҷо навиштагӣ: ду ҷинойткор аз зиндон гурехтаанд. Инро шунидӣ, София? Ду ҷинойткор аз зиндони шаҳр гурехтаанд. Онҳо ҳатто номашонро навиштаанд: Йоахим Ҷенсен ва Себастиан Кок.

Китфҳои София ба поён фаромаданд ва ӯ тез ба пушт нигоҳ кард.

– Чӣ гуфтӣ? – ӯ бо овози тез пурсид.

– Йоахим Ҷенсен, – гуфт ошпаз. – Ӯ дайду аст. Ман ӯро аз бачагияш мешиносам, вақте ки ӯ соати муаллимро дуздида буд. Биё, ӯро бин! Ана ҳамин аст, бо мӯйҳои сиёҳ ва чашмони зирак. Ту ягон бор мисли ӯ одаме дидаӣ?

Лекин София ба сурати марди мӯйҳои сиёҳ ва чашмонаш зирак диққат намедод. Ӯ ба сурати дигарӣ нигоҳ мекард. Ва ногаҳон рӯйи ӯ дигар сурх набуд, балки сафед. Себастиан Кок дар сурат акс ёфта буд. Гарчанде мард дар сурат бемӯй буд ва дар тан либоси зиндониёро дошт, София ӯро шинохт. Вақте ки вай ӯро бор охир дида буд, ӯ кулоҳ пӯшида буд, як костюм ва як куртаи оҳаршуда. Ӯ галстук бо сӯзани тиллоӣ дошт ва соате дар либосаш овезон буд. Лекин рӯяш ҳамон буд, мумкин кам-кам харобтар. Лекин гӯшҳои мисли аввал калон буд.

Дар ин рӯз София чун ҳарвақта набуд. Вай чунин хомӯш ва ҷиддӣ буд, ки ошпаз фикр мекард, ки духтар хаамири бисёр чашид ва аз ин шикамаш дард мекард. Лекин София хаамир нахӯрда буд. Вай хомӯш ва ҷиддӣ буд, чунки дар бораи Себастиан Кок фикр мекард.

Себастиан аз он ки София гумон мекард, наздиктар буд. Ӯ дар ҷангали пеши Офтобхона бо Йоахим Ҷенсен истода буд. Дар ин лаҳза

Йоахим ба Офтобхона ишора карда, гуфт: «Ин хона танҳои танҳо ва барои мо мувофиқ аст. Дар он ҷо мардҳо зиндагӣ намекунанд, фақат ду духтар. Калонтараш ҳар рӯз дар Зюдҳоф кор мекунад. Вай ба мо халал намерасонад. Хурдтараш ҳаштсола аст ва дар ҳар ду рӯз як бор ба мактаб меравад. Ҳозир вай дар хона аст, лекин ин ба мо ташвиш нест». Себастиан истод ва баргҳои шохаеро меҳонид.

– Дар бораи ӯ боз ягон чиз медонӣ? – пурсид ӯ.

– Ман, ҳа, ман медонам, ки София имрӯз маошашро мегирад. София аз ду кас калонӣ аст, ки дар Зюдҳоф кор мекунад. Хурдакаш Комила ном дорад.

Себастиан шохаро партофт.

– Номашро чӣ гуфтӣ?

– Комила.

– Комила? Ту инро аниқ медонӣ?

– Албатта. Номаш Комила Питтен аст.

– Питтен?

– Питтен, ҳа. П-И-Т-Т-Е-Н! Гӯшҳоят каранд?

– Ҳа, ҳа, ба фикрам, – гуфт Себастиан ва шохаро боз бардошт.

– Ба ман боз як чизро гӯй: онҳо апаву хоҳаранд?

– Эҳ, девона кардӣ бо саволҳоят! Албатта, онҳо апаву хоҳар! Вагарна онҳо ба ҳам кӣ ҳастанд? Мумкин акаву додар?»

Себастиан ҷавоб надод. Ӯ чунин аҷоиб хомӯш буд. Йоахим гап задан гирифт. Ӯ дар бораи хонаи Симон гап зад.

– Ту он хонаи торики беодамро дар қафо дида истодаӣ? – пурсид ӯ.

– Ин кулбаи майдаяки ачинаҳо аст. Ман бо он ҳанӯз нақшаҳо дорам. Гӯш кун, мо....

Лекин Себастиан гӯш намекард. Ӯ ба Офтобхона нигоҳ карда, дар бораи чизҳои дигар фикр мекард. Комила! София! Онҳо дар он ҷо зиндагӣ мекарданд. Магар ӯ чизҳои онҳоро дуздӣ кунад? Ҳеҷ вақт! Ҳеҷ вақт!

– Намуди ин хонаро бин! Ба фикрам, онҳо хеле бечора ҳастанд, – дар охир гуфт ӯ. – Оё намешавад, ки мо моли касони бойтарро дуздем?

Йоахим хашмгинуна нафас кашид.

– Ҳа, ту инро дар рӯзи равшан кӯшиш кардан гир. Назди хонаҳои одамони бой рав ва чизҳояшонро дуздидан гир! Ту ҳоло мебинӣ, ки

чӣ мешавад! Пеш аз он ки ту ба пушти худ нигоҳ мекунӣ, туро дастгир мекунанд.

– Мо метавонем то шаб интизор шавем, – гуфт Себастиан.

– Интизор шудан! – ҷашас зад Ҷоахим. – Аз кадом сабаб мо интизор шавем? Ман худам тоқа меравам, агар ту нахоҳӣ.

Хонаи Симон

– Лекин духтарак дар хона-ку!

Ҷоахим китфҳояшро ҷунбонд ва хандид. Чашмони ӯ ба ду шикофи танг табдил ёфтанд.

– Ин мушкил нест, – гуфт ӯ. – Як духтаракро хомӯш кардан ба фикрам мушкилӣ надорад-ку.

Себастиан дар бораи Комила фикр кард.

– Ту ҳеҷ касро хомӯш намекунӣ, – бо овози хашмгинона. – Ту ӯро фақат метарсонӣ.

– Хайр, баъд чӣ? Чӣ фарқ дорад, агар мо кӯдакero тарсонем, то соҳиби хӯрок шавем?

Не, барои Ҷоахим фарқ надошт, лекин барои Себастиан фарқи калон дошт. Ӯ бояд чизero фикр карда бароварад, то ба Комила ёрӣ расонад. Мумкин худаш равад? Не, ӯ наметавонист. Тасаввур кун,

Комила ўро мешинохт! Лекин боз безебтар мебуд, ки Ёоахим равад, зеро ў аз ҳеч кор рӯ намегардонд. Агар Ёоахим бо риши ваҳшиёна ва бо чашмони зирази хурд ба хона дарояд, Комила сахт метарсад. Ва як таппончаи хурди сиёҳ, ки дар кисаи ў буд ...

– Ман ҳозир меравам, – гуфт Ёоахим.

– Не, исто!

– Ин хел бошад, худат рав!

– Ман меравам, – гуфт Себастиан. Ў дандонҳояшро сахт ба ҳамдигар зад ва рафт.

КОМИЛА МЕҲМОН ДОРАД

Офтобхона дар мобайни дарахтони калон дар як саҳро буд. Хоначаи сурх бо зинапои рӯфта ва пардаҳои бофтагӣ дар ҳақиқат зебо метофт. Дар поёни деворҳои хона гулҳои зарду кабуду сафед мерӯиданд. Онҳо ба тарафи офтоб нигоҳ мекарданд ва бо баргҳояшон салом мегуфтанд. Пашшаҳо дар гармии офтоб зам-зам? мекарданд ва ҳамаш хомӯш ва ором буд.

Ногаҳон чизе рӯй дод. Дар девор сояе пайдо шуд, сояи одам. Сояи марди аҷоиб ки кал буд ва гӯшҳои калон дошт. Ў баногоҳ дар ҳавлӣ падида гардид. Ман қариб фикр мекунам, ки ў аз буттаҳо баромад, чунки аз лаҳзае ки саҳарӣ Софӣ ба кор рафта буд, ҳеч кас дари ҳавлиро накушода буд. Он мард аҷоиб рафтор мекард. Ў ба дари хона нарафт ва пойафзолашро наафшонд, чунон ки ҳама мардум мекарданд. Не, ў гирди хона гашт, ва ба тирезае нигоҳ кард, ки аз роҳ дида намешуд. Марде ки ба тиреза нигоҳ мекард, Себастиан Кок буд, ва он тирезае ки ў ба он нигоҳ мекард, тирезаи ошхона буд. Акнун ў рост ба ошхона назар андохт. Дар он ҷо Комила мешишт, худаш танҳо ва лӯхтаҳои коғазинро мебурид. Духтарак чунон калон шуда буд, ки ин куртача, ки ў ба вай харида буд, аллақай хурд шуда буд, ва мӯзаҳое ки ба ў пештар беҳад калон буданд, ба поайҳояш мувофиқ шуда буданд. Ҳангоми фикри он, ки ў бо ин аҳвол бояд дарояд, бо риши натарошида ва либоси зиндонӣ, Себастианро ҳисси нофорам фаро

гирифт. Барои ҳамин ӯ якчанд вақт истод, то тавонист дарро тақ-тақ кунад.

Комила танҳо сари миз нишаста лӯхтакҳои коғазинро бурид

– Даро! – ҷавоб дод овози Комила.

Себастиан дарро кушод, сарашро аз сабаби паст будани дар ҳам кард ва ба ошхона даромад.

Комила натарсид. Вай курсие овард ва аз ӯ хоҳиш кард, ки шинад. Баъд Комила боз ба ҷояш рафт ва лӯхтакҳои коғазинро буридан гирифт. Лекин ҳама лӯхтакҳо безеб шуданд, барои он ки ӯ фақат ба меҳмонаш бояд нигоҳ мекард.

Себастиан аз Комила пурсид, ки оё ӯро ҳоло мешиносад. Ва Комила ӯро мешинохт. Аввал ба ӯ кам-кам бегона тофт, лекин ин аз он сабаб буд, ки ӯ либосҳои аҷоиб пӯшида буд ва риш дошт. Бо гузаштани вақт ӯ Себастианро боз беҳтар шинохт. Ҳангоме ки Себастиан саргузашташро аз рӯзи вохӯрӣ бо Комила то имрӯз нақл кард, Комила фикр кард, ки ӯро мисли пештара мешиносад.

Себастиан нақл накард, ки ӯ ба зиндон ғалтид. Не, ҳеҷ вақт! ӯ гуфт, ки дар таътил ба Амрико сафар карда буд. Дар он ҷо ӯ барои Комилаю Софӣ бисёр тӯҳфаҳо харида буд. Лекин баъд ҳангоми хоб рафтаниаш дуздҳо омаданд ва ҳама чизҳояшро гирифтанд. Онҳо на фақат тӯҳфаҳоро, балки ҳама чизҳоеро, ки ӯ дошт, дуздиданд. Онҳо чӯбдастай сайругашташ бо дастай нуқрагин, соати тиллоӣ ва сӯзани галстукро дуздиданд. Онҳо ришгираки ӯро дуздиданд, барои ҳамин ӯ дигар ришашро гирифтани натавонист. Ва онҳо ҳамаи либосҳои қимати ӯро гирифтанд, барои ҳамин ӯ бо либоси шабхобравӣ мегашт. Фақат пулашро наёфтанд, барои он ки ӯ онро ба таги кӯрпачааш монд.

– Ин шабхобравак аст, ки ту ҳозир пӯшидӣ? – пурсид Комила.

– Ҳа, ин шабхобравак аст.

Комила ӯро аз боло то поён аз назар гузаронд ва баъд ба ӯ гуфт:

– Аҷоиб!

Себастиан гуфт, ки ин шабхобраваки амрикоӣ аст ва шабона одамони Амрико ҳамашон чунин мепӯшанд. Барои тасдиқ кардан Себастиан боз дар бораи чизҳои дигари Амрико нақл мекард, ва Комила ба тамоми суханаш бовар мекард. Ҳа, вай ҳатто бовар кард, ки хукҳои амрикоӣ сабз ҳастанд ва қандҳо дар Амрико дар болои дарахт мерӯянд. Вақте ки Себастиан нақл мекард, ки нони амрикоӣ чанд метр дароз аст ва себҳояшон мисли карам калонанд, ҷавон худро хеле гурусна ҳис мекард. Мумкин Комила ба ӯ хӯрок медиҳад? Аммо Комила ҳеҷ чизро надод. Вай фақат шиштан ва дар бораи Амрико шунидан мехост.

– Ягон чизро ба забони амрикоӣ гӯй, – бо чашмони дурахшон пурсид ӯ.

– *Сим прутти париолус*, – гуфт Себастиан. Инро *ӯ* фақат аз худ баровард, зеро *ӯ* дар Амрико ҳеҷ вақт набуд ва англисиро мисли муш медонист.

– Маънояш чӣ аст? – пурсид Комила.

– Маънои он: Ман гурусна ҳастам.

– Боз бисёртар ба амрикоӣ гӯй, – гуфт Комила ва хандид.

– *Сим суриум сари нам пиккеникк бомбом бариум бай*, – гуфт Себастиан. – Маънояш: Ман аллакай чанд рӯз чизе нахӯрдам.

Комила бо андеша ба *ӯ* нигоҳ мекард ва дар охир пурсид: «Ту дар ҳақиқат гуруснаӣ?» Ҳа, *ӯ* гурусна буд. Охир, *ӯ* наметавонист бо шабхобравак ба мағоза дарояд ва хӯрок харад! Оё Комила инро мефаҳмид? Ҳа, Комила инро хеле хуб мефаҳмид. Вай низ чунин корро намекард. Ҳеҷ вақт дар умраш Комила бо шабхобраваки раҳдор пеши фурушанда Вик намерафт. Лекин онҳо қариб ҳеҷ чиз дар хона надоштанд. Ин хуб набуд. Вай ҳамагӣ якто тухм, якто нон ва се банка мураббо дошт. Инро ба Себастиан гуфт. Агар Комила пул медошт, *ӯ* барои Себастиан хӯрок мехарид, лекин дар қуттии пулмонак фақат бист дирам буд ва Софӣ имрӯз бо маошаш ба хона меояд.

– Ман ба ту пул медиҳам! – гуфт Себастиан ва пули коғазии сурхро ба болои миз монд. Вай аз духтарак илтимос кард, ки аз ин пул чӣ қадаре ки бардошта тавонад, бихарад. Баъд ба *ӯ* боз як шим, як куртаи сафед ва ришгирак даркор буд.

Комила ба мағоза рафт ва андаке пас боз баргашт, бо куртаи сафед, ришгирак, шим ва як халта пури хӯрокворӣ.

Дар вақте ки Комила ба мағоза рафт, Себастиан ошхонаро рӯфт ва табақхоро шуст. Лекин *ӯ* боз як кореро кард, ки ҳеҷ кас бояд намефаҳмид. *Ӯ* ба ҳучраи хобравӣ даромад ва аниқ кард, ки *ӯ* аз он тиреза баромадан метавонад.

Баъди гирифтани ришаш ва иваз кардани либосаш тобӣи Себастиан хуб шуд.

Комила гӯштро бирён кард ва нонро шикаст. Баъд онҳо шиштанд ва хӯрданд. Себастиан навакак пораи нонро ба даст гирифтани шуд, ки Комила дуо гуфтандро сар кард: «Бисёр одамон хӯрок доранд, аммо хӯрдан наметавонанд ва бисёр одамон хӯрдан метавонанд, вале хӯрок

надоранд. Лекин мо хӯрок дорем ва хӯрдан метавонем, барои ҳамин мо ба ту, эй Худованд, шукр мегӯем. Омин».

Себастиан тез дастҳояшро якҷоя карда, чашмҳояшро пӯшид ва худро хеле диндор вонамуд кард. Агар ӯ мехост, худро хеле порсо нишон дода метавонист. Ӯ бисёр корхоро метавонист. Ӯ метавонист куфлҳои мушкилро кушояд, ӯ метавонист сумкаю ҳамёнхоро дуздад, бо чунин суръат, ки ҳеҷ кас онро пай намебурд. Хайр, баъдтар онҳо мефаҳмиданд, лекин он вақт аллакай дер мешуд. Ва ӯ чунон дурӯғ гуфтан метавонист, ки одамон фикр мекарданд, ки ӯ рост мегӯяд. Себастиан бо шубҳа аз тиреза нигоҳ мекард. Ӯ тарсид, ки Йоахим Ценсен бегоҳат мешавад, чунки Йоахим яке аз ононе буд, ки гурусна буданд, вале хӯрок надоштанд. Ҳозир ӯ мумкин дар ҷангал меистод ва мисли гург гурусна буд. Ӯ чанд вақт дар он ҷо истода метавонист? Ин қадар дер не. Себастиан медонист, ки ӯ бояд тезтар баргардад. Барои ҳамин ӯ аз Комила рухсат пурсид, ки каме дар ҳуҷра хоб равад?

– Агар ту розӣ бошӣ, ки ман кати туро истифода барам, ман ба ту як сомонӣ медиҳам, – гуфт ӯ ба Комила. – Ва агар ту назди мизи ошхона шинӣ ва ҳамаи сурудҳои медонистаатро хонӣ, ман ба ту як сомони дигар тӯҳфа медиҳам. Агар ягон кас суруд хонад, хобам тезтар мебарад.

Ин савдои бисёр хуб аст, андешид Комила. Вай болои курсияш нишаст ва дарҳол сурудхониро сар кард.

Себастиан ба ҳуҷра даромад ва аз пушташ дарро маҳкам кард. Дар пушти дар ғалуғула баланд мешуд, аммо Комила инро нашунид, зеро ӯ бо овози баланд суруд мехонд. Вай барои Себастиан суруд мехонд ва барои ин ду тангаи яксомонӣ, ки дар болои миз хобида буданд.

Ҳа, чизе ки гуфт, дар ҳақиқат рост будааст. Агар касе барои ӯ суруд хонад, хобаш тезтар мебарад. Акнун дар ҳуҷра хомӯшии том буд. Комила ҳатто нафаси ӯро нашунид, гарчанде ӯ гӯшашро сахт ба сӯрохии қуфл мегузашт. Ва Себастиан дер мехобид! Вақте Софӣ ба хона омад, ӯ ягон бор дар кат тоб нахӯрд.

Намуди Софӣ имрӯз ким-чӣ хел буд. Комила фикр мекард, ки агар апааш фаҳмад, ки дар ҳуҷра кӣ дароз кашида хобида буд, хурсанд мешавад.

– Оё медонӣ, ки имрӯз ба меҳмонӣ кӣ омадааст? – худро дошта натавониста, гуфт Комила. – Себастиан Кок!

– Кӣ, гуфтӣ? – Пойҳои Софи ларзиданд. Вай ба курсӣ шишт.

– Себастиан Кок. Ӯ дар дарун аст – Комила ба ҳучра ишора кард.

– Себастиан Кок! Дар хонаи мо! Дурӯғ нагӯй, Комила. Гӯй, ки ин гап нодуруст аст.

– Хомӯш, ин хел баланд гап назан, – гуфт Комила, – ӯ хоб аст.

– Ӯ хоб аст? – Софи калавида ба дари ҳучра расид ва гӯшашро ба сӯрохии қуфл монд. Ман намедонам, ки вай чанд вақт ин хел истод. Лекин дар охир ӯ оҳиста дарро кушод ... оҳиста ... оҳиста ... ва ба даруни ҳучра даромад. Ӯ ҳучра холӣ буд. Софӣ ба пеши тиреза шитофт ва тирезаро пӯшонд, чунки он кушода буд ва шамол онро ин сӯ–он сӯ ба девор мезад.

– Ту чӣ хел маро тарсондӣ! – вай сабук шуда, чуқур нафас кашид. – «Бовар кун, ман қариб фикр кардам, ки ту рост мегӯӣ».

– Лекин ӯ дар ин ҷо буд, – дар гапаш истод Комила. – Ӯ болои кати ман хоб рафт ва ба ман як сомонӣ дод.

– Ӯ қас дар кати ту хоб нарафт, Комила. Ту дида истодаӣ-ку, ки болопӯши кат дастназада аст.

Ҳа, инро Комила дид, лекин ҳеҷ чизро дигар нафаҳмид.

– Ӯ ба ман пул дод, ки ба ӯ хӯрок харам, – гуфт ӯ.

– Канӣ хӯрок? – оромона пурсид Софӣ.

– Ин дар ... – Комила ба болои печка нигоҳ кард. Вай аниқ медонист, ки охирин бор ӯ хӯрокро дар он ҷо дид, лекин ҳозир ҳеҷ чиз набуд. Себастиан онро бо худ гирифт. Баногоҳ Софӣ ҳам шуд ва чизеро аз замин бардошт. Либоси зиндонӣ. Вай онро паҳн карда, аз назар гузаронд.

– Ана дидед! – фарёд зад Комила бо овози тантанавӣ. – Ӯ дар ин ҷо буд, барои он ки ин шабхобраваки ӯст.

– Шабхобравак! – базӯр гуфт Софӣ ва ба Комила назари аҷоибе равон кард. – Ин шабхобравак нест. Ин ... ин либоси зиндонӣ аст, либосе, ки дар ҳабсхона мепӯшанд – Баъд ӯ бо овози паст, мисли он ки ӯ бо худ гап мезанад, гуфт: – Ҳа, ӯ аниқ дар ин ҷо буд.

ШАРТ

Полис, ба фикрам, аз ҳама охир шунд, ки Себастиан дар Офтобхона буд, чунки Софӣ танҳо ба ошпази Зюдҳоф хабар расонд. Ошпаз ба дӯзанда хабар расонд. Ва вақте дӯзанда ягон навигариро медонист, дере нагузашта тамоми деҳа инро медонист. Ҳа, лекин полис не, барои он ки дӯзанда барои оилаи корманди полис намедӯзад. Зани полис чунин одами бообрӯи сарватманд буд, ки ҳамаи либосҳояшро дар шаҳр мехарид.

Дар ҳавлии мактаб ҳама кӯдакон гирди Комила ҳамъ шуданд ва хоистанд, ки Комила дар бораи дузди даҳшатноке ки ба Офтобхона омада буд, нақл кунад. Лекин Комила махфиёна нигоҳ мекард ва ҳеҷ чизро нақл кардан намехост. Дигарон баъд воҳима бардошта, дуздҳо хатарноктар тасвир медоданд.

Оҳ, Комила Питтен баногоҳ чӣ хел машҳур шуд. Ин хел шердил! Ин хел бетарс! Ин хел доно! Як бор тасаввур кун: ӯ бо дузди ҳақиқӣ дар як хона нишаста буд!

Дар ҳавлии мактаб ана ҳамин хел гапҳо буданд.

Лекин Петери тануманд аз Роглиа тамоман аз ин розӣ набуд. Ӯ намехост, ки ҳама Комиларо таъриф кунанд ва Петерро фаромӯш кунанд. Ҳеҷ кас даҳонашро намекушод, то гӯяд, ки Петер чӣ хел ҷасур аст. Ва ӯ ҳатто қариб то нӯги дараҳти калони пеши дарвоза баромада метавонад. Не, ин ҳеҷ чиз набудааст. Ҷаҳон дигаргун шудааст. Пештар ҳама дар бораи ӯ гап мезаданд ва ӯро эҳтиром мекарданд. Акнун фақат Комила ва боз Комила! Ӯ аз қафои тӯдаи кӯдакон истода, хашминона ба поён назар мекард.

– Ман ҳатто шоҳро дидаам, – гуфт ӯ чунин баланд, ки дигар овозҳо хомӯш шуданд. – Комила ӯро ба ҳар ҳол надидааст.

– Шоҳ дар муқоиса бо дузди ҳақиқӣ ҳеҷ аст! – гуфт Марен аз Зюдҳоф. На танҳо либоси зебоне ки ӯ дошт ва нони ҳасибдоре ки ӯ дар танаффус мехӯрд, сабаби он буд, ки ҳама духтарон Маренро дӯст медоштанд. Не, ҳама ӯро барои он эҳтиром мекарданд, ӯ нотарсона бар зидди Петери тануманд гап мезад, гарчанде ки Петер калонтарин ва боқувватарини синф буд. Петери тануманд на фақат калон буд. Ӯ ҳамчунин даҳони калон дошт. Барои ҳамин ӯ қариб ҳама вақт чизи мехостаашро мегирифт.

Ҳозир ӯ як қадам ба пеш монд ва гуфт: «Ман аз Комила шердилтар ҳастам. Ман ҳатто наметарсам, ки ба рӯи муаллима қалам партоям».

– Баъд чӣ? – гуфт Марен. – Комила ҳатто бо дузд хӯрок хӯрд.

– Ман аз боми оғил ба поён ҷаста метавонам, – гуфт Петери тануманд. – Ва ин хеле баланд аст!

Акнун Марен ба гап даромад. «Комила ҳатто наметарсад, ки дар болои боми мактаб гардад. Ҳамин тавр нест, Комила?»

Комила сарашро бо ризогӣ чунбонд. Агар Марен ӯро ин тавр пурсад, вай не гуфтан наметавонист-ку.

– Ана худат шунидӣ, – гуфт Марен ба Петери тануманд, «Комила аз ту дида далертар аст».

Рӯи Петери тануманд сурх шуд. Ӯ боз як қадам зад ва баъд гуфт:

– Ман ҳатто метавонам ҳангоми хоб будани корманди полис тамоми суруди миллиро дар пеши тирезаи кушодаи идораи полис хонам!

Ҳама ба Марен нигаристанд. Ин гапро ба осонӣ шикаст додан наметавонист-ку! Лекин Марен ором истод ва ҳар ду пойҳояш дар замин истоданд.

– Комила, – гуфт ӯ ва баъд давом дод, – Комила ҳатто наметарсад, ки худаш танҳо, соати дувоздаҳи шаб дар хонаи Симон шинад.

Ҳама ба ҳайрат афтиданд ва аз нав ба Комила бо ҳурмат нигоҳ мекарданд. Лекин Петери тануманд иқрор шудан нахост, ки Комила ғолиб баромад. Ӯ фақат қавоқҳояшро андохта гуфт: «Вай ин корро карда наметавонад. Ман ба се сомонӣ шарт мекунам, ки ӯ ин корро карда наметавонад».

– Ва ман ба се сомонӣ шарт мекунам, ки вай метавонад, – гуфт Марен оромона.

– Ту наметарсӣ, Комила! Ҳамин тавр не?

– Ҳа, – пичиррос зад Комила, гарчанде медонист, ки метарсид.

– Ман ба як сомонӣ шарт мекунам, ки ӯ метарсад, – гуфт Расмус, ки фақат бо гапи Петери тануманд розӣ буд.

– Ман ҳам ба як сомонӣ шарт мекунам, ки вай метарсад, – касе аз тӯдаи кӯдакон гуфт.

– Ман ба даҳ дирам шарт мекунам, ки вай метарсад!

– Ман ба даҳ дирам шарт мекунам, ки вай наметарсад!

Яке аз дигаре баландтар дод мезад ва охир, ҳама шарт бастанд.

– Мо ҳоло ба ин кор бармегардем, – таҳдидона гуфт Петери тануманд, – биё, Расмус, мо меравем.

Комила дид, ки онҳо рафтанд. Онҳо аз ҳавлии мактаб гузашта, ба пушти анбори чӯбин рафтанд. Ин нишонаи хуб набуд, чунки Петери тануманд ва Расмус фақат ҳамон қақт ба ягон ҷои хилват мераванд, ки ягон кори бад карданӣ бошанд. Кошки шарт намебастанд! Лекин Комила шарт баста буд. Вай ба се сомонӣ шарт баст, ки наметарсад соати дувоздаҳи шаб дар хонаи Симон шинад. Се сомонӣ! Ӯ ҳатто ин қадар бисёр пул надошт! Як лаҳза ӯ орзу кард, ки Петери тануманд ҳамаашро фаромӯш кунад, лекин ин номумкин буд. Петери тануманд ҳеҷ вақт шарманда шудани худро фаромӯш намекунад ва ӯ ба ҳар ҳол боз бармегардад. Ва ӯ хеле тез баргашт. Пеш аз он ки дарсҳо тамом шаванд, кӯдакон аниқ карданд, ки Комила рӯзи ҷумъаи меомада аз соати ёздаҳ то дувоздаҳи шаб дар хонаи Симон мешинад.

– Ҷумъа рӯзи хуб аст, – мулоҳиза кард Петери тануманд, чунки дар Зюдхоф тӯй машавад ва Софӣ аниқ дар хона намешавад.

– Ғайр аз ин ачинаҳо шабҳои ҷумъа мегарданд ва сайругашт мекунанд, – гуфт ӯ ба Комила. – Лекин ту аз як-ду ачина наметарсӣ. Ту шердил ҳастӣ-ку! Ва ту бояд аз онҳо натарсӣ. Ачинаҳо кӯдакони майдаро намехӯранд. Онҳо фақат пешат пайдо мешаванд ва либосҳоятро мерасанд ва у-у-уху-у фарёд мезананд! Агар ту тарсӣ, беҳтараш Китоби Муқаддасатро бо худ гир. Вақте ки аз он китоб хонӣ, ачинаҳо дарҳол нест мешаванд.

Ӯ табассуми васеъ кард ва ба сӯи Расмус чашмакӣ зад. Он ду кас чӣ гуна нақшаеро кашиданд?

Онҳо хостанд чун ачинаҳо пӯшанд ва Комиларо тарсонанд. Вақте ки онҳо ба сӯяш мераванд, ваҳшиёна ва тарсонаовар, вақте онҳо доду войро мебардоранд, Комила ба даҳшат меояд! Ҳа ҳа! Вай ба хона бармегардад ва дар он ҷо ... ҳо, ин беҳтарин буд: Ҳамаи ҳамсинфонаш дар он ҷо ҷамъ мешаванд. Ҳамин тавр тамоми синф мефаҳмад, ки вай чӣ гуна тарсончак аст! Дар охир онҳо фақат тамоми пулро ҷамъ мекунанду халос. Тангаҳои даҳдирамаю панҷоҳдирама ва яксомона ба кисаҳои Петери тануманд ва Расмус меафтанд. Охир, агар Комила дарҳол баргардад, шартро бой медиҳад-ку?

Онҳо хостанд худро чун ачинаҳо пӯшида Комиларо тарсонанд

Ҳа, Петери тануманд ва Расмус гумон мекарданд, ки сабаби хурсандшавӣ доранд. Ту чӣ фикр мекуни, ки онҳо тамоми рӯз дар боми хона бо чӣ машғул буданд? Онҳо ба худ либоси ачинавӣ дӯхтанд! Матоъҳои кӯхнаи сафедро буриданд, дӯхтанд, чен карданд ва шӯхӣ карданд. Акнун дар хонаи Симон ачинаҳо мешаванд.

Онҳо ба ачинаҳои дигар бовар намекарданд, фақат ба онҳое ки худашон сохта истода буданд. Лекин ба наздикӣ онҳо ачинаҳоро мебинанд!

Дӯзанда дигар дар бораи ҷинояткорони гурехта гап намезад. Баъд аз он ки онҳо аз анбори хӯроквории Зюдҳоф хӯрок дуздиданд ва як матои сиёҳи овезонро гирифтанд, ҳеҷ кас онҳоро дигар надид. Мисли он ки онҳоро замин фуру бурда бошад. Лекин дере нагузашта мардум боз як хабари дигарро гап мезаданд: дар хонаи Симон ачинаҳо мегаштанд. Даҳони дӯзанда ин хел тез чунбид, ки калимаҳои ӯ нофаҳмо шуданд. Вай нақл кард, ки ачина худро ба усто нишон дод. Ачина куртаи дарози сафед пӯшидааст, рӯяш сафед мисли бўр ва мӯяш сиёҳ мисли ... ҳа, вай калима намеёфт. то гӯяд, ки мӯяш чӣ хел сиёҳ буд.

Ҳеҷ кас шубҳа надошт, ки усто гапи рост мегуфт. Ҳа, агар ба усто бовар накунӣ, ки аъзои шӯрои деҳа буд, боз ба кӣ дар ин ҷаҳон бовар карда метавонӣ? Инро ба ҳар ҳол дӯзанда фикр мекард. Лекин на фақат усто ачинаҳоро дар хонаи Симон дида буд.

Як рӯз дӯзанда хашмгин ва тарсида омад ва нақл кард, ки акнун худааш ҳам онро дидааст. Ҳангоме ки ӯ инро ба Софӣ нақл мекард, тамоми баданаш меларзид. Комила дар он тарафи девор истода буд ва аз сӯрохии девор ҳамаашро медид. Дӯзанда дасташро бардошт, то нишон диҳад, ки ачина чӣ хел калон ва тарсовар буд.

– Аз сараш то нӯги пояш сиёҳ! – гуфт дӯзанда, – бо чашмони суп-сурх!

– Лекин оё ачина сафед набуд, чунон ки усто ӯро дида буд? – пурсид Софӣ.

– Сафед! – бо қаҳр гуфт дӯзанда, – ба фикрам ба усто айнаки дурусттар даркор аст. Ман худам дидам-ку, ки ачина сиёҳ буд. Ӯ ин хел сиёҳ буд, мисли ... сиёҳ мисли ... Ман калимаҳои дурустро намеёбам ... Мисли паланг сиёҳ!

– Ман фикр мекунам, ки ин ягон касе буд, ки чун ачина либос пӯшида буд, – гуфт Софӣ.

– Лекин ӯ аз девор баромад, одамизод! – фарёд зад дӯзанда. – Ман бо чашмони худам дидам, ки ачина аз девор баромада нест шуд.

Комила ба болои девор баромад. Вай дар бораи ачина бисёртар шунидан хост. Лекин баъд Софӣ гуфт:

– Хомӯш, Комила омад!

Дӯзанда сулфиданро сар кард, мисли ки гӯлуи ӯ сахт шамол хӯрда бошад. Баъд ногоҳ бо овози баланд гуфт:

– Э, куртае фармоиш намедиҳӣ, то барои ту дӯзам?

Онҳо ин хел бо шавқ дар бораи матоъҳои раҳдор, нуқтадор ва гулдор гап заданд, ки ба Комила фаҳмо буд, ки имрӯз дар бораи ачинаи хонаи Симон ҳеҷ чизи дигарро намешунавад.

Аммо бегоҳӣ, пеш аз он ки Комила хоб равад, ӯ бо овози гӯё бе шавқ пурсид: «Оё ту ба ачинаҳо бовар мекуни, Софӣ?»

Софӣ ларзид.

– Т-ту чӣ гу ... гуфти? Оё ман ба ачинаҳо бовар мекунам ё не? Ал-албатта не! Барои чӣ ту мепурсӣ?

– Баъзеҳо мегӯянд, ки дар хонаи Симон ачинаҳо гаштанро сар кардаанд.

– Тамоман не, – гуфт Софӣ ва пардаҳоро маҳкам кард. – Дар он ҷо танҳо мушу калламуш ҳастанд.

– Лекин дӯзанда гуфт-ку, ки ... – Комила истодагарӣ кард.

– Ҳа, дӯзанда чӣ гуфт?

– Ки касе шабона дар тирезаҳои хонаи Симон равшаниро дидааст. Мушу калламуш чароғ даргиронда наметавонанд!

Софӣ ба дари даромади хона рафта, онро сахт маҳкам кард. Он шараққос зада, ба ҷояш даромад.

– Ин беақлӣ аст, – гуфт ӯ, – ин фақат акси моҳтоб буд.

Лекин Комила медонист, ки ин акси моҳтоб набуд. Вай равшаниро худааш дида буд, як нури хурди суст, ва дар он шаб моҳтоб набаромада буд ...

ДАР ХОНАИ СИМОН АЧИНА ҲАСТ

Оё ҳеҷ вақт рӯзи ҷумъа нашуданист?

Ҳа, рӯзи ҷумъа шуд. Барои Комила Питтен дар Офтобхона рӯзи ҷумъа шуд. Ва барои Петери тануманд ва Расмус рӯзи ҷумъа шуд, ки

аз ин хеле розӣ буданд. Ҳозир онҳо бегоҳро орзу мекарданд. Ва бегоҳ шуд.

Ҳа, ҳам барои Комила Питтени бечора низ, ки бояд дар хонаи Симон мешифт, бегоҳ шуд. Ва барои Петери тануманд ва Расмус ва ҳамаи дигарон бегоҳ шуд. Офтоб фаромад ва моҳтоб баромад.

Соати ҳашт ва нӯҳ ва даҳ шуд, баъд нимта кам ёздаҳ, даҳта кам ёздаҳ, панҷта кам ёздаҳ ...

Ногаҳон чизе рӯй дод.

Шахси хурде аз Офтобхона баромад ва як лаҳза хомӯшона дар зинапоя истод. Баъд ӯ оҳиста аз алафзор гузашта, аз болои девори сангӣ баромад ва дар пеши хонаи Симон рост истод.

Он шахс Комила Питтен буд.

Бисту ду чашм аз буттаҳои гирду атроф ба ӯ нигоҳ мекарданд. Ҳама хонаи Симонро дида метавонистанд. Он хомӯшона дар ториқӣ меистод.

Ҳа, қариб тамоми синф омада буд.

Лекин хонаи Симон холӣ набуд. Ду чашм аз сӯрохии дари нимшикаста Комиларо нигоҳ мекарданд. Чашмон нигоҳ мекарданду нигоҳ мекарданд, чашмакӣ мезаданд ва аз нав нигоҳ мекарданд.

Пушти девори сӯроҳдор як ачина истод, мисли гурбаи Сагбаккен сиёҳ, ва агар ачинаҳо ба одамон монандӣ дошта бошанд, ба ҳар ҳол ин ачина ба Себастиан Кок хеле монанд буд. Намуди ӯ бояд ҳамин тавр мешуд, агар ӯ рӯи худро бо сиёҳии дег сиёҳ мекард ва чашмонашро бо ранги сурх мекашид. Агар ӯ ҳамчунин матои сиёҳи аз Зюдҳоф дуздидашро мепӯшид, қариб бовар кардан мумкин мебуд, ки дар хонаи Симон ачина мавҷуд аст.

Ва ин дар ҳақиқат ин тавр буд! Лекин Себастиан ягона ачина набуд, ки дар хонаи Симон мезист. Айнаки усто дуруст буд. Ӯ дар ҳақиқат ачинаи сафедро дид. Ачинаи сафед Йоахим Ченсен буд. Ҳеҷ кас намедонист, ки чӣ мешуд, агар ӯ дар он бегоҳ посбонӣ мекард. Мумкин ӯ деворҳои чӯбинро ба як тараф монда, мебаромад ва Комиларо метарсонд.

Лекин Себастиан ин корро накард. Ӯ фақат бо чашмони ноором аз пушти Комила нигоҳ мекард. Вай дар ин шабӣ дар берун чӣ карданӣ

аст? Барои чӣ вай ба ин чо омад? Оё Комила медонист, ки ӯ дар ин ҷост? Комила аз ӯ чӣ чизро талаб кардан мехост?

Вай чӣ кор кунад? Ӯ бояд Комиларо огоҳӣ кунад, ин хел ё он хел! Тез! Лекин Себастиан ин хел тез фикр кардан натавонист, зеро Комила аллакай дар пеши дар буд ва дарро кушодан мехост. Лекин он кушода нашуд. Не, албатта он кушода намешуд, барои он ки аз дарун маҳкам карда шуда буд. Комила фикр кард, ки онро кушодан душвор аст. Ӯ Китоби Муқаддасашро оҳиста ба замин гузошта, ҳар ду дасташро барои кушодани дар истифода бурд. Лекин дар аз ҷояш начунбид.

Баногоҳ овози шинос ба гӯшаш расид.

– Комила, – гуфт овоз, – Комила, натарс, ин ман, Себастиан.

Не, Комила аз Себастиан Кок наметарсид. Вай ӯро нағз медид. Агарчи ӯ медонист, ки вай дузд буд, ӯро беҳад дӯст медошт.

– Ман туро ба дарун даъват карда наметавонам, – гуфт Себастиан, – аз ҳама беҳтараш ту ҳозир ба хона баргардӣ ва хоб равӣ.

– Лекин ман бояд дароям, – гуфт Комила навмедона, – ман шарт бастаам! Ман ба се сомонӣ шарт кардам, ки наметарсам танҳо аз соати ёздаҳ то дувоздаҳ дар хонаи Симон шинам.

Себастиан дар пушти девор як бор чуқур нафас кашид.

– Ин хуб нест, – гуфт ӯ. – Як дақиқа исто!

Комила намедонист, ки барои чӣ ӯ бояд интизор шавад, лекин ман медонам. Вай бояд меистод, то ки Йоахим Ченсен дар ин вақт нест шавад. Комила ӯро надид, чунки ӯ аз пушти хона аз як шикофи калон баромад.

Вале ду каси дигар ӯро диданд: Петери тануманд ва Расмус. Онҳо фикр карданд, ки Комиларо ҳозир тарсондан метавонанд, ва онҳо чун ду ачинаи бадафт дар роҳ рафта истода буданд.

Онҳо қариб ба хонаи Симон расиданд, ки ногоҳ чизи даҳшатнокро диданд. Ачина! Ачинаи калони сафед, ки навакак аз девори хонаи Симон баромад. Ӯ оҳиста ба пешашон мепарид, бо табассуми ваҳшиёна ва либосҳои мелаппида...

Ачинаҳои хурд истоданд ва зуд самти худро иваз карданд. Онҳо аз хонаи Симон то ҳадди имкон тез гурехтанд. Онҳо базӯр нафас кашид, оҳ мекашиданд ва аз поёни ниқобашон арақ мекарданд. Онҳо ба

болои либосҳои ачинагиашон ғалтиданд, боз хестанд ва давиданро давом доданд. Онҳо давида дар охир ба Офтобхона расиданд. Бо дасту зонуҳои харошида, ниқобҳои аз рӯяшон ғеҷида ва матои сафеди дарида ба пеши дигарон расиданд.

– Аҷ-аҷ.., – бо охирин нафас гуфтанд онҳо, – ачина!

Бисёртар гуфта натавонистанд. Баъдтар нақл карданд, ки чӣ рӯй дод. Онҳо ин хел таъсирбахш нақл карданд, ки ба бадани ҳамаи ҳамсинфонашон мурғак давид.

– Ачина камаш се метр калон буд ва мисли аждаҳои саддаста даст дошт! – гуфт Петери тануманд. – Ў моро то дар сур кард, ва баъд ногоҳ ба ҳаво парида рафт», – гуфт Расмус.

Ин аниқ дуруст набуд, барои он ки ачина дар ҳақиқат фақат як метру ҳаштод сантиметр буд. Ў ҳамчунин ба ҳаво напарид. Ў ҳатто онҳоро сур накард, балки дарҳол ба ҷангал даромад. Дар он ҷо се рӯз пас матои сафеди Зюдҳофро ёфтанд.

Дар Офтобхона оромии том буд, ки ҳеҷ кас бовар намекард, ки дар он ҷо ёздаҳ кӯдак ҳастанд.

Ҳама дар бораи Комила фикр мекарданд. Ҳозир панҷта кам дувоздаҳ буд ва ҳеҷ кас Комиларо надид. Мумкин ӯ мурд? Кошки шарт намекарданд!

– Ин айби ту аст, – гуфт Марен ба Петери тануманд.

– Шумо ҳама шарт бастед-ку!

Ҳа, ҳама шарт карданд. Ҳама дар ин кор айбдор буданд. Соат дувоздаҳу даҳ шуд, ... дувоздаҳу понздаҳ, ... ногоҳ ҳама аз тарс шах шуданд.

Аз хонаи Симон як ачинаи бадафти сиёҳ баромад ва дар дасташ як бадани бечонро мебардошт.

Комила! Онҳо диданд, ки ин Комила буд! Дар нури моҳтоб пойҳои Комиларо медиданд. Онҳо қариб сафед метофтанд ва дар ҳаво овезон буданд.

Кӯдакон нафас кашидан натавонистанд. Ҳеҷ вақт онҳо ин ачинаро фаромӯш намекунанд, ки чӣ хел вай Комилаи мурдагиро дар дастҳояш мебардошт рӯи дастонаш бардошта мебурд.

Лекин Комила намурд. Албатта вай намурд! Вай хобида буд. Вақте ки Себастиан дар бораи пашшаҳои мавизӣ ва мушҳои хартумдор ва

дигар ҳайвонҳои аҷоибӣ Амрико нақл мекард, Комила сарашро ба бағалаш монда, хобаш бурд. Ҳозир ӯ Комиларо оҳиста ба Офтобхона бурдан, бо эҳтиёт ба каташ мондан ва бо кӯрпа ӯро пӯшондан мехост. Баъд ӯ мехост пинҳон шуда барояд. Ӯ намедонист, ки Офтобхона пур аз кӯдак буд! Не, ӯ фикр кард, ки хона хоп-холӣ аст. София ба тӯй рафта буд. Барои ҳамин ӯ бетарс роҳ мегашт.

Кӯдакон дар Офтобхона чафстар шиштанд. Чашмони онҳо пур аз тарс аз тиреза нигоҳ мекарданд. Ҳозир онҳо шуниданд, ки як кас ба хона наздик шуд. Зинапоя ғиж-ғиж кард. Як кас дарро кушод ... Ҳозир ачина дар даҳони дар меистад ва худро ба болои кӯдакон мепартояд. Аввал болои Петери тануманд, вай аз ҳама наздик дар пеши дар буд ...

Лекин фақат Комила омад! Вай дар роҳ аз хобаш хест ва тамоман зинда ва каме хоболуд дар даҳони дар истода буд. Ҳама ба ӯ нигоҳ карданд, ёздаҳ рӯи пур аз тарс. Ёздаҳ даҳони нимкушода ...

Марен аввалин шуда, чизе гуфт.

– Оё т-ту дар ҳақиқат зиндаӣ? – пурсид ӯ.

– Ҳа, – ҷавоб дод Комила. Инро гуфтан ҳам шарт набуд, зеро ҳама мидиданд, ки ӯ зинда аст.

– Т-ту а-аҷинаро дидӣ? – ларзида гуфт Петери тануманд.

Комила зинда вале хоболуд дар остонаи дар истод

Ҳа, Комила анҷинаро ба ҳар ҳол дид. Вай ўро бо дастҳояш бардошта буд-ку.

– Афти вай чӣ хел буд? – Онҳо бесаброна ҷавобро интизор буданд, гарчанде онро медонистанд. Албатта ў сиёҳ буд! Албатта чашмони сурх дошт.

Лекин Комила дигар чизро нақл кард. Ў гуфт, ки аҷина чашмони кабудӣ меҳрубон, мӯи сурх ва гӯшҳои калон дорад.

– Н-не! – аз ҳар тараф Комила шунид.

– Аҷина бо ту гап зад?

– Вай ба ту чӣ гуфт?

– Нақл кун, Комила!

Аммо вақте Комила нақл кард, ки аҷина оромона нишаста, дар бораи мушҳои хартумдори Амрико гап мезад, ҳеҷ кас ба ў бовар накард.

ГАНҶ ДАР АЛАФ

Ҳамин шаб Себастиан хоб рафта натавонист. Ў дар хона ин сӯ-он сӯ гашт ва ҳамдаштро интизор буд. Йоахим дар кучо буд? Ў ҳанӯз ким-кай бояд бармегашт. Оё ягон чиз рӯй дод? Оё ўро дастгир карданд? Мумкин полис ўро ҳабс кард?

Себастиан ноором ба ҷангали калони сиёҳ назар андохт. Ҳа, ў то сӯзиш кардани чашмонаш нигоҳ мекард. Вале Йоахим Ҷенсен нопадид монд. Дар охир, Себастиан фаҳмид, ки бисёр чизҳо ҳам гум шуда буданд. Пул нест шуд, ришгирак ҳам набуд ва вақте Себастиан худро бо як пора нон ором кардан хост, ў дид, ки тамоми хӯрокворӣ ҳам набуд. Вақте Йоахим рафт, ҳамаашро бо худ гирифт. Ягона чизе, ки барои Себастиан монд, як коғази чиркин буд, ки дар фарши ҷевон мехобид. Болои он бо ҳарфҳои қачу килеб навишта шуда буд: ХАЙР, МАН БА АМРИКО МЕРАВАМ. Й.Ҷ.

Себастиан коғазро чун тӯби саҳт маҷак карда, ба девор партофт. Баъд ў баромад.

Шаб хеле зебо буд! Нӯги кӯҳҳо дар нури моҳтоб чун нуқра медурахшиданд ва осмон пур аз ситораҳо буд. Лекин Себастиан болои зинапоя нишаста, дастҳояшро ба сар монд ва фақат фикрҳои ғамангез дошт. Ҳозир ӯ на хӯрок дошту на пул. Ӯ ҳеҷ чизе дигар надошт. Ҳатто дӯст дигар надошт. Ӯ беақл буд.

Не, Себастиан ҳатто як лаҳза дузд будан намехост. Вай аз он ки ки аз мардум пулро медуздад ва хӯроки одамонро мехӯрад, безор буд. Ӯ дигар хуш надошт, ки худро аз полис пинҳон кунад, аз як ҷо ба дигар ҷо гурезад, ва донад, ки полис аз пасаш меоянд. Дузд ҳеҷ вақт ҷои ором намеёбад. Ӯ фақат мегурезад ва мегурезад ...

Себастиан, ки дар субҳи саҳар дар болои зинапояи хонаи Симон нишаста буд, ҳамин тавр меандешид. Ӯ дар шарқи осмон як раҳи сурхи офтобро дид. Чашми рӯз кушода шуд. Рӯзи нав дар зиндагии Себастиан – ҳа, рӯзи тамоман нав.

Дере нагузашта Себастиан як чизи зебои қиматбаҳоро меёбад, аммо инро ӯ ҳоло намедонад. Вақте шуоъҳои аввалини офтоб мебароянд ва ба алаф нур мепоянд, ӯ онро мебинад.

Акнун ӯ онро дид! Ӯ ки дар алафзори пеши зинапоя як чоркунҷаи торикро дид. Намудаш мисли қуттича бо тилло буд ва дар рӯяш чизе буд, ки ҷило медод. Ин Китоби Муқаддаси Комила буд. Ва дар нури офтоб ҳарфҳои рӯйи китоб ҷило медоданд.

Дар ин лаҳза Себастиан ба ёд овард, ки Комила дар шаб китобашро бо худ гирифта буд. Ҳангоме ӯ дарро мекушод, китобро ба замин монда буд. Ва баъд Комила ва ӯ онро фаромӯш карданд.

Себастиан китобро эҳтиромона бардошт ва варақ заданро сар кард. Ман намедонам, ки чанд вақт ӯ ин хел шишт, лекин ман медонам, ки дар вақти хонданаш рангу рӯйи ӯ дигар шуд. Аввал ӯ бепарво буд. Ӯ китобро фақат аз он сабаб мехонд, ки ӯ дигар кор надошт. Баъдтар ӯ қавоқҳояшро андохт ва пешонааш аз фикр чинҷ шуд. Дартар пешонааш боз рост шуд ва ҳайрати беандоза дар рӯяш пайдо шуд. Чашмони ӯ кулӯла шуданд.

– Ҳа, дар ҳақиқат! – гуфт ӯ ба ҳаво.

Ӯ боз бинияшро ба китоб андохт ва хонданро бо ин хел шавқ давом дод, ки гӯё ягон харитаи тиллоқобиро мехонад. Дар охир ӯ аз ҷояш хест ва хандид. Ҳа, ӯ хандид! Ӯ, ки ҳозирак чунин танҳою зиқ буд,

чунин гуруснаю беумед, аз як тарафи рухсорааш то дигар тарафаш хандид.

Ман ба ту чӣ хел фаҳмонам, ки дар он субҳи аҷоиб бо Себастиан чӣ рӯй дод? Ман чӣ хел гӯям, ки чӣ ўро ин хел хурсанд кард?

Ба фикрам, ў бояд худаш нақл кунад. Ў бояд ҳамон хел нақл кунад, ки ба Комила дар Офтобхона нақл карда буд.

Вақте ў ҳодисаро нақл мекард, онҳо дукаса болои қуттии чӯбин нишаста, нони чапотӣ мехӯрданд...

– Аз ҳамин рӯз сар карда ман дигар дуздӣ намекунам, Комила, – гуфт ў. Ў ҳамин тавр сар кард.

– Чӣ? – пурсид Комила.

– Ман дигар ҳеҷ вақт намедуздам. Ба ростӣ!

Рӯи Себастиан ҷиддӣ буд. Лекин ў низ ҳамчунин хурсанд буд. Чашмонаш аз хушбахтӣ медурахшиданд.

Баъд Себастиан нақл кард, ки бо ў чизе рӯй дод. Ў фарзанди Худо шуд. Ин он буд, ки бо ў рӯй дод. Ў Китоби Муқаддаси Комиларо хонд, ва дар он ҷо навишта шудааст, ки ҳар кас фарзанди Худо шудан метавонад, агар хоҳиш дошта бошад.

Себастиан хост. Ҳа, ҳеҷ чизи дигарро бештар аз он намехост, ки фарзанди Худо шавад. Ва ў фарзанди Худо шуд.

– Ту инро чӣ хел кардӣ? – бо шавқ пурсид Комила.

Себастиан фикр кард.

– Ин корро ман накардаам, – баъди муддате гуфт ў, – ман бо Худо гап задам ва дуо кардам, ки ин корро барои ман кунад.

– Ва ў барои ту ин корро кард?

– Ҳа, ў ин корро кард. Ў аз ман Себастиани нав кард.

Себастиани нав аз кӯҳнааш фарқ дошт. Инро Комила фаҳмид. Себастиани нав чизеро, ки мехост, намекард. Ў он корро мекард, ки дуруст буд. Ҳозир ў ба зиндон бармегардад ва барои гуноҳи худ ҷазо мегирад, гарчанде ў ҳозир инро намехост. Ў фақат барои он чунин мекард, ки ин кори дуруст буд. Агар ў боз аз ҳабсхона барояд, ў монанди дигар одамон кор меёбад ва маош мегирад, ва ҳеҷ вақт дигар намедуздад.

Лекин Комила медонист, ки барои дуздон кор ёфтан хеле душвор аст. Ва ҳатто агар ў дуздиданро бас карда бошад ҳам, одамоне

ҳастанд, ки ба ӯ бовар намекунанд. Онҳо фикр мекунанд, ки ӯ инро ҳар дафъа мегӯяд ва боз дуздиданро давом медиҳад. Онҳо доништан наметавонанд, ки ин дафъа дигар хел мешавад. Ҳозир ӯ ба Худо дуо гуфт, ва Худо ба ӯ ёрӣ мерасонад, ки дигар дуздӣ накунад.

Комила шишт ва лаҳзае фикр кард. Баъд ӯ пурсид: «Агар кор наёбӣ, чӣ кор мекуни?»

– Ман кор меёбам, – устуворона гуфт Себастиан. – Барои Худо чизи осон аст, ки ба ман кор ёбад!

– Лекин агар ту бо вучуди ин ҳам кор наёбӣ? – пурсид Комила.

– Баъд, ба фикрам, бояд гадоӣ кунам, – гуфт Себастиан ва табассум кард.

– Лекин агар ҳеҷ кас ба ту чизе надиҳад? Агар ту ғайр аз дуздӣ кардан ё аз гуруснагӣ мурдан илоҷи дигар надошта боӣ чӣ?

– Пас бояд аз гуруснагӣ мурам, – гуфт Себастиан.

Комила фаҳмид, ки гапи Себастиан шӯхӣ набуд.

КОМИЛА БА СЕБАСТИАН КҶМАК МЕРАСОНАД

– Комила, – гуфт Себастиан баъди муддате, – ту ба ман кҷмак мерасони?

– Бо чӣ? – пурсид Комила.

– Ту корманди полисро барои ман биёр.

Комила ҳис кард, ки тамоман намехоҳад корманди полисро биёрад. Вай аз рафтан ба хонаи бегона ва гап задан бо одамони бегона метарсид. Охир полис одами муқаррарӣ набуд. Ӯ мардумро ба зиндон андохта метавонист. Комила гумон мекард, ки ӯ каме хатарнок метобид. Ӯ бадани бузургҷусса ва дастҳои дарози мӯйдор дошт. Овози ӯ ғафс буд ва ҳатто ҳангоме ӯ гумон мекард, ки меҳрубонана гап мезанад, ӯ дод мезад. Чашмони ӯ ҳама вақт ба ҳар тараф нигоҳ мекарданд, то бинанд, ки ягон кас чизи кори нодуруст карда истодааст.

– Ман бояд равам? – пурсид Комила бо овози паст. Не, вай набояд равад. Себастиан худаш ҳам рафтан метавонад. Себастиан калон ва боқувват буд ва пойҳои дароз дошт. Лекин баъд Комила мукофотро

ки дар рӯзнома навишта шуда буд. Ғайр аз ин мард метарсид, ки агар ӯ худаш равад, ҳеҷ вақт ба идораи полис намерасад. Мумкин ӯ аз раъйи худ мегардад. Роҳ то) пеши идораи полис хеле дур аст, чунон дур, ки ӯ шояд фикрашро дигар кунад. Чаҳон барои дуздҳое ки ба ҳабс рафтан намехостанд, пур аз ҷойҳои ниҳонӣ буд. Агар ӯ аз ҷангал гузарад, мумкин фаромӯш мекунад, ки ӯ фарзанди Худо аст ва Себастиани нав шудааст. Ва баъд мумкин роҳи гурез ба ёдаш меояд. Лекин Себастиан гурехтан намехост. Ӯ қарори худро, он кореро, ки дуруст буд, иҷро кардан мехост. Ва агар ӯ кори дурустро ба ҷо овардан хоҳад, боз ба зиндон бояд баргардад ва ҷазоеро ки аз он гурехта буд, бинад.

Аммо аҳвол чунин буд, ки Себастиан хуш надошт ба ҳабсхона баргардад. Ба ӯ тамоман маъқул набуд, ки дар ҳуҷраи торик маҳкам шавад. Ӯ чашми посбонро дар шикофи дар нағз намедид. Ҳамааш чунин хокистарранги бенамуд буд, деворҳо ва замин, дарҳо ва либосҳои зиндонӣ. Ҳатто рӯйҳо хокистарранг буданд. Сабаб дар он буд, ки он ҷо ҳавои тоза кам буд. Не, баъзе вақт онҳо ҳавои тоза мехӯрданд, агар ба ҳавлии зиндон мебаромаданд. Он ҷо на дарахт буд ва на гулҳо мерӯйданд. Ягон чиз намерӯид. Ҳавлии ҳабсхона як ҷои аз қадамгузориҳои зиёд пахшшуда буд, ки ҷинойткорон дар он ҷо ҳамашон бо тартиб давродавр қадам мезаданд. Яке аз паси дигар. Ҳа, он ҷо ҷинойткорони хокистарранг бо рӯйҳои хокистарранг мегаштанд ва ба пушти якдигар нигоҳ мекарданд.

Дар он ҷо Кордча-Калле ва Зигмунд, Ларси Дароз ва Ҷонаси Сиёх мегаштанд. Он ҷо Паули захмдор мегашт ва ҳамаи дигарон. Ва он ҷо Себастиан ҳам хоҳад гашт. Ӯ либоси зиндонӣ мепӯшад ва як рақам мегирад ва дар он давра ҷойи худро мегирад ...

– Агар ман ба ту кулоҳи коғазӣ мекунам созам, оё ме равӣ? – пурсид Себастиан. Комила сарашро чунбонд. Вай барои як кулоҳи коғазӣ ба пеши полис намеравад!

– Ва агар ту бодбарак гирӣ, чӣ? Бодбараки ҳақиқӣ, ки дар ҳаво мепарад, бо думи дароз ва наворҳо?

– Бодбараки ҳақиқӣ, ки дар ҳаво парвоз карда метавонад?

– Ҳа, бодбараки ҳақиқӣ, ки дар ҳаво парида метавонад.

– Бо думи дароз ва наворҳо?

– Ҳа, бо думи дароз ва наворҳо, – гуфт Себастиан.

Ҳа, бо ин шарт Комила ба пеши полис равад. Агар ӯ бодбарак гирад, баъд ...

– Ман ба ӯ чӣ гӯям? – пурсид Комила ва чуқур нафас кашид.

– Ту аз ӯ фақат илтимос кун, ки ин ҷо ояд ва маро ҳабс кунад. Ин кори тарсовар нест-ку. Гӯй, ки Себастиан Кок дар Офтобхона аст ва ту ӯро қуфл кардӣ.

– Ман туро қуфл кунам?

Себастиан гуфт, ки ӯ бояд ин тавр кунад.

Комила дарро қуфл кард ва рафт, то корманди полисро биёрад.

Себастиан дар паси парда истода, аз пушти ӯ нигоҳ мекард. Ӯ ҳамин хел ором меистод, то Комила дар пушти дарахтон ғоиб шуд, ва боз каме истод. Баъд ӯ ба дари хона рафта, боварӣ ҳосил кард, ки дар ҳақиқатан маҳкам аст. Ӯ дастаи дарро гирифта чунон сахт меҷунбонд, ки қуфл ҷарангос мезад. Лекин дари кабудӣ ранг кардагӣ аз ҷояш наҷунбид. Вай чунон хуб маҳкам карда шуда буд, ки дари кӯҳна ҳамон тавр қуфл карда мешавад.

Ногоҳ Себастиан як хандаи аҷоиб баровард ва ба хучра баргашт. Дар он ҷо ӯ тирезаро калон кушод ва ба ҳар тараф назар андохт. Ӯ нафасашро боздошта гӯш кард, лекин ғайр аз як паррандаи сароянда ва хишир-хишири баргҳо ягон овозе набуд. Ӯ паррандаро низ дид. Он дар дигар тарафи девори сангӣ дар болои дарахте менишаст. Лекин Себастиан ягон одамизодро намедид. Себастиан боз нафасашро гирифта боздошта, гӯш кард. Баъд ӯ пойҳояшро аз тиреза бардошта, ба берун ҷаст.

Агар Комила ҳозир ӯро медид, бармегашт.

Лекин Комила ӯро намедид. Вай ким-кай Офтобхонаро тарк карда буд.

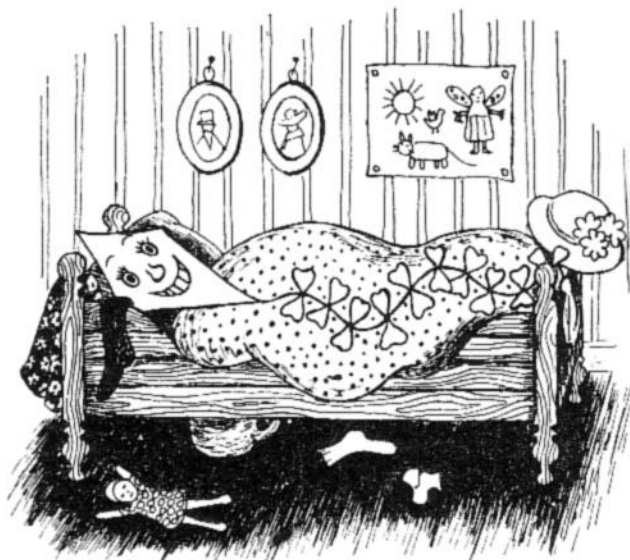
СЕБАСТИАНИ КҶҲНА ВА СЕБАСТИАНИ НАВ

Акнун ту гумон мекуни, ки ҳангоми аз тиреза баромаданаш Себастиан гурехтан хост? Не, ӯ фақат ба анбори чӯбин рафтани хост. Дар он ҷо ӯ як коғази калон, ширеш, як бандча ресмон ва ду чӯби

дароз ёфт. Ҳамаи инро ӯ ба ҳучра бо худ гирифт. Ӯ мехост барои Комила бодбарак созад.

Себастиан пештар ҳам бодбаракхоро месохт. Он вақтҳое, ки ӯ дар корхонаи бозичабарории Ҳербстблатт кор мекард, ӯ дар як рӯз бисёр бодбаракхоро месохт. Барои ҳамин ӯ аниқ медонист, ки чӣ тавр чӯбҳо бо ҳамдигар бояд баста шаванд, коғаз чӣ тавр бояд часпонда шавад ва думи бодбарак бояд чӣ қадар дароз бошад, ки он хуб ва бе ларзидан дар ҳаво парида тавонад. Себастиан чунон тез кор кард, ки бодбарак пеш аз омадани полис аллакай тайёр буд. Ва вақте ки Комила дар қабулгоҳи полис мешифт ва вазифаашро иҷро менамуд, бодбарак ҳанӯз аллакай дар болои кати Офтобхона мехобид, ранг кардагӣ ва хеле зебо. Сари Бодбарак дар болои болишт мехобид ва думи он бо наворҳояш хуш печу тоб мехӯрд.

Вақте Себастиан тасаввур кард, ки Комила аз ин хурсанд мешавад, табассум кард. Ӯ ҳангоми ғундоштани миз ва партофтани ахлот ҳуштак мекашид ва суруд мехонд. Баъд ӯ оромона ба мизи ошхона нишаст ва китоби Комиларо хонд. Ӯ то он лаҳзае ки овози аспии полисро шунид, ки дар роҳ дида мешуд, ҳамин хел шишт.

***Бодбараки рангкарда шуда ва хеле зебо
дар болои ҷогаҳаш хоб буд.***

Баногоҳ ӯ фаҳмид, ки шикамаш тоб хӯрд. Тасаввуроте ки ӯ дар бораи ҳабсхона дошт, ӯро фаро гирифт. Зиндони хокистарранги даҳшатнок бо деворҳои дарози боқувват, калидҳо, ки дар пеши дар овозашонро мешунавид ва деворҳои ки одамро гӯё қариб ки маҷак мекарданд ...

Ва ҳозир корманди полис омад, то ӯро ба ҳамон ҷо барад. Аробаи сиёҳ ҳанӯз дар роҳ буд. Не, ӯ ҳатто наздиктар омад. Он қариб, ки ба хона расид.

Акнун Себастиан овозҳоро шунид. Овози бераҳмонаи баланд ва боз як овоз, ки каме пасттар буд. Рег дар зери пойҳояшон садо мебаровард. Як кас калидро ба қуфл монд ва онро тоб дод. Дастҳои Себастиан аз арақ тар шуданд, дилаш тез ва баланд метапид. Дилаш доим чунин мезад, вақте ки полис барои дастгир кардани ӯ меомад, ва ӯ боз якчанд дақиқа барои гурехтан вақт дошт. Оҳ, ӯ хеле хуб медонист, ки чӣ тавр ӯ гурехта метавонист! Ӯ ба даруни ҳуҷра рафта, аз тиреза баромада метавонист. Баъд ӯ метавонист дар пеши девор ниҳон шуда, интизор шавад, ки ҳама ба Офтобхона медароянд, ва баъд ... Ҳа, баъд ӯ фақат бояд дарро аз берун маҳкам кунад ва бо аспии полис гурезад, то дигар ягон кас ӯро набинад.

Ин ба Себастиан маъқул буд. Ба ӯ маъқул буд, ки қариб дастгир шавад, лекин пеш аз ин дар пеши бинии полис гурезад.

Лекин ин фақат Себастиани пештара буд, ки аз чунин рафтор розӣ буд. Себастиани нав мехост ин ҷо шинад ва полисро интизор шавад, ҷазоро гирад ва баъд хуб ва росткорона зиндагӣ кунад.

Себастиани собиқ фикр мекард, ки чунин росткор будани ӯ зарур нест. Ӯ бе зиндонӣ шудан ҳам боинсофона ва хуб зиндагӣ карда метавонад. Ва агар ӯ акнун гурезад, шарт набуд, ки дуздӣ карданро давом диҳад. Бо аспии полис гурехтан ҳам шарт нест. Дигар роҳҳои гурез ҳам буданд. Масалан, ӯ метавонист рост ба ҷангал дарояд, бе он ки ягон кас фаҳмад, ки чӣ рӯй дод. Дар он ҷо ӯ то торик шудан пинҳон шуда метавонист. Баъдтар ӯ ба дигар ҷо мерафт. Ӯ ба Шветсия ё Амрико ё ягон ҷои дигар сафар мекард. Фақат ба зиндон дигар наафтад.

Себастиани пештара ҳамин тавр фикр мекард. Ӯ меандешид, ки масофа то ба тирезаи ҳучра панҷ то шаш қадам аст, шояд ҳафт қадам. Ва дар берун дарахтони зиёд ҳастанд, то ки ӯ дар пушти онҳо пинҳон шавад. Себастиан ба хестан тайёр шуд. Агар ӯ гурехтанӣ бошад, бояд инро ҳозир кунад. Полис ҳанӯз дари беруниро кушод. Овозҳо наздиктар омаданд ва қадамҳо ба хоначаи пеш даромаданд.

Акнун ӯ барои гурехтан фақат шаш сония дошт. Панҷ! Чор! Не, Себастиан нагурехт.

Ба ҷои ин ӯ дастҳои арақшорашро ҷамъ кард ва гуфт:

– Акнун Ту ба ман ёрӣ бояд расонӣ, эй Худо! – Ӯ дигар ҳеҷ чизро нагуфт. Ин ҳам даркор набуд, чунки Худо ҳам дуоҳои дароз ва ҳам дуоҳои кӯтоҳро мешунавад.

АРОБАИ СИЁҲ

Ба Комила чӣ ҳодиса рӯй дод?

Ба вай ҳодисаи хеле хуб рӯй дод. Вай бисёр тез фаҳмид, ки корманди полис, бар хилофи он чи ӯ гумон мекард, ин хел ганда ва саҳтгир набуд. Ҳангоми табассум кардани духтар ӯ қариб меҳрубон менамуд. Ҳангоме ки Комила дар идораи полис буд ва дар бораи Себастиан нақл мекард, ӯ ҳатто ду бор табассум кард. Ва вақте Комила нақл мекард, ки ӯро дар Офтобхона маҳкам кардааст, ӯ нагуфт, ки ин фақат бемаънигӣ ва шӯҳии кӯдакона аст. Ӯ гуфт, ки Комила занбӯри чаққон ва шердил аст, ва ӯ ҳозиракак меояд ва дуздҳо ҳама мекунад.

Асосан корманди полис оҳиста меҷунбид. Лекин ҳозир бадани фарбеҳи ӯ чунон тез ҷунбид, ки Комила ҳайрон шуда, рост истод. Ӯ тирезаро кушод ва фарёд зад, ки ёрдамчӣ то ҳадди имкон тез аробаи сиёхро бо аспаш тайёр кунад ва дарҳол асп ва ароба дар пеши дарвоза истоданд.

Полис бисёр аробаҳо дорад. Лекин вақте ягон касро ба ҳама мебарад, аробаи сиёхро истифода мебарад. Аробаи сиёҳ ин тавр сохта шудааст, ки дарунаш як хонача дорад, ки онро маҳкам кардан мешавад. Агар полис Себастианро ба ҳамабарона барад, ӯ бояд дар ба он шинад.

Лекин ҳангоми ба Офтобхона рафтан, хонача холӣ буд. Полис дар фойтун назди ёрдамчӣ нишаста буд, ва мобайни онҳо Комила хода барин рост истода буд. Вай аз полис он қадар метарсид, ки қариб гап задан натавонист, гарчанде ки ӯ меҳрубон ва нағз буд. Полис ҳам бисёр гап назад. Лекин вақте ки ба Офтобхона наздик расиданд, ӯ ба сӯи Комила тоб хӯрда, пурсид:

– Ту аниқ медонӣ, ки дарро қуфл кардӣ?

Ҳа, Комила инро аниқ медонист. Вай калидро бо худ гирифта буд. Ҳозир он дар кисаи либоси корманди полис буд.

– Себастиан Кокро қуфл кардан фоида надорад, – ба гап даромад сар кард посбон. – Ангуштҳояш беҳад чаққон аст. Ӯ як сими хурд ёбад ҳам, қуфлро мекушояд, гӯё дар он ҷо қуфл нест. Ин ҷавон аз як духтараки хурд чӣ метарсад? Гапи ман рост аст, бовар кун! Ва агар ӯ аз дар нагурезад, аз тиреза мегурезад. Ӯ ин хел бадани харобе дорад, ки ҳатто аз сӯрохии қуфл мебарояд!

– Ту аниқ инро медонӣ? – пурсид Комила. Вай ҳеч вақт аз қуфли дар баромадани Себастианро надида буд.

Лекин ёрдамчӣ фақат хандид ва гуфт, ки дар ин ҷаҳон одам ҳеч вақт чизеро аниқ намедонад. Акнун Комила фаҳмид, ки ӯ дурӯғ гуфт.

– Хайр, ба ҳар ҳол ӯ рӯбоҳи зирак аст, – гуфт посбон, – ба ёд овар, ки ӯ дар Зюдҳоф чӣ кор кард! Тирезаҳои анбор ба андозаи як пули коғазӣ ҳастанд-ку. Хоҳ бовар кунӣ, хоҳ не, лекин вай нобакор тавонист дарун дарояд ва боз берун равад. Ҳа, ӯ бо гӯшти беҳтарин ғайб зад ва одамон фақат мӯйҳои сурхи ӯро диданд ва ӯ нопадид шуд!

Комила гуфтани буд, ки вай тирезаҳои анбори Зюдҳофро дидааст, ва онҳо аз як пули коғазӣ хеле калонтаранд. Лекин пеш аз он ки ӯ даҳонашро кушояд, ёрдамчӣ боз ба гап даромад.

– Ана бинед! – фарёд зад ӯ ва бо ангушташ Офтобхонаро нишон дод. – Сарҳанг, бинед! Ана тиреза! Он калон кушода аст. Паррандае ки мо ҳабс карданӣ ҳастем, аллакай парида рафтааст!

Акнун Комила ҳам дида метавонист, ки тиреза калон кушода шуда буд. Тирезаи хучра. Он дар шамол оҳиста мечунбид ва пардаҳои сафед, ки София дӯхта буд, алвонҷ меҳӯрданд.

– Ба фикрам, мо дер кардем, – ғур-ғур кард полис. – Ҳа, мо ба ҳар ҳол медароем ва ҳама чизро аз назар мегузаронем, – давом дода гуфт ӯ. – Эҳтимол мо ягон чизро меёбем, ки моро ба назди ӯ мебарад.

ӯ аз ароба ҷаста фаромад ба хона наздик шуд.

– Ту ҳам бо ман биё, Гуннар, – гуфт ӯ ба ёрдамчияш, – гуфта намешавад, ки.... – Баъд ӯ калидро ба дар андохта, тез тоб дод.

– Ҳа, дар ин ҷо хомӯшӣ аст, – гуфт ёрдамчӣ, вақте ба хоначаи якум омаданд. ӯ дари ошхонаро бо як тела додан тез кушода, аз остона гузашта ба хучра даромад.

Дар ин лаҳза як курсӣ ғичиррос зад ва марди ҷавон аз ҷояш хест. ӯ хароб ва қадбаланд буд, мӯйҳои сурх, гӯшҳои калон ва дар рӯяш доғҳои кунҷитак дошт. ӯ бо дасташ ба миз така мекард. Дастии дигарӣ беқувват овезон буд. Тамоми вақт ӯ ба корманди полис чашм медӯхт.

– Шумо Себастиан Кок ҳастед? – пурсид мард бо либоси низомӣ.

Инро пурсидан ва аз ҷавон ҷавоб интизор шудан ҳоҷат набуд, чунки ҳама медонистанд, ки шахси дар пешашон истода Себастиан Кок аст.

Корманди полис дасташро вазнин ба китфи ӯ монда, гуфт:

– Ту ҳабс карда шудӣ!

Ҳатто бе ин суханон Себастиан медонист, ки ӯро ҳабс карданд.

ҚАҲРАМОНИ РӯЗ

Аз рӯзи ҳабс кардани Себастиан бисёр чизҳо рӯй доданд. Аввал Комила бодбараки хушрӯйро, ки Себастиан барои ӯ сохта буд, ёфт. Ҳангоме Комила онро ба даст гирифта, ба берун дар шамол сар дод, дастҳои ӯ аз хурсандӣ меларзиданд. Вақте ки София аз кор ба хона баргашт, Комила бодбаракро дар ҳаво парвоз кунонда, ин сӯ-он сӯ медавид.

Лекин воқеаи дигар низ рӯй дод.

Якчанд соат баъд аз ҳабс кардани Себастиан, марди бегона(е) ба назди Комила омад. ӯ рӯзноманигор буд. Комила ӯро кунҷков меҳисобид. ӯ ҳама чизро мепурсид ва доништан мехост, ки чӣ тавр Себастиан дастгир карда шуд.

**Ҳангоми бардоштани бодбарак дастони Комила аз шодӣ
меларзиданд**

Ҳамаи маълумотҳоеро, ки Комила нақл мекард, ӯ дар як китобчае ки бо худ гирифта буд, навишт. Аз ин сабаб Комила фикр кард, ки беҳтараш ӯ фақат гапи лозимиро гӯяд. Вале бе ин ҳам он марди бегона варақҳои китобчаи худро пур мекард. Ӯ аз нақли Комила бисёртар чиз навишт, зеро Комила қариб ҳеч чиз нагуфт.

Пеш аз рафтан ӯ аз кисааш суратгираки зӯрро баровард ва Комиларо сурат гирифт. Ӯ гуфт, ки ҳамаи инро дар рӯзи душанбе дар рӯзнома дида мешавад метавонад.

Ва ин тавр ҳам шуд.

Дар бораи вай ва Себастиан дар рӯзномаи душанбегӣ бисёр чиз навишта шуд. Он мард рӯйдодро чунон дигаргун карда буд, ки Комила онҳо намешинохт. Бо вучуди ин ба ӯ маъқул шуд. Он мард навишта буд, ки Комила доно, боақл ва далер аст. Ба Комила ҳам сураташ маъқул шуд. Дар он ҷо вай бо дандонҳои қач акс ёфта буд, ва ҳама дида метавонистанд, ки ӯ гарданбанди хушрӯ дошт. Дар зери

сурат бо ҳарфҳои калон навишта шуда буд: Қаҳрамони рӯз – Комила Питтени ҳаштсола.

Ҳама инро дидан метавонистанд.

Воқеаи сеюм ин буд, ки Комила сад доллар тӯҳфа гирифт, барои он ки ӯ полисро ҷеғ зада буд.

Комила сад долларро ба мактаб овард ва ба ҳама кӯдакони мактаб нишон дод. Фақат Петери ануманд пулро надид. Вай гӯшдард шуда, дар хона хоб мерафт. Пас аз ду рӯз ӯ ба Офтобхона даромад ва он сад долларро дидан хост. Лекин ӯ пулро надид, чунки София онро аллакай ба бонк бурда буд. Акнун Петери тануманд қаҳр кард ва гуфт, ки Комила тамоман далер нест, чунки ҳар кас як дуздуро қапидан метавонад, агар як рӯз ба дасташ афтад. Ва илова ба ин, агар вақт ёбад, ӯ ҳоло аз Комила зиёдтар дуздурро меқапад. Вақте ӯ калон мешавад, ӯ сарҳанг мешавад. Комила ба Петери тануманд эътибор намедад. Вай бе ин ҳам кӯдакони бисёреро мешинохт, ки бо ӯ бозӣ кардан мехостанд, чунки ногаҳон ҳама духтарони синф дугонаи ҷонии ӯ шудан хостанд. Онҳо бо ҳамдигар меҷангиданд, ки назди Комила ҷой гиранд, онҳо нонашонро бо Комила тақсим мекарданд, ва вақти бозӣ дар ҳавлии мактаб ҳама мехостанд, ки вай дар гурӯҳи онҳо бозӣ кунад. Баъзеашон ҳатто тӯҳфаҳо доданд. Ва Комила соҳиби як қалам, як тугмаи шишагини кабуд, як пари парранда, як пиёлчаи бе дастак шуд. Вай пораҳои қаламу бўр ва суратҳои ялтрасдор ҷилдор мегирифт, қанду гӯгирдқуттиҳои холи мегирифт ва ин тавр хеле бой шуд.

Комила аз Себастиан ҳам як чиз гирифт. Мактуб, як мактуби сафеди ҳақиқӣ, ки аз шаҳр фиристода шуда буд.

Себастиан навишта буд, ки ҳолаташ нағз аст. Дар зиндон шароит на ба он дараҷа бад буд, ки Себастиан фикр карда буд. Ҳозир ӯ фарзанди Худост ва Исои Масеҳ дӯсти вай аст. Лекин вақте мӯҳлати ҷазояш ба анҷом мерасад, ӯ хеле хурсанд мешавад. Баъд ӯ дарҳол кор карданро сар мекунад – агар ба ӯ кор диҳанд. Ӯ мехост пул ҷамъ карда, Китоби Муқаддас харад. Директори зиндон гуфтагӣ буд, ки агар рафтораш хуб бошад, барвақттар аз зиндон баромада метавонад.

– Ва акнун ман кӯшиш мекунам, ки рафторам хуб бошад, – тамом кард Себастиан мактубро.

Баъдтар мактубҳои зиёдтар аз Себастиан омаданд. Комила ҳам менавишт ва ҳамаи он чи дар хона ва мактаб рӯй меод, менавишт. Не, ҳамаашро не. Себастиан ҳеҷ вақт набояд фаҳмад, ки дар ҳавлии мактаб дар рӯзе, ки ман ба шумо нақл карданиям, чӣ рӯй дод.

МАКТУБ

– Комила ба дузде мактуб менависад!

Ин Петери тануманд буд, ки инро гуфт. Ӯ инро хеле баланд гуфт. Петери тануманд Комиларо дӯст намедошт. Асосан Комила ба ӯ ҳеҷ зараре нарасонда буд. Ин сабаб набуд. Лекин ҳама вақт кори ӯ омад мекард. Акнун ҳатто қапидани як дузд аз дасташ омад. Вай аз ростӣ дузди ҳақиқии калонсолро дар Офтобхона қуфл карда, рафт ва полисро овард. Петери тануманд инро он вақт шунид, полис ба падараш нақл мекард.

– Дузд оромона ва боодобона роҳ гашт ва ба ароба савор шуд, – гуфта буд ӯ.

Ваҳ! Оромона ва боодобона! Дузд бояд ором ва боодобона роҳ нагардад. Агар ӯ мард бошад, бояд гурехтан хоҳад ва дод занад! Он гоҳ Комила аз маҳкам кардани ӯ метарсид. Баъд ӯро чунин эҳтиром намекард. Ғайр аз ин, қуфлро тоб додан ин қадар душвор нест. Агар худи Петер дар он ҷо мебуд, вай ҳам корро карда метавонист. Лекин вай дар он ҷо набуд. Охир –бадии кор дар ҳамин буд! Комила он кас буд, ки калидро тоб дод, ва дузд мисли муш дар дом шишт. Афсӯс! Ӯ метавонист ақал(л)ан ягон тирезаро шиканад ва гурезад, мисли ҳама дуздҳои муқаррарӣ. Аммо не! Ӯ он ҷо шишт ва мисли барра полисро интизор шуд, ва вақте ки сарҳанг вайро ҳабс кард, ӯ ягон калима ҳам нагуфт.

Ҳа, ҳамин тавр тавр Комиларо таъриф мекарданд, таъриф мекарданд ва таъриф мекарданд. Комила чунин кӯдаки бомаънӣ аст, мегуфтанд онҳо, далер ва боақл ва дар ҳама корҳо зирак. Уф! Аз Комила дар ягон ҷо оромӣ набуд. Ҳатто дар ҳавлии мактаб. Комила, ки ҳеҷ вақт ба ягон кас даркор набуд, баногоҳ чунин номдор шуд, ки ҳама дугонаҳои вай шудан мехостанд. Ва вай, Петери тануманд, ки

гапи вайро ҳама гӯш мекарданд, нопадид шуд ва ба ҳеҷ кас дигар даркор набуд.

Лекин имрӯз ӯ таърифҳои Комиларо набуд месозад. Баъд ҳама дар ҳавлии мактаб мефаҳманд, ки Комила бо як дузд дӯст буд.

Петери тануманд инро ким-кай медонист. Вале ӯ инро то ҳозир исбот карда наметавонист. Лекин акнун кисаи вай пур аз исботҳо буд. Ҳангоми ҳаракат карданаш исботҳояш дар кисааш хишир-хишир мекарданд. Дар кисаи росташ ӯ як қисми буридагии рӯзнома дошт, ва дар кисаи чап як мактуб буд, ки Комиларо бояд ба ҷояш шинонад.

Қариб номумкин буд, ки одам ин қадар толеъ дошта бошад, чунон ки ӯ дирӯз дошт. Ҳа, дирӯз ӯ мактубро ёфт. Ӯ бо як пиёла нахӯд, ки онро модараш дод, ба пеши дӯзанда рафт. Навакак даромада, ӯ палтои Софияро дид. Он дар чангаки девор пеши меҳмонхона овозон буд. Ӯ онро бояд медид. Хайр, шарт набуд ки ӯ кисаҳояшро кофтуков кунад, лекин охир ҳеҷ кас аз ӯ интизор шудан наметавонист, ки ӯ дар ин ҳолат ба васваса наафтад. Ӯ ҳеҷ чизро дуздидан намехост-ку! Ҳеҷ вақт! Лекин дидан шавқовар аст, ки касони дигар дар кисаҳояшон чӣ доранд. Илова ба ин ҳеҷ кас набуд, ки ӯро бинад. Дӯзанда бо София дар меҳмонхона мешиштанд. Дӯзанда чунон баланд гап мезад, ки ҳамаи овозҳои дигар пахш карда мешуданд. Ҳар боре ки ӯ гап заданро бас мекард, то нафас кашад, Петер овози қошуқу пиёларо шунидан метавонист. Ба фикрам, онҳо барои чойнӯшӣ нишаста буданд. Ва чунин менамуд, ки сӯҳбати онҳо дер давом хоҳад кард.

Петри тануманд ҳама кисаҳои палторо мекофт

Петери тануманд дӯзандаро мешинохт. Вай бисёр гап дошт ва меҳмонони худро танҳо баъди анҷом ёфтани ҳама навигариҳо ҷавоб медод.

Ҳа, дар ин ҳолат ӯ дар пеши дар истод ва бо вичдони соф ҳама кисаҳои палторо кофт.

Ногаҳ ӯ мактубро ёфт. Аввал ӯ намедонист, ки ганҷе ки ӯ ёфта буд, чӣ қадар арзиши калон дошт. Вале баногоҳ ӯ фаҳмид, ки ин мактуби Комила аст. Дар мактуб адреси Себастиан Кок сабт шуда буд - Ҳабсхона!

Оё дар ҳақиқат кори ӯ чунин омад карда бошад? Акнун ӯ ба тамоми дунё исбот кардан метавонад, ки Комила ба дузд мактуб менависад. Вай боз чунон беақл буд, ки номи худро ҳам дар рӯи мактуб навишта буд. Он ҷо КОМИЛА ПИТТЕН навишта шуда буд, бо чунон ҳарфҳои фаҳмо, ки бача орзу дошт. Ваҳ! Комила бар хилофи он, ки ҳама гумон мекарданд, он қадар доно набудааст. Танҳо Петер доно буд аст! Петери тануманд, ӯ доно ва далер аст! Ва зирак!

Ӯ зуд мактубро ба даруни либосаш андохта, ба хона рафт. Баъд ӯ мактубро оҳиста кушод, то ягон ҳарф надарад. Ва баъд мактубро хонд. Петери тануманд он чизеро, ки дар он навишта шуда буд, истифода бурда натавонист. Комила фақат дар бораи чизҳои ҳаррӯза навишта буд. Соати София вайрон шуд. София ба вай бофтан ёд дод ва акнун ӯ шарфи кабудро барои лӯхтакаш бофтан сар кард. Ӯ қариб ҳаррӯз бо бодпарак бозӣ мекунад. Нисфирӯзӣ онҳо моҳӣ мехӯранд ва дар рӯзи оянда гӯшти бирён. Барф кам-кам борида буд, ва вай хурсанд шуд, ки

ба наздикӣ иди милод мешавад. Вай худаш сиҳату саломат аст ва вай барои Себастиан ҳам инро орзу мекунад, ва саломҳои бисёр аз Комила.

Не, ин варақи Комиларо нигоҳ доштан шарт набуд. Онро Себастиан гирифтани гирад. Лекин конверти мактубро ӯ мисли ганҷ нигоҳ медорад. Аввал ӯ онро дар таги болишташ пинҳон мекунад.

ӯ дар мизи падараш конверти нав ёфта, оҳиста суроғи мактуби Комиларо кӯчонд ва ба болояш як марка часпонд. Баъд ӯ мактуби Комиларо ба он андохта, ба хонаи дӯзанда мисли тир зуд давида баргашт. ӯ бо фаҳр синаашро мезад, дар он ҷо мактуб буд. Боз ва боз ӯ ба худ мегуфт, ҷӣ хел ӯ хушбахт аст. Лекин вақте ки ӯ ба хона наздик шуд, далерӣ ӯро тарк кард. Эҳтимол палтои София дигар дар чангак овезон нест. Шояд София аллакай медонад, ки мактуб гум шудааст. Ҳа, мумкин духтар дар мобайни долон меистад ва ба дӯзанда мегӯяд: «Оё ту фаҳмида метавонӣ, ки кӣ ин ҷо буд ва мактубро бо худ гирифт?»

Эҳтимол дӯзанда пиёларо бо нахӯд медид, ки дар кунҷи хона истода буд. Баъд вай фикр карда метавонист, ки модари Петер ана ҳамин пиёларо бо нахӯд ба ӯ фиристодааст. Ва кӣ ин ҷо омада пиёларо он ҷо монд?

Албатта Петери тануманд! Ҳеҷ каси дигар не, фақат Петер.

Дӯзанда дастҳои боқувват дошт ва ба дастгир кардани) як бачаи ҷинойткор розӣ мебуд.

Пеш аз он ки дарро кушояд, Петери тануманд як лаҳза истод. Лекин дар ин лаҳзае, ки ӯ даромад, ӯ фаҳмид, ки ҳеҷ чиз рӯй надодааст. Ҳамааш хуб буд. Овози баланди дӯзанда аз меҳмонхона меомад, пиёла дастназада дар кунҷ меистод ва палтои София чун пештара дар чангак овезон буд. Даре нагузашта мактуб боз дар ҷояш дар кисаи палто буд. Петери тануманд ҳам шуда, пиёларо бардошт, боодобона дари меҳмонхонаро тақ-тақ кард ва даромад. Дӯзанда ба ӯ як қисми тортро бурида дод ва София дид, ки ӯ ҳам таъзим кардан метавонад. Ҳамааш чунин бе мушкилӣ гузашт, ки қариб номумкин буд.

Акнун Петери тануманд дар ҳавлии мактаб меистод ва хурсанд буд.

Якчанд сония пас ӯ ба ҳама нақл карданӣ буд, ки Комила чӣ кор мекунад. Вай ба дузд мактуб менависад. Ӯ айнан ҳамин корро мекард. Ва ҳамаи онҳое ки ба фикрашон Комила доно ва далер ва бомаънӣ аст, хоҳанд фаҳмид, ки фикри нодуруст доштанд.

НОБАРОР

– Комила ба дузд мактуб менависад! – фарёд зад Петери тануманд.

Овози баланди ӯро дар тамоми ҳавлии мактаб шунида мешуд.

– Ман ин корро накардаам, – гуфт Комила бо хашм.

Кӯдакон дар ҳавлии мактаб наздиктар ҳамъ шуданд. Тахмин карда мешуд, ки чизе рӯй медиҳад. Дарҳол як гурӯҳ гирди Петери тануманд ҳамъ шуданд.

– Ҳа, ту ин корро кардай, – гуфт Петери тануманд, – номаш Себастиан Кок!

– Ту дурӯғ мегӯӣ! – фарёд зад Марен, ки дар пеши ӯ меистод. Вай бо Петери тануманд ҷангиданро дӯст медошт. Ӯ зуд ҷавоб надод. Ӯ чунон сухани муҳимро гуфтани буд, ки пеш аз кушодани даҳон дар фикр калимаҳоро ба тартиб даровардан хост.

– Ту исбот карда наметавонӣ, ки ман дурӯғ мегӯям, – зиракона гуфт ӯ.

– Ту исбот карда наметавонӣ, ки рост мегӯӣ, – ба ҷанг тайёр ҷавоб дод Марен.

Акнун Петери тануманд табассум кард. Табассуми васеи бадҳайбату пуртантана. Оҳиста ӯ мактубро аз кисааш баровард.

– Ин чист? – пурсид ӯ ва мактубро дар дасташ боло бардошт.

– Ин мактуби Комила Питтен ба дузд Себастиан Кок аст!

Хомӯшии том фаро расид. Ягон кас чизе нагуфт. Ҳатто Марен.

– Акнун чӣ? – пурсид Петери тануманд ва ба Комила нигоҳ кард.

– Боз ҳам мегӯӣ, ки ба як дузд мактуб наменависӣ?

Комила сарашро ҷунбонд.

– Ӯ дузд нест, – хафа шуда, гуфт ӯ.

– Ман исбот карда метавонам, ки ӯ дузд аст! – Овози Петери тануманд фаҳмо ва хунук буд. Дар як дасташ порчаи рӯзнома буд. Ӯ

онро рост карда ба пеши чашмони Комила гузошт. Дар рӯзнома сурати як мард буд. Як марди хароби ҷавон, ки бо чашмони якрав ба пеши худ нигарист. Сурат хеле чиркин буд ва мобайни бинии мард даридагӣ буд. Лекин Комила ӯро ба ҳар ҳол шинохт.

Он мард Себастиан Кок буд.

– Оё шумо медонед, ки ин чист? – пурсид Петери тануманд ва порчаро дар ҳаво алвонҷ дод. – Ин мардро мекофтанд-ку. Ва дар ин бора дар рӯзномаи ҳақиқӣ навишта буд. Гӯш кунед: “Полис дар ҷустуҷӯи Себастиан Коки нуздаҳсолае ки...” « Петери тануманд ба сӯи Комила чашмакӣ зад, пеш аз он ки давомашро хонд: – “...дар ҷинояткориҳои дуздӣ ва фиреб айбдор гардидааст. Қади Себастиан Кок 185 см аст. Ӯ мӯйҳои сурх, чашмони кабуд дорад ва сохти баданаш хароб аст....

Аз ин зиёдтар дар порчаи рӯзнома набуд, чунки қисми поёнии он аллакай модари Петер дар оташдон сӯзонд(а буд). Лекин ин барои исбот ҳамин қадараш ҳам кифоя буд.

Петери тануманд порчаро боз таҳ кард ва ба кисааш андохт.

– Ана шунидед! – бо фахр гуфт ӯ, – Себастиан Кок дузд аст.

– Не, ӯ дузд нест, чунки ӯ дигар намедуздад, – ба зӯр баровард гуфт Комила.

– Не, – Петери калон табассум кард, вале он табассум меҳрубона набуд, – албатта ӯ дигар намедуздад. Ӯ дар зиндон аст-ку.

– Ӯ ҳеҷ вақт дигар нахоҳад дуздид! – фарёд зад Комила. – Чунки ӯ...

Не, вай гуфта наметавонист. Вай ин хел гапҳои хубро ба сӯи Петери тануманд гуфта наметавонист.

“Ман фарзанди Худо шудам”, – гуфта буд Себастиан. “Фаромӯш накун, Комила, акнун ман дигар намедуздам!” Рӯи ӯ ҷиддӣ ва ором буд, вақте ӯ инро гуфт, лекин чашмони ӯ медурахшиданд ...

– Чунки ӯ чӣ шуд? – пурсид Петери тануманд.

– Чунки ӯ чӣ шуд? – пурсиданд Марен ва Расмус.

– Чунки ӯ чӣ шуд? – пурсиданд ҳама кӯдакон.

Комила маҷбур шуд, ки гапашро ба охир расонад:

– Ӯ фарзанди Худо шуд.

– Дуздон фарзанди Худо шуда наметавонанд! – гуфт Петери тануманд.

- Не, онҳо метавонанд, - фикр карда гуфт Марен, -агар дуздӣ карданро бас кунанд, мешаванд!

- Не, дар Китоби Муқаддас навишта шудааст, ки дуздон ба осмон рафта наметавонанд.

- Ин тавр навишта нашудааст!

- Ҳа, чунки бобоям гуфт, ки дуздон ва роҳзанон ба осмон меоянд намераванд, ин ҳамин навишта шудааст.

Бобои Петер Китоби Муқаддасро қариб аз ёд медонист. Инро Комила медонист. София нақл карда буд, ки ҳеҷ кас дар деҳа мисли ӯ Китоби Муқаддасро намедонист. Себастиан танҳо кам хонда буд. Эҳтимол ӯ хонд, ки ҳама кӯдакони фарзандони Худо шудан метавонанд, лекин шояд ин ба дуздон дахл надорад. Шояд дар порчаи дигари китоб навишта шудааст, ки дуздон албатта наметавонанд фарзандони Худо шаванд. Ана акнун Себастиан кӯдаки Худо нест ва ӯ ҳеҷ вақт, ҳеҷ вақт ба осмон рафта наметавонад.

Комила ҳис кард, ки чашмонаш аз ашк пур шуданд. Дар пеши чашмонаш гирду атроф гӯё ба рақс даромад ...

Дигарон ҳайрон шуда, ба Петери тануманд назар меандохтанд. Ҳеҷ кас бар зидди гапи ӯ набаромад. Чӣ тавр ҳам зид баромада метавонистанд? Онҳо он қадар намедонистанд, ки дар Китоби Муқаддас чӣ навишта шудааст. Аввал Марен гумон кард, ки Петери тануманд фақат шӯхӣ кард, лекин чунин наменамуд. Ӯ гоҳ ба Петер ва гоҳ ба Комила менигарист, ва баъд ӯ гуфт: «Агар дар Китоби Муқаддас ин тавр навишта шуда бошад, ин рост аст-ку?»

Ҳама аз пушти ӯ нигоҳ мекарданд

– Ҳа, – гуфт яке аз кӯдакон.

– Ҳа, – гуфт дигаре. Ва дере нагузашта ҳама ба гапи Петери тануманд ҳамроҳ шуданд.

Агар дар Китоби Муқаддас навишта шуда бошад, ки барои дуздон осмон маҳкам аст, ҳеҷ кас ва дигар чиз гуфтан наметавонад.

Акнун Комила дигар тоқат накард.

Вай ранҷида рафт. Дигарон аз пушти ӯ нигоҳ мекарданд. Комила Питтен рафта истода буд, дӯсти як дузд, як нобарор. Духтараки харобак танҳо аз ҳавлии мактаб гузашта, ба пушти анбори чӯбин рафт.

Дар он ҷо ашкҳояш ҷорӣ шуданд.

РӯЙ ХОТИРИ КОМИЛА

Чашмони муаллима аз як кунҷи синфхона ба кунҷи дигар нигоҳ мекарданд. Нигоҳаш дар партаи беодам қарор гирифт, баъд ӯ ба дар нигарист, ба тиреза ва боз ба партаи беодам.

– Комила кучост? – пурсид муаллима.

Ҳама сарҳояшонро бардоштанд.

– Пушти анбори чӯбин. – Ин Марен буд, ки ҷавоб дод.

– Дар он ҷо ӯ чӣ кор мекунад?

Марен китфҳояшро бардошт.

– Намедонам. Вай ба хотири як чиз зиқ шуд.

– Ӯ ба хотири чӣ зиқ шуд?

Марен ба Петери тануманд назар дӯхт. Баъд ҷавоб дод:

– Барои он чизе, ки Петери тануманд гуфт.

– Ту чӣ гуфтӣ, Петер? – пурсид муаллима. Гарчанде ба ӯ лақаби Петери тануманд маъқул буд, ӯ вайро ҳеҷ гоҳ чунин наменомид. Вай доим фақат «Петер» мегуфт.

Петери тануманд дар болои курсияш ба ҳар тараф мечунбид. Аз сабаби он ки бисёр кӯдакон дар болои ин курсӣ нишаста буданд, он ғеҷонак ва ҳамвор буд.

– Ман қариб чизеро нагуфтам, муаллима. Ман фақат гуфтам, ки дуздон ба осмон намеравад.

– Набошад ӯ барои чӣ баъди гапат чунин ғамгин шуд?

– Дӯсташ дузд аст! – Акнун ҳама калимаҳо аз даҳони Петери тануманд ана ҳамин хел баромаданд. – Вай ба ӯ мактуб менависад. Номаш Себастиан Кок.

– Ин ҳамон кас аст, ки хӯроки Зюдҳофро дуздид, – гуфт Расмус.

– Ӯ ҳамчунин ду пора гӯшти калон дуздид! – гуфт Петери тануманд.

– Ӯ дуздиро бас кард, – гуфт Марен.

– Дар рӯзнома дар бораи вай навишта буданд! – фарёд зад Антон ном бача.

– Ӯ дар ҳабсхона мешинад, – фарёд зад дигаре.

Лекин муаллима боз баландтар фарёд зад:

– Хомӯшӣ! Ҳамааш тартиб дорад. – Вай ҷадвалро ба миз партофт ва он овози баланд баровард.

– Нақл кун, Марен, – гуфт вай, – аз аввал сар кун.

– Ҳа, – сар кард Марен, – Петери тануманд гуфт, ки Комила ба дузд мактуб менависад ва Комила гуфт, ки ин дурӯғ аст. Петери тануманд гуфт, ки вай ҳамин корро мекунад, ва номи он дузд Себастиан Кок аст. Комила гуфт, ки Себастиан дигар дузд нест, барои он ки ӯ кӯдаки фарзанди Худо шуд. Баъд Петери тануманд гуфт, ки дуздон кӯдакони фарзандони Худо шуда наметавонанд, ва ...

– Охир инро ҳақиқатан наметавонанд, – гапи ӯро бурида, гуфт Петери тануманд, – магар ҳамин хел нест, муаллима? Дуздон фарзандони Худо шуда наметавонанд!

– Дар бораи ин мо дар дарси якуми рӯзи душанбе гуфтугӯ мекунем, – ҷавоб дод муаллима. – Дар он вақт мо дарси дин дорем.

Ҳозир дар ин дарс мо расм мекашем. – Муаллима аллакай коғазхоро тақсим карданро сар кард.

– Пеш аз рӯзи душанбе! – норозӣ шуда, эътироз карданд ҳамма кӯдакон. Вайҳо Онҳо ҳозир дарси дин мехостанд, чунки фаҳмидан мехостанд, ки оё дуздон ба осмон мераванд ё не. Вале муаллима гуфт, ки аввал дар бораи ин фикр кардан мехоҳад. Вай ҳамчунин мехост Китоби Муқаддасро варақ занад, ки дар он ҷо чӣ навишта шудааст.

– Расми ҳар чизеро, ки хоҳед, кашед, – гуфт вай. – Хомӯш шинед ва беодобӣ накунад!

Баъд ӯ аз дар баромада рафт.

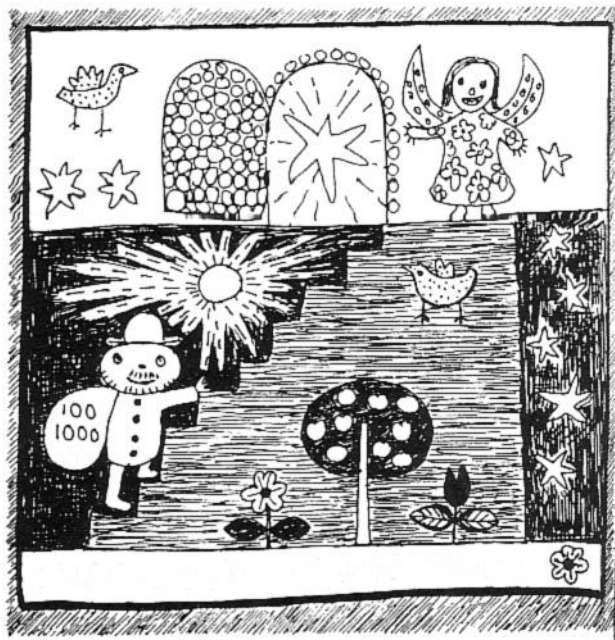
Баъд аз он ки вай рафт, ягон нафаре набуд, ки хомӯш ва беодоб шуста бошад. Ҳама ба тиреза давиданд, то бинанд ки муаллима ба кучо меравад.

– Вай он ҷост! – гуфт як кас. – Бинед, вай ба пушти анбори ҷӯбин рафт!

– Вай рафт, то Комиларо биёрад! – якҷоя фарёд заданд Петери тануманд ва Расмус.

Асабҳои ҳамма таранг буданд. Онҳо интизор буданд, ки муаллима Комиларо кашола карда меорад.

Лекин Комила дигар дар пушти анбори ҷӯбин набуд. Вай дар аввал он ҷо истода буд. Инро аз пайи пойҳояш фаҳмидан мумкин буд. Пайҳо то мобайни анбор рафт мерафтанд. Баъд пайҳо ба сӯи девор мерафтанд, калонтар ва чуқуртар. Муаллима аниқ гуфтан наметавонист, лекин чунон менамуд, ки дар барф чуқуриҳои хурди кулӯла буданд. Мисли он ки касе дар он ҷо истода, ва гиря карда буд.

Дуздон ба осмон мераванд

Марен зинапојеро кашид, ки аз замин то осмон бирасид

Вай боз бисёртар дид. Дар рӯи девори чӯбин чирке буд, ба мисли он ки ягон кас биниашро дар он ҷо тоза кардааст.

Акнун муаллима медонист, ки Комила гиря карда буд.

Вай дар пушти анбори чӯбин истода буд ва ашкҳои хурди кулӯла ба барф мерехтанд, ва баъд рафт, бе он ки сумкаи мактабияшро бо худ гирад. Пайи пойҳояш дар худуди ҳавлии мактаб намудор буданд ва аз дар ба берун тӯл мекашиданд.

Вақте муаллима ба синфхона баргашт, ҳама кӯдакон оромона дар пеши парташон мешиштанд ва сурат мекашиданд. Аксарияти бачагон хонаҳою аспҳо мекашиданд, ва аксарияти духтарҳо занони зебо мекашиданд. Лекин Марен зинапоје кашид, ки аз замин ба осмон мерафт. Дузде бо халтаи пури пул дар пушт ба зинапој мебаромад. Дар болои зинапој дари осмонӣ кушода буд. Марен бисёр рангҳоро истифода мебард, то даҳони дар чун тилло намояд, ва инро хеле хуб кард. Як фаришта дар пеши дари осмонӣ истода, дузд ро пешвоз гирифт. Як дасти фаришта бардошта буд, ба мисли он ки ӯ гуфтани аст:

– Марҳамат, даро!

Дар поёни коғаз Марен бо ҳарфҳои калон навишт: ДУЗДОН БА ОСМОН МЕРАВАНД.

– Ман медонам, ки ин нодуруст аст, – ғур-ғур кард ӯ, – лекин ман бо вучуди ин онро менависам, рӯи хотири Комила.

**ПЕТЕРИ ТАНУМАНД ВА
КОМИЛА**

Рӯзи душанбе Петери тануманд ва Расмус барвақт ба мактаб расиданд. Онҳо ба ягон дақиқаи дарси якум дер омадан намехостанд.

Илова бар ин, эҳтимол пеш аз саршавии дарс муаллима Комиларо ҷанг кунад, ва инро онҳо албатта дидан хостанд.

“Муаллима ба ҳар ҳол вайро ҷанг мекунад”, – гумон кард Петери тануманд. Охир, чунин намешавад, ки аз дарс гурезӣ ва ҳеҷ кас ҳеҷ чиз нагӯяд. Ҳама дар синф медонистанд, ки Комила дарси охири рӯзи ҷумъа набуд. Вай ҳамту рафт ва ҳатто сумкаашро монд набурд. Бе даҳон кушодан ва иҷозат пурсидан. Зиёда аз ин маълум набуд, ки вай умуман ба мактаб меояд ё ки не. Ба вай кори осонтаре нест, ки худро касал гирад. Вай қариб танҳо зиндагӣ мекард-ку! Кӯдаки дигар бояд таб пайдо кунад, то ба мактаб наояд. Лекин Комила фақат бояд намеомад. Баъд муаллима бояд бовар мекард, ки вай касал аст, ва София гумон мекард, ки вай дар мактаб аст. Ин тавр кардан осон буд.

Лекин Комила дар синфхона шишта буд ва тамоман сиҳат буд. Чунон ҳам наменамуд, ки вай аз вохӯрӣ бо муаллима метарсад. Вай дар партааш шишта буд ва нақл мекард ва механдид, мисли он ки чизе рӯй надода буд, гӯё ки ин рӯз мисли рӯзҳои дигар аст. Бо ин ки ӯ аз дарс гурехта буд!

Петери тануманд сумкаашро бо як дасташ ҳаво дод, ва он ба партааш ғалтид. Баъд ӯ назди Комила рафт ва гуфт:

– Имрӯз муаллима туро ҷанг мекунад. Бовар кун!

– Вай ҳамин хел хафа шуд-ки, – дурӯғ гуфт Расмус. Ӯ ба Петери тануманд ёрӣ додан хост, то ки Комила тарсад. Лекин ҳатто мижаҳои Комила ҳам нахӯрданд.

Вай аллакай бо муаллима гуфтугӯ карда буд, лекин инро на Петери тануманд медонист ва на Расмус. Онҳо ҳатто гумон намекарданд, ки муаллима сумкаро ба Офтобхона ба Комила бурда дод. Ӯ ҳанӯз рӯзи ҷумъа баъди дарс омада буд. Ҳамон вақте ки Комила зиқ нишаста буд ва ғамгинона Себастианро ба ёд меовард, муаллима омад.

Вақте ки Комила инро ба ёд меовард, чашмони ӯ медурахшиданд.

Муаллима ӯро дилбардорӣ кард ва гуфт, ки барои дуздон ҳам роҳе ҳаст, ки фарзандони Худо шуда тавонанд. Агар аз корҳои кардашон пушаймон шавад ва аз Худо бахшиш пурсанд. Худо ҳама одамонро бахшида метавонад. Ӯ ин корро карда метавонад, барои он ки Исои

Масеҳ барои ин мурд. Муаллима гуфт, ки ин дар Китоби Муқаддас навишта шудааст.

Ва Комила имрӯз хост инро ба тамоми синф нақл кунад. Ин рост ба рӯи Петери тануманд гуфта мешавад! Комила ин қадар хурсанд буд, ки барои ором шиштан қариб тоқат надошт. Петери тануманд ҳайрон мешавад, агар фаҳмад, ки гапаш нодуруст буд! Баъди якчанд дақиқа тамоми синф мефаҳмад, ки ӯ бой дод. Комила не! Баъд ӯ исботхояшро ҳар қадаре ки хоҳад, ҷунбонда метавонад. Марҳамат! Аммо ӯ гумон накунад, ки ин барои Комила аҳамият дорад!

Комила дуруст шишта, ба сӯи мизи муаллима нигоҳ кард, чунки ҳозиракак муаллима ба синфхона даромад.

Петери тануманд рост менишаст. Ӯ аз ин рӯз бисёр чизхоро интизор буд. Агар муаллима Комиларо ҷанг накунад ҳам, ӯ аз ин рӯз хурсанд бояд бошад. Муаллима ваъда дода буд-ку, ки дар бораи дуздон ва роҳзанон нақл мекунад. Баъд Комила бояд фикр карданро сар кунад. Лекин на фақат Комила. Дигарон ҳам бояд бинанд, ки гапи ӯ рост буд, ки дуздон ва роҳзанон ба осмон намераванд.

Дирӯз бегоҳӣ ӯ аз бобояш пурсида буд, ки оё ӯ аниқ медонад, ки дар бораи дуздону роҳзанон чунин навишта шудааст.

– Албатта, албатта, – ҷавоб дод бобо. – Ин дар Нома ба Қуринтиён навишта шудааст.

Ва баъд ӯ Китоби Муқаддасро кушод ва онро ба Петери тануманд нишон дод. Дар он ҷо дар бораи бисёр одамоне навишта шуда буд, ки осмонро нахоҳанд дид. Дуздон ва роҳзанон ва майпарастон ва бисёри дигарон, ки дар хотири Петери тануманд намонда буданд. Лекин ба ҳар ҳол дуздон ва роҳзанон.

Петери тануманд коғазчаеро ба он саҳифаи китоб, ки дар он оят навишта шудааст, гузошт ва баъд Китоби Муқаддасро ба мактаб овард. Ӯ онро дар сумкааш мобайни китоби забон ва математика андохта буд.

Акнун муаллима ҳар чи хоҳад, гуфтан гирад. Петери тануманд ба ҳар ҳол ғолиб мебарояд.

Агар муаллима гӯяд, ки Худо он қадар аҳамият намедихад, ва дуздону роҳзанонро бо ҳамаи дигарон ба осмон роҳ медихад, Комила набояд фикр кунад, ки бо ин ғалаба кард. Не! Дар ин лаҳза Петери

тануманд дасташро мебардорад ва чун мӯ(у)сичаи бегуноҳ мепурсад, ки оё мумкин аст оятро хонад. Вақте ӯ Китоби Муқаддасро мекушояд, ва он оятро, ки дар он коғазча гузошта буд, мехонад, ҳама хомӯш хоҳанд шуд. Ва муаллима ҳам!

Петери тануманд табассум кард ва дасташро ба сумкааш андохт. Ҳа, ӯ Китоби Муқаддасро ҳис кард. Он аз ҳамон ҷое кушода мешавад, ки ӯ коғаз монда буд. Ҳамин тавр ӯ оятро ба осонӣ меёбад.

ДУЗДОН ВА РОҲЗАНОН

Муаллима Комиларо ҷанг накард, не. Вай ба синфхона даромад ва хандид ва салом дод, чунон ки ӯ ҳар рӯз мекард.

– Имрӯз ҳаво ин хел хуб аст, ки мо суруди “*Худоро ситоиш кунед*”-ро мехонем, – гуфт вай.

Ҳамин тавр онҳо сурудро хонданд.

Баъд аз ин муаллима каме дар бораи каломи Худо гап зад ва онҳо дуо карданд. Ҳозир хомӯшии том дар синфхона буд, чунки акнун муаллима дар бораи дуздон ва роҳзанон гап заданӣ буд.

Муаллима гуфт, ки дар Китоби Муқаддас навишта шудааст, ки дуздон ва роҳзанон осмонро нахоҳанд дид ва ҳамаи он чи дар Китоби Муқаддас навишта шудааст, рост аст. Дуздон ва роҳзанон он қадар гуноҳ кардаанд, ки ба осмон расида наметавонанд. Лекин ин корро ҳеҷ кас наметавонад. Ягон одам ин хел хуб ва бегуноҳ зиндагӣ карда наметавонад, ки лоиқи ба осмон рафтан шавад. Ҳама гуноҳ кардаанд. Лекин Худо инро медонист. Вай одамонро он қадар дӯст дошт, ки хост ба онҳо ёрӣ расонад. Барои ҳамин ӯ Исои Масеҳро фиристод. Вақте Исои Масеҳ дар салиб мурд, ӯ гӯё ки музди даромаданро барои ҳама дод. Барои ҳамин ҳама метавонанд аз Худо бахшиш пурсанд ва фарзандони Худо шаванд, дуздон ҳам. Худо мехоҳад, ки одамон хурсанд ва хушбахт бошанд ва ӯ медонад, ки мо дар он ҳолат аз ҳама хушбахттар) мешавем, ки бо ҳамдигар меҳрубон бошем. Аз ин сабаб ӯ мехоҳад, ки дуздон ва роҳзанон дуздю фиребгариро бас кунанд. Ба ҷои ин онҳо кор кунанд ва амалҳои нек кунанд. Ва агар онҳо аз Худо кӯмак пурсанд, фарзандони хушбахти Худо шуда метавонанд, ва аз онҳо дигар ҳеҷ кас бояд натарсад ...

Муаллима гуфт, ки хуб аст, ки Масеҳ барои дуздон низ мурдааст, чунки қариб ҳама ягон вақт дуздӣ ё дигар чизи кори бад кардаанд.

Петери тануманд ҳайрон шуда, ба боло нигарист.

Муаллима гапи нодуруст гуфт. Ин номумкин аст, ки дар ҷаҳон ин хел бисёр дуздон бошанд. Роҳбари ҷамоат аниқ то ҳол надуздидааст дуздӣ накардааст. Модар, падар ва бобо ҳам не. Муаллима ҳам не ...

Аммо муаллима аллақай бо овози садонок баланд гуфт: «Ба ҳар ҳол ман як бор дуздӣ карда будам!» Ҳама инро шуниданд. Ҳатто Расмус, ки қариб ҳама вақт хоб буд. Ӯ ҳам шунид, ки муаллима дуздӣ карда буд. Ногоҳ ҳама гарданҳоро ба пеш бурданд. Ҳама чашмон муаллимаро нигоҳ мекарданд. Ҳама даҳонҳо кушода буданд, лекин ҳама аз пурсидан тарсиданд, ки вай чӣ дуздида буд.

Ӯ худаш нақл кард.

– Вақте ман сиздаҳсола будам, ман як сирро дуздидам, – гуфт ӯ. – Ман онро аз апаам дуздидам. Номаш Анне Марӣ ва вай ду сол аз ман калон аст. Анне Марӣ як дафтари сурхро дошт, ки дар он ҳамаи сиррҳояшро менавишт. Ва вақти навиштан ӯ худро дар хонааш маҳкам мекард. Дафтар дар як қуттичае меҳобид, ки бо калиди хурд қуфл карда мешуд. Апаам калидро дар ҷое пинҳон мекард, ки ҳеҷ кас намедонист. Лекин як рӯз шуд, ки ман ин калидро дар пушти оинааш ёфтам. Ман қуттичаро кушодам ва ҳамаи он чиро, ки дар дафтар навишта шуда буд, хондам. Баъди ин виҷдонам маро азоб меод ва ман аз кори кардагӣ пушаймон шудам. Лекин аллақай дер шуда буд. Ман ин корро дигар баргардондан наметавонистам.

Муаллима ҷиддӣ нигоҳ кард.

– Зиндагӣ ҳамин аст, – давом дод ӯ, – Агар касе пул ё дигар чизҳоро дуздад, баргардонда наметавонад. Лекин сирро дигар ҳеҷ вақт баргардонда наметавонӣ.

Петери тануманд фаршро бо пойҳояш харошид.

– Агар мактуби дигар касро хонӣ, ин дуздӣ ба ҳисоб меравад? – пурсид ӯ.

Муаллима гуфт, ки ин дуздӣ аст. Вақте аз пушти дари мардум гӯш кунӣ ва мактубҳои дигаронро бе иҷозат хонӣ, ин ҳам дуздии сирҳо мешавад.

Лекин на фақат пул ва сирҳоро дуздидан имкон дорад. Не, ҳам шавқ , хурсандӣ ё дӯстон ва бисёр чизҳои дигарро дуздидан имкон дорад. Агар касе таби нохуш дошта бошад, ӯ метавонад дигаронро зиқ кунад. Ҳамин тавр ӯ хурсандии дигаронро мекунад. Агар одам касеро хафа кунад ё касеро озор диҳад, имкон дорад, ки далерияшро гирад. Ва агар касеро ғайбат кунад, номи ӯро расво мекунад. Ва ин аз дуздӣ ҳатто бадтар аст.

Петери тануманд фикр накарда буд, ки ӯ худаш дузд буд. Ба фикрам, ӯ дар ҳақиқат дузди ганда буд, чунки ӯ сирро дуздида буд. Ва розҳоро баргардондан намешавад.

Петери тануманд арақ мекард. Ӯ қариб чуръат надошт, ки сарашро бардорад, чунки ба ёдаш омад, ки ӯ боз бисёр чизҳои дигарро дуздида буд. Ӯ аз Комила хурсандӣ ва дӯстонро гирифт. Аз ҳама бадтар он буд, ки дигарон медонистанд, ки ӯ дузд аст. Акнун онҳо аниқ аз ҳар тараф ӯро нигоҳ мекунанд.

Аммо ҳеч кас ба ӯ нигоҳ накард. Ҳама кӯдакон хомӯш менишастанд ва ба болои партаи худашон менигаристанд, барои он ки ҳама фаҳмиданд, ки худашон ҳам дузд ҳастанд.

Марен аз пушти дар гӯш карда буд. Ғайр аз ин аз кисаи падараш пул гирифта, пуфак харида буд.

Марен аз падар пул гирифта пуфакҳоро харид

Расмус шоколадеро хӯрда буд, ки додараш онро дар бозор дар як бозӣ бурида буд.

Комила худаш аниқ медонист, ки ӯ номи касеро расво кард, зеро Петери танумандро ғайбат карда буд. Муаллима гуфт, ки ин дуздии ганда аст. Комила қарор кард, ки дар танаффус ҳамаашро боз хуб кунад. Вай ба Петери тануманд қанди зардр, ки дар таги сумка мехобид, доданӣ буд. Рӯзи чоршанбе барои Петери тануманд боз зиёдтар қанд оварданӣ буд. Зиёда аз ин Комила хост ба ӯ қалами рангаеро тӯҳфа диҳад, ки дар як тарафаш сурх ва дигар тарафаш кабуд буд.

Комила ба ақиб назар андохт. Вай хост ба сӯи Петери тануманд табассум кунад, то вай фаҳмад, ки ӯ дӯсти вай шудан мехоҳад.

Лекин Петери тануманд фақат ҳамин хел шишт, сараш ба поён.

Ӯ бо нохунҳояш рӯи партаро мехарошид ва бо ин хеле банд менамуд. Лекин баъд ӯ як лаҳза ба боло нигоҳ кард, ва ин вақт Комила табассум кард. Петери тануманд ҳайрон шуд. Ӯ боз нигоҳ кард, ин дафъа дертар. Ин табассуми меҳрубонаи хуб буд, на он ки табассуми масхараомез, чунонки ӯ интизор буд. Ва баногоҳ Петери тануманд ҳам табассум кард. Комила духтари хуб аст-ку! Тасаввур кун, вай дӯсти ӯ шудан мехоҳад, гарчанде ки Петери тануманд ин хел ганда буд! Лекин акнун бача ҳам фаҳмид, ки вай ҳам нағзтар шуда метавонад. Ӯ дар хона як маркаи бисёр камёб дорад. Онро ба Комила медиҳад.

Агар Комила хоҳад, ҳар қадаре ки дилаш кашад, дар ҳавлии Петери тануманд бо арғунчак парад. Ва агар касе ҷуръат карда Комиларо озор диҳад, Петер ӯро чунон хел мезанад, ки дер дар ёдаш мемонад.

Дар қисми охирини дарс муаллима дар бораи Дониёл нақл кард, ки як шаби дароз дар чоҳи пур аз шерон буд ва шерон ӯро нахӯрданд.

Лекин Комила ва Петери тануманд онро дигар намешуниданд.

ЯХМОЛАКИ АНТОН

Петер қарор дод, ки дигар ҳеч вақт мактубҳои Комиларо нахонад. Ва ӯ инро дар ҳақиқат дигар намехост. Лекин, афсӯс, ки бисёр вақт одам он чиро ки дар бораи он қарор мекунад, ба ҷо намеоварад.

Дар яке аз рӯзҳои аввали декабр ӯ мактуби муҳимро хонд, ки ба Комила навишта шуда буд. Гарчи ин нақл дилгиркунанда аст, ман онро ба шумо ҳикоят карданам.

Дар аввал ҳеч чизи аҷоиберӯӣ надод. Чунин менамуд, ки ин рӯз ҳам мисли рӯзҳои дигар мешавад. Петери тануманд аз хобаш хест, либосашро пӯшид ва рӯяшро каме шуст. Ӯ хӯроки саҳарӣ хӯрд ва ҳезум шикаст. Баъд муддате бозӣ кард. Дар охир ӯ ба почтампт рафт, то мактуби модарашро супорад.

Аммо ҳамон лаҳзае ки ӯ сӯи дар шитофта, ба хона рафтан хост, корманди почта аз пушташ фарёд зад:

– Эй бачаам! Як дақиқа исто, то ман ба ту як мактуб барои Комила диҳам! Шумо дӯстони хубед-ку, ҳамин тавр не?»

– Ҳа, – гуфт Петери тануманд. Ӯ дурӯғ нагуфт. Ӯ ва Комила дӯстони хуб шуда буданд. Комила зуд-зуд ба Ронглия меомад, то бо Петери тануманд чанасаворӣ кунад. Петери тануманд қариб ҳар рӯз ба Офтобхона мерафт, то бо Комила бозӣ кунад. Онҳо якҷоя одами барфии калонро сохтанд. Акнун он пеши Офтобхона истода, бо чубуқ дар даҳон механдид. Ӯ кулоҳи кӯҳна дар сар дошт, як гарданбанд дар гарданааш печонда ва дар дасташ чорӯби кӯҳнае дошт, ки онро Петери тануманд дар анбори чӯбин ёфта буд. Дар вақти шамоли онҳо бо бодбараке ки Себастиан сохта буд, бозӣ мекарданд. Вақте ки ҳаво вайрон мешуд, онҳо дар Офтобхона мешиштанд ва бо киштичаҳо ва ҳайвонҳои аз коғаз сохташуда бозӣ мекарданд.

Ҳа, Комила ва Петери тануманд дӯстони хуб буданд. Ин дар ҳақиқат ин тавр буд.

Петери тануманд мактубро ба кисааш андохт, то ки он чиркин нашавад. Ӯ хост онро ҳамон тавр сафед ва зебо супорад, чунон ки аз корманди почтампт гирифт. Баъди супоридани мактуби Комила ӯ бе фаҳмидани мазмуни хат бояд ба хона мерафт. Он гоҳ Комила мефаҳмад, ки ӯ одами боваринок аст ва мактубҳои дигаронро намехонад.

Ҳамааш хуб мешуд, агар Петери тануманд бо Расмус вонамехӯрд. Лекин чунин шуд. Вақте ӯ аз Сағбаккен гузаштан хост, Расмус халтаи холӣ дар даст аз дарвоза баромад.

– Салом! – гуфт Петери тануманд.

– Салом! – гуфт Расмус. – Ман назди Антон рафта, арғунчаки нави ӯро санҷиданиям. Ту ҳам мебиёӣ?»

– Не, – Петери тануманд андаке истод. – Ман мактуб барои Комила дар кисаам дорам. Он метавонад аз кисаам афтад.

– Агар ту яхмолакбозӣ накуни, – гуфт Расмус, – мактуб ба ҳар ҳол намеғалтад, агар ту фақат он ҷо исти ва тамошо кунӣ!

Ҳамин тавр Петери тануманд ҳам ба назди Антон рафт, то яхмолакбозиро бинад. Албатта танҳо барои тамошо кардан. Бисёр хандаовар менамуд, чӣ хел Расмус бо Антон ба болои халтаи холӣ нишаста, ба поён мефаромаданд.

– Ман барои ту ҳам як халтаи холӣ дорам! – фарёд зад Антон.

Лекин Петери тануманд фақат сарашро ҷунбонд. Ӯ бояд мактубро нигоҳ медошт.

Баногоҳ як чиз ба ёди Антон омад. Ба ёдаш омад, ки онҳо кисаашро маҳкам дӯхта метавонанд. Ҳамин тавр мактуб аз киса намеғалтад. Ҳама ба хулоса омаданд, ки ин фикри хуб аст. Онҳо кисаро бо риштаи ғафси саҳт дӯхтанд, ва акнун Петери тануманд ҳар қадаре ки хоҳад, яхмолакбозӣ карда метавонист, бе сарф кардани ягон фикр дар бораи мактуб.

Онҳо ачинабозӣ мекарданд

Баъд аз он ки лаҳзае бозӣ карданд, онҳо ба болохона баромаданд ва ачинабозӣ карданд. Баъди ин онҳо дар таҳхона, ки дар он ҷо захираи ангишт буд, рустшавакон карданд. Ҳангоме ба хона расидан шими Петери тануманд ин хел чиркин шуда буд, ки модараш онро дарҳол шушт. Ва ногаҳон, вақте шимаш дар тағора шино мекард, ба ёдаш мактуб омад. Мактуб ҳоло ҳам дар кеса буд. Лекин он акнун таптар буд ва дар ангуштҳояш вайрон мешуд. Петери тануманд каме гиря кард. Баъд ӯ коғазпораҳоро оҳиста дар болои рӯзномае хушканд ва кӯшиш кард, онҳоро боз якҷоя кунад. Лекин ӯ ин корро ба амал оварда натавонист. Мактуб вайрон буд ва ҳеҷ вақт дигар нав намешуд. Аммо ӯ пораҳоро чунон якҷоя карда тавонист, ки ақаллан ҳарфҳояшро дидан мешуд.

Петери тануманд тез фаҳмид, ки ин мактуб аз Себастиан буд. Навигариҳое ки ӯ навишта буд, хеле муҳим буданд.

Ӯ ҳанӯз дар иди милод аз зиндон мебарояд. Баъд ӯ фикр карда буд, ки ба пеши Комила меҳмонӣ меравад. Ва агар София зиддияте надошта бошад, ӯ бо онҳо якҷоя дар Офтобхона иди милодро ҷашн мегирифт. Лекин агар София инро нахоҳад, Комила нависад ва инро гӯяд ...

Петери тануманд ягон калима оиди мактуб ба Комила нагуфт. Ӯ натавонист. Агар Комила фаҳмад, ки ӯ беаҳамиятӣ карда буд, духтар аз ӯ хеле хашмгин мешавад. Ӯ гумон мекунад, ки ӯ инро барқасд кард, ва мумкин Комила дигар бо ӯ дӯстӣ кардан нахоҳад.

Не, аз ҳама беҳтар он аст, агар ки ӯ хомӯш бошад. Мумкин ҳамааш худ ба худ ҳал мешавад. Кӣ медонад? Эҳтимол Комила ва София тамоман хурсанд мешаванд, агар Себастиан ҳамту аз дар дарояд. Ба ҳар ҳол онҳо ӯро хайрамақдам мегӯянд ва ба ӯ хӯрок медиҳанд. Ва ҳатто агар Себастиан гӯяд, ки ӯ пешакӣ навишта буд, шарт набуд ки онҳо дахлдор будани Петери танумандро донанд. Мактуб ҳар хел гум шуда метавонад. Ӯ ба ҳар ҳол пеш аз он ки ӯ ягон чиз гӯяд, ҳоло интизор шуда метавонад. Ҳоло то иди милод якчанд рӯз вақт ҳаст.

Дар ин вақт ӯ бояд кӯшиш кунад, фаҳмад, ки София оиди Себастиан чӣ фикр дорад.

ПЕТЕРИ ТАНУМАНД БА ҲОЛАТИ НОГУВОР МЕАФТАД

– Эй, Комила, – як рӯз баъд аз нисфирӯзӣ сар кард Петери тануманд, вақте онҳо дар Офтобхона шишта, киштиҳои коғазин месохтанд, – София чӣ мегӯяд, агар Себастиан ногаҳон ба меҳмонӣ ояд?

Комила бинияшро хорид.

– Вай ба ҳар ҳол салом мегӯяд!

– Ба фикрат, вай хурсанд мешавад ё хафа?

– Албатта хурсанд мешавад. Лекин барои чӣ мепурсӣ?

– Ҳамту. Меҳоҳӣ, ки ман ба ту як киштии калони коғазин созам?

Комила инро мехост. Дар ин рӯз дар бораи Себастиан дигар гап назаданд. Ва Петери тануманд ҳақиқатан табъи хуш дошт ва дигар дар бораи мактуб фикр намекард. То рӯзи шанбе, 19-уми декабр. Дар он рӯз Комила нақл кард, ки вай бо София дар иди милод ба шаҳр меравад. Онҳо тамоми рӯз дар хона намешаванд.

Петери тануманд сап-сафед шуд.

– Ин гап рост нест! – талхакаф шуда, фарёд зад ӯ. – Ту дурӯғ мегӯӣ!

– Ман дурӯғ намегӯям! – гуфт Комила, – мо меҳоҳем Себастианро дар зиндон хабар гирем. Ин рост аст! Мо барои ӯ бисёр хӯроквории болаззат мегирем. Гӯшт ва ҳар хел пухтупаз. Ва як Китоби Муқаддас чун тӯҳфаи милодӣ. Бо муқоваи чармин ва ҳарфҳои тиллоӣ.

– Оё Себастиан медонад, ки шумо меоед? – базӯр гуфт Петери тануманд. Комила хандид.

– Вай? Не, намедонад, каме ҳам не! Ин барои ӯ бояд тӯҳфаи ғайричашмдошт шавад, мефаҳмӣ?

Петери тануманд фаҳмид. Ӯ хеле хуб фаҳмид. София ва Комила дар рӯзи муҳимтарин хостанд аз хона бароянд. Ва вақте ки Себастиан меҳмонӣ меояд, онҳо дар хона нестанд.

– Ту беҳтараш нарав, – гуфт Петери тануманд. – Дар шаҳр бисёр одамони хатарнок мегарданд. Ва бе ин ҳам кӯдаконро ба зиндон

даромадан наемонанд. Ин манъ аст. Магар София наметавонад танҳо равад?

– Ин аниқ аст, ки ман ҳам меравам! – фарёд зад Комила. – София мехоҳад барои ман дар шаҳр курта харад, ва мо ба чойхона меравем ва торти қаймоқӣ мехӯрем ва вақтхушӣ мекунем!

Петери тануманд то ҳол даст накашид:

– Тасаввур кун, ки ягон садама бо қатора рӯй диҳад, – бо рӯи торик гуфт ӯ. – Садамаи қатора воқеаи фавқуллода аст, бовар кун. Шумо ҳар дуятон мурдан метавонед ва ҳеҷ вақт дигар зинда намешавед.

– Ту аз он сабаб чунин мегӯӣ, ки ҳасад мебарӣ, – шӯхӣ кард Комила, – ту ҳасад мебарӣ, ки ман ба шаҳр меравам ва ту не!

Ҳасад бурдан! Агар вай медонист...

– Агар ту дар иди милод ба шаҳр равӣ, ман дигар дӯсти ту нестам! – фарёд зад Петери тануманд.

«Ман ҳам дигар намехоҳам дӯсти ту бошам!» Чашмҳои Комила бо ашк пур шуданд.

– Ту ин хел беақл ҳастӣ, ки ...!

– Ту ҳам дигар ба хонаи мо барои чанасаворӣ намебиёӣ! – илова кард Петери тануманд.

– Ва ту дигар ба ин ҷо намебиёӣ ва бо бодбараки ман бозӣ намекунӣ, – ба муқобиллаш гуфт Комила.

– Ман ҳам инро намехоҳам, – гуфт Петери тануманд бо рӯи турш, – ман ҳеҷ вақт дигар ба Офтобхона намеоям. Ҳеҷ кас дигар бо ту тӯби барфӣ тоб намедиҳад. Ин ба ёдат истад!

– Пф! Вақте Себастиан аз зиндон барояд, ӯ барои ман тӯби барфӣ тоб медиҳад. Ӯ аз ту боқувваттар аст!

Петери тануманд ягон ҷавобе гуфта натавонист, ки мувофиқ ояд. Ӯ тоб хӯрд ва рафт.

– Себастиан ҳам беҳтар ба дарахт баромада метавонад! – аз пушташ фарёд зад Комила. – Ва ӯ аз ту ду баробар дуртар туф кардан метавонад!

Калимаҳо гӯё ба пушти Петери тануманд заданд. Лекин ӯ наистод. Ӯ дандонҳояшро сахт зер кард ва тезтар қадам зад.

– Петери тануманд! – фарёд зад Комила.

– Пе-е-етери танума-а-а-нд, ма-а-аро интизо-о-ор шав!

Петери тануманд тоб хӯрд ва интизор шуд. Ё дид, ки Комила аз пушти ё давида омад. Рӯяш сурх буд ва нафасаш гирифта буд.

– Се-еб..., – базӯр нафас кашида гуфт Комила, – Себастиан одам сохта метавонад, ки гӯшҳояшро ҷунбонидан метавонад. Инро ту наметавонӣ!

Ё аслан чизи дигарро гуфтани буд. Лекин ин буд, ки ё гуфт ва Петери тануманд фаҳмид.

Ё «нарав» гуфтани буд. Ё мехост гӯяд, ки «бо вучуди он ҳам бо бодбаракам бозӣ кун. Ту бо киштиҳову ҳайвонҳои коғазинам ва ҳама чизе ки дорам, бозӣ кун, фақат нарав!» Аммо вай инро нагуфт.

Ва Петери тануманд рафт.

Комила хомӯшона дар ҷояш истод ва лаҳзае фикр кард. Пушти Петери тануманд васеъ ва бача сахт ранҷид. Ё дигар тоб нахӯрд.

НАҚШАИ ВОҲИМАНОК

Петери тануманд бо қадамҳои ганда ба хона рафт. Ҳа. Ин хел буд! Ин он буд, ки Себастиан Кок хеле зӯр карда метавонист. Ё хеле дур туф кардан ва аз коғаз одамон сохтан метавонист, ки гӯшҳояшон ҷунбонида метавонанд! Уф! Инро дигарон ҳам метавонанд, агар каме машқ кунанд.

Ва Петери тануманд то ҳадди имкон машқ кард. Ними рӯз ё дар мизи ошхона шишт, кашид ва бурид. Лекин ё натавонист одамонро бурад, ки гӯшҳояшонро мечунбонанд. Ҳа! Ё ҳаштто кард, ва ҳамашон дасту пойҳо ҷунбонидан метавонистанд. Лекин ҳар қадар кӯшиш кард, ё гӯшҳояшонро ҷунбондан натавонист.

Хулоса, ё аз ин кор даст кашид.

Ва Петери тануманд то ҳадди имкон машқ кард

Ҳар қадаре ки \bar{u} машқ мекард, кораш барор намегирифт. \bar{U} бо Себастиан Кок баробар шуда наметавонад.

Петери тануманд ҳашт одами коғазинро ба коғаз печонд ва ба поёни каташ гузошт. \bar{U} орзу мекард, ки кошки Себастиан ҳеч вақт таваллуд намешуд, ки \bar{u} ҳеч вақт бо Комила вонамехӯрд ва \bar{u} ба ҷои дури дур мерафт!

Лекин Себастианхоҳ-нохоҳ дар ин дунё буд. Ҳеч кас инро дигаргун кардан наметавонист: \bar{u} бо Комила вохӯрда буд. Ин аллакай гузашт. Вале эҳтимол \bar{u} ро маҷбур кардан мешуд, ки \bar{u} аз ин ҷо равад? Агар Себастиан ба ҷои дигар мекӯчид ва ҳеч вақт барнамегашт, \bar{u} , Петери тануманд, боз ба Комила даркор мешуд. Дилаш аз ин пур буд. Аммо кӣ Себастианро маҷбур мекунад, ки ба ҷои дигар сафар кунад?

Петери тануманд ду рӯз дар бораи ин фикр мекард. Дар сеюм рӯзи сеюм нақшаи \bar{u} тайёр буд.

\bar{U} , Петери тануманд ҳамаашро ҳал мекунад. Агар саратро кор фармой ва бисёр хуб фикр кунӣ, ҳамааш осон мешавад.

Ҳа, ҳа, акнун София ва Комила чанде ки хоҳанд, ба шахр рафтан гиранд! Ин ҳам дар нақшааш буд. Агар фикрашонро дигар кунанд, нақшаи \bar{u} вайрон мешавад. Лекин бояд чунин нашавад.

София ва Комила фикрашонро дигар накарданд.

Петери тануманд ба вокзал омад. Ин маънои онро дошт, ки \bar{u} дигар хафа нест. Акнун \bar{u} дигар дар бораи садамаҳо ва одамони хатарнок сухан намеронд. \bar{U} фақат механдид ва ба онҳо роҳи сафед орзуманд буд.

Петери тануманд дар вокзал шишт. Бист дақиқаи дароз гузашт. Баъд қаторайи якум расид. Бисёр одам набаромад. Фақат ду шахс. Ва ягонтоаш Себастиан Кок набуд.

Себастиан дар соати ёздаҳу ним омад. Ў охири баромад. Аввал марди фарбеҳи хурде бо кулоҳ ва ҷома ва сумкаи чармӣ баромад. Баъд ду зани зебо, як духтарак ва як бобояке ки асо дар даст дошт, баромаданд. Баъди ин боз як мард фуromaд, лекин ин фақат дуредгари деҳа буд. Ва дар он лаҳзае ки Петери тануманд гумон кард, ки ҳама баромаданд, марди ҷавоне аз қатора ҷаста баромад. Мард калон ва хароб буд, бо гардани дароз ва чашмони кабудӣ хушнуд. Ў дар болои сараш кулоҳ надошт. Ҳамин тавр фаҳмидан осон буд, ки ӯ мӯи сурх дошт. Он чунон сурх буд, ки қариб месӯхт!

Петери тануманд аз пушташ нигоҳ мекард. Ў бо худ халтае дошт, ки хеле шавқовар менамуд. Ў халтаро ба пушт гирифт ва бо қадамҳои дароз ба роҳ баромад. Петери тануманд аз пушташ рафт. Ў донист, ки ин ҳамон касест, ки ба ӯ даркор аст. Акнун ӯ фақат бояд чизи кори нодуруст накунад ва калимаҳои мувофиқ ёбад. Баъд давомаш худ аз худ ҳал мешавад.

Ҳа, дуруст. Мард аз роҳи калон фаромада, ба сӯи Офтобхона рафт. Ў ба дари хона омад ва дарро кӯфт. Петери тануманд оҳистатар мегашт. Агар Себастиан як бори дигар тақ-тақ кунад, ӯ гузаштан метавонад.

Акнун ӯ як бори дигар тақ-тақ кард, лекин ҳеҷ кас накушод. Албатта не! София ва Комила дар шаҳр буданд-ку!

Себастиан ба қафо қадам зад ва Петери тануманд медонист, ки онҳо айнаи ҳамин чизро диданд. Онҳо диданд, ки пардаҳо маҳкам буданд ва аз болои бом дуде намебаромад.

Себастиан ба сӯи дарвоза тоб хӯрд, ва дар ин лаҳза Петери тануманд оҳиста гузашт.

– Э бача! – фарёд зад Себастиан. – Оё ту медонӣ, ки София ва Комила дар куҷоянд?

Петери тануманд истод.

– Онҳо ба назди холаву ва язнашон сафар карданд, – ҷавоб дод ӯ.

– Оё ту медонӣ, онҳо кай бармегарданд?

– Баъди Соли Нав, – дурӯғ гуфт Петери тануманд, – онҳо мехоҳанд баргарданд, – давом дод ӯ.

– Барои чӣ? – пурсид Себастиан бо изтироб. – Оё ягон воқеа рӯй дод?

Петери тануманд наздиктар омад.

– Онҳо нахостанд бо як шахс вохӯранд, – гуфт ӯ бо овози паст ва боваринок, – бо кадом як дузд.

– Як дузд! – Овози Себастиан ларзид.

– Як дузд, ҳа! Як мардаки бемаънӣ, ки ба ин ҷо омаданӣ буд. Номаш ... Себастиан Кок!

Агар Петери тануманд дар ин лаҳза рӯи Себастианро медид, ӯ аз гапҳои худ пушаймон мешуд. Лекин ин хел бисёр барф меборид, ки онҳо якдигарро хуб намедиданд. Себастиан дигар калимае ҳам нагуфт. Аз ин сабаб Петери тануманд фаҳмид, ки нақшааш дуруст рафта истода буд, ҳамон тавре ки ӯ мехост. Акнун ӯ оромона ба хона рафта иди милодро қайд карда метавонад. Ҳамааш худ ба худ ҳал мешавад. Себастиан ба дури дур сафар хоҳад кард, ва ҳеҷ вақт дигар ба Офтобхона барнамегардад.

Себастиан намедонист, ки Петери тануманд меравад. Ӯ ҳода хӯрдагӣ барин дар барф меистод. Калимаҳои Петери тануманд ботинан азоб медоданд: як дузди ҳақиқатан бемаънӣ, марди бемаънӣ, номаш Себастиан Кок ...

ДАР ШАҲР

Саёҳат ба шаҳр на он тавр шуд, ки София ва Комила интизор буданд. Вақте ки онҳо ба зиндон расиданд, диданд, ки тахтаи калоне дар пеши дарвоза овезон аст. Комила оҳиста хонд. София онро тез хонд. Лекин ҳар дуяшон диданд, ки дар он ҷой навишта шуда буд. «*Ба кӯдакон даромадан ба зиндон манъ аст*», – навишта шуда буд.

– Зиқ нашав, Комила! – гуфт София, – мо ба ҳар ҳол рӯзро дар шаҳр хуб мегузаронем.

Аммо Комила ғамгин буд. Охир, вай ин рӯзро чашм интизор буд, ки Себастианро боз мебинад ва акнун ӯ ба вай ҳатто саломалейк гуфта наметавонад! Лекин София метавонад! София метавонист чанде ки хоҳад, ба хабаргирии Себастиан биёяд. Вай метавонад бо тӯҳфаҳо ва пухтупаз ва ҳама чизҳои дигар дарояд, фақат аз сабабе ки вай калонсол аст!

– Комила, – гуфт София бо овози меҳрубона, – Комила, гиря накун! Ман барои ту конфет ва дигар чизҳои бомазза мехарам! Мо

барои ту як куртаи зебо мехарем, ана ҳамонро, ки ту хостӣ. Мумкин ҳатто пойафзол. Ту ба ин чӣ мегӯӣ? Ту ба туфлиҳои сурх бо тугмаҳои нуқрагин чӣ мегӯӣ?

Комила ҳеч чиз нагуфт.

– Баъди ин мо мағозаҳоро аз берун тамошо мекунем, – давом дода гуфт София.

Комила дар пеши ҳабсхона нишаста интизор буд

– Мо ба чойхона меравем ва торти қаймоқӣ мехӯрем ва ин қадар бисёр кола менӯшем, ки шикамат мисли пуфак кулӯла мешавад.

Акнун Комила дар шаҳр дигар он қадар зиқ набуд. Вай барои конфет ва торти қаймоқӣ ва кола хурсанд шуд. Хеле хуб буд, ки вай куртаи нав ва пойафзоли сурх мегирад. Комила ашкҳояшро пок кард ва пеши дарвоза болои ҳарак шишт. Ӯ дар он ҷо бояд шинад ва интизор шавад, вақте ки София мебарояд ва Себастианро хабар мегирад.

София ваъда дод, ки ба Себастиан саломҳои зиёд аз Комила мерасонад.

– Духтари хуб бош, – гуфт ӯ ва бо дасти мулоимаш рӯи Комиларо сила кард. – Ман то ҳадди имкон тез бармегардам!

Баъд ӯ ба дарвозаи зиндон даромад ва нест шуд ғойб шуд.

Лекин София тез баргашт. Вай зуд баргашт ва Комила дарҳол дид, ки ҳама тӯҳфаҳо ҳоло дар дасташ буданд.

– Ӯ дигар дар ин чо нест, – гуфт ӯ ва беумед назди Комила нишаст.
– Онҳо имрӯз ӯро озод карданд. Ана ҳамин саҳар! Кошки дина мерафтем!

Дар ин лаҳза марде гузашт. Ӯ сабаде дар дасташ дошт. Ӯ қадпаст ва хароб буд, бинии тез ва пӯсти хушк дошт. Ба фикри Комила ӯ меҳрубон буд. Ӯ қариб бо чашмонаш механдид.

Марди хурд фаҳмид, ки бо София ва Комила чизе нодуруст шуд. Вақте ӯ аз пеши онҳо гузашт, ӯ истод ва саломкунон кулоҳашро бардошт.

– Бубахшед – бо эҳтиром гуфт ӯ, – ба шумо ёрӣ расонам?

– Шумо ба мо аниқ ёрӣ расонда наметавонед, – гуфт София. – Мо фақат хостем як ҷинойткорро дар ин чо хабар гирем, лекин ӯ дар ин чо дигар нест.

– Инро нагӯед, инро нагӯед, – дилбардорӣ кард марди қадпаст. – Мумкин ман ба ҳар ҳол ёрӣ расонда метавонам! Ман як дӯсти хубе дорам, ки дар ин чо мешинад. Як бачаи ҳақиқатан соз. Агар ман вайро каме хубтар аҳамият меодам, вай эҳтимол дар чои дигар мебуд. Мумкин ӯ чизе медонад. Бисёр вақт мешавад, ки онҳо ба дӯстонашон аз посбонон дида бисёртар мегӯянд. Ба ман фақат номи ҷинойткорро гӯед ва ман кӯшиш мекунам, ки чизе дар бораи ӯ фаҳмам.

– Номи ӯ Себастиан Кок.

– Шумо Се-Себастиан Кок гуфтед?

– Ҳа, – ҷавоб дод София.

– Ҳа, лекин, ин ана ҳамон одам аст, ки ман ӯро хабар гирифтани хостам, – фарёд зад марди хурд. – Намудаш чӣ хел аст? Ӯ калон ва хароб аст? Мӯйҳояш сурх?

– Ҳа, – гуфт София боз.

Марди қадпаст ба ҳарак нишаст ва рӯяшро бо дастонаш пӯшонд.

– Ин гап дуруст нест! – оҳ кашид ӯ. – Ман дар ҳама чо Себастианро кофтам. Дар ҳама чо! Ва дирӯз ба ман хабар расид, ки ӯ дар зиндон аст. Оҳ, оҳ, оҳ, ман бояд дарҳол мерафтам! Ман бояд дирӯз мерафтам. Лекин дина мағозаҳо ҳанӯз маҳкам буданд, ва ман ин хел хасис будан нахостам, то бо дасти холӣ назди вай биёям. Як бор бинед, ки ман барои вай чиҳо харидам!

Марди хурд сабадро кушод ва ба онҳо костюмро бо шими зебо нишон дод.

– Ва ана инро бинед! – Ў як куртаи сафедро баровард ва пойафзоли нави сиёхро. – Ин ҳамаро Себастиан аз ман бояд мегирифт. Ва вақте ки ўро боз ёфтам, ман ўро боз гум кардам!

Марди қадпаст як рўймолчаи рахдорро аз кисааш баровард. Ў чунон ғамгин метофт, ки София ўро дилбардорӣ кардан хост.

– Шумо ўро боз мебинед, – гуфт ў меҳрубона.

– Ман? Не, ман ўро дигар намебинам. Ў ҳатто намедонад, ки ман ягон фикрамро барои вай сарф мекунам. Дафъаи охир, вақте ки ў дар зиндон мешишт, ман ягон маротиба ўро хабар нагирифтам, агарчи медонистам, ки ў дар зиндон аст! Ман фақат бо корҳои худ овора будам. Ва вақте ў боз баромад, ў нест шуд. Ҳамту! Ман инро ба шумо тасдиқ карда метавонам! Ман чанде ўро надидам. Аз ҳамон рӯзи нохуш, ки ў дуздиданро сар кард, ман ўро дигар надидам. Ў маоши коргарони корхонаи бозичабарориро дуздид, вай нодон! Баъд ў корашро гум кард. Албатта! Ва ман ҳеҷ коре накардам, то ба ў ёрӣ диҳам! Ҳеҷ кор! Ман ўро бо ин аҳвол танҳо мондам. Акнун ман ба ў ҷои кор ва ҳама чизи дигар ёфта метавонам, лекин акнун ў ин ҷо дигар нест! Оҳ, оҳ! Ман ўро дигар намебинам, инро ман ҳис мекунам – Ў бо рўймолчааш биниашро тоза кард ва айнакро молид. Ногаҳон рӯи ў боз равшан шуд. – Лекин шумо ўро боз вомехӯред, – хурсандона фарёд зад ў. – Шумо ўро боз мебинед, инро ман ҳис мекунам! Дар ин вақт шумо ба ў салони калони ман Франсени пирро расонед ва гӯед, ки ман барои ў кор дорам. Кори хуб. Ў дар корхонаи бозичабарорӣ кор меёбад. Инро гуфта метавонам, чунки корхонаи бозичабарорӣ акнун аз ман аст, ва на аз Ҳербстблатт. Инро бинед. Ана инро гиред ва ба ҷои ман ба ў диҳед – Ў сабадро ба пеши София монд. – Гӯед, ки ин тўхфае аз Франсени пир аст ... Не, ба ў гӯед, ки ин тўхфа аз дўсташ, аз дўсти хубаш, Фридолф Франсен аст. Ба ў нақл кунед, ки ман ўро то сафед шудани мўйи сарам мечустам. Ва аз ў илтимос кунед, ки то ҳадди имкон тезтар дар хонаи ман меҳмон шавад. Ў медонад, ки ман дар кучо зиндагӣ мекунам!

Ва пеш аз он ки София ва Комила чизе фаҳмиданд, марди қадпаст рафт. Онҳо пушти ўро ҳанўз то дури дур дар кўча медиданд. Лекин

сабад бо либос, куртаи сафед ва пойафзоли сиёҳ ҳоло ҳам болои харак буд.

– Ту фаҳмидӣ, ки вай чӣ гуфт? – пичиррос зад Комила. – Ӯ гуфт, ки мо аниқ Себастианро боз мебинем. Ӯ ҳис кард, ӯ гуфт. Оё ту бовар дорӣ, ки дар ҳақиқат ӯ инро ҳис кард?

– Мумкин, – гуфт София.

Дар ин рӯз София ва Комила ин хел бисёр воқеаро диданд, ки боз табъашон хуш шуд. Онҳо ҳама чизҳоро дар вокзал ба назорати бор супориданд ва ба шаҳр рафтанд, то рӯзро хуб гузаронанд. Онҳо барои Комила курта ва пойафзол хариданд, онҳо торти қаймоқӣ, конфетҳо ва ҳасиби гарм хӯрданд, онҳо хуштоки хурде барои Петери тануманд ва як ситора барои арчаи милодӣ хариданд. Ва қариби бегоҳ онҳо бо ҳамаи чизҳояшон ба хона сафар карданд. Онҳо бисёр бор доштанд. Дар аввал ҳама ин хӯрокҳои болаззат, баъд ҳамаи он чи дар шаҳр хариданд ва ғайр аз ин ҳамон сабади Франсен. Дар сабад кастюм-брюки зебо, куртаи сафед ва пойафзоли нави сиёҳ буданд. Ин тӯҳфаи мавлудӣ барои Себастиан аз дӯсти хубаш Фридолф Франсен буд.

ЯК МАРД ДАР БОЛОИ ЗИНАПОЯ

«Ман танҳо як роҳ дорам», – фикр кард Себастиан. Ман бояд тез ба ягон ҷо сафар кунам. Фарқ надорад, ки ба кучо. Ба Дания ё Амрико, ба Африқо ё Исландия. Он қадар дур, ки София ва Комила маро дигар ҳеч вақт набинанд.

Себастиан лабҳояшро сахт ба ҳамдигар зер кард. Ӯ София ва Комиларо бо хабаргирияш дигар ғам додан намехост. Онҳо бояд дигар нагӯянд, ки ӯ худро даъват мекунонад! Акнун ӯ ба ҷаҳон сафар мекунад ва бо ҳеч кас хайрухуш намекунад. Не, чунки ӯ ҳеч кас надошт, бо ки бо ӯ хайрухуш кунад. Ӯ дӯстон дигар надошт, як кас ҳам не. Пештар ӯ фикр мекард: ман ақаллан Комиларо дорам. Ӯ аз София ва Комила чизи дигареро интизор буд. Аммо онҳо дӯстони ӯ будан намехоҳанд. Агар ӯ ба онҳо каме ҳам муҳим мебуд, онҳо ба шаҳр намерафтанд. Ва онҳо ба дигарон ҳам намегуфтанд, ки ӯ одами бемаънӣ аст, ки худро даъват мекунонад. Комила метавонист

нависад, ки ӯ дар ин ҷо дилхоҳ нест! Вай ана ҳамин як хизматро барои ӯ карда метавонист-ку. Баъд ӯ ин сафари дароз бо қатора намекард, ва чунин саҳт дилхунук намешуд. Лекин Комила як калима ҳам нагуфт. Вай фақат гуфт, ки дар иди милод Себастиан хеле ҳайрон мемонад. Акнун ӯ фаҳмид, ки тавачҷӯҳи Комила чӣ гуна ҳайратомез будааст. Комила хост, ки вай ба Офтобхона биёяд ва ҳеҷ касро дар он ҷо наёбад ...

Себастиан ба зинапоя шишт. Ӯ худро саҳт монда ҳис кард. Ба ӯ менамуд, гӯё ки ӯ чанд рӯз роҳ гаштааст. Километрҳои зиёд. Лекин дар асл ӯ чун ҳарвақта гашта буд. Фикрҳои ғамангез ӯро чунин хаста карданд. Чунон ки шикам ва тамоми бадани ӯ гӯё хушк шуд.

Вақте ки саҳарӣ ӯ аз зиндон халос шуд, чӣ гуна хурсанд буд! Посбон ҳангоми кушодани дарвоза чӣ гуфта буд?

– Бахту саодат орзумандам, Себастиан Кок, – гуфт ӯ, – ва иди Милоди хуш!

Хуш! Ха, ха! Иди Милоди хуш! Оҳ не, барои Себастиан Кок иди Милоди хуш намешавад. Дар бегоҳии иди Милод ӯ дар кӯчаҳои шаҳр мегардад ва равшании чароғҳо дар тирезаҳои мардумро мебинад. Ва пушти тирезаҳо одамоне мешинанд, ки зиндагии хуб доранд. Онҳо хӯрок ва гармӣ ва дӯстони хуб доранд ...

Себастиан оҳ кашид. Ҳозир ӯ рафтани буд. Ҳозир. Ӯ фақат бояд каме дам гирад. Зиёд не не. Агар ӯ ин ҷо шиштан гирад, хобаш мебарад. Ва агар дар ин барфӣ хобаш барад, ӯ аз хунукӣ мемурад. Инро ӯ хуб медонист. Вақте ки София ва Комила ба Офтобхона бармегарданд, дар болои зинапоя як марди аз хунукӣ шахшуда ва мурдари меёбанд.

Ҳангоми баргаштанашон Комила ва София як мардро дар болои зинапоя меёфтанд

Асосан, агар ӯ мурад, ҳеҷ гап нест. Ҳеҷ кас набуд, ки ӯро пазмон мешуд. Комила не. Комила дурӯғ гуфта буд. София ҳам не. Вай фикр мекунад, ки ӯ одами бемаънӣ аст. Франсен не, ки як вақтҳо дӯсти ҷонияш буд, вақтҳои пеш. Ӯ дуздонро дӯст намедорад, чунки ӯ ягон бор ба зиндон хабаргирӣ наомада буд.

Себастиан пушти худро ба девор така дод ва чашмонашро пӯшонд. Акнун ӯ хунукиро ҳис намекард. Шамол дигар намевазид. Пойҳои ӯ гарм буданд. Оё пойҳоиаш дар ҳақиқат гарм буданд? Себастиан хост, ки мӯзаҳояшро ба ҳамдигар занад, то пойҳоиашро ҳис кунад, лекин натавонист. Ҷунбидан чунин душвор шуд ...

Каллаи Себастиан ба поён фаромад. Ӯ хоб рафт.

Лекин баногоҳ ӯ аз ҷояш ҷаҳид ва тамоман хушёр шуд.

– Чӣ хел ман беақл ҳастам! – гуфт ӯ бо овози баланд. – Ман ин ҷо мешинам ва фикрҳои ғамгинона дорам. Ман фарзанди Худоям-ку! Ин дуруст нест, ки ман дӯстон надорам. Ман як шахсро дорам! Исои Масеҳ дӯсти ман аст, ва Ӯ маро ана ҳамин тавре ки ҳастам, дӯст медорад. Ва ман Худоро чун Падар дорам. Ӯ ваъда дод, ки ба ман ғамхорӣ мекунад!

Себастиан хест ва барфро аз палтояш афшонд. Акнун ӯ худро беҳтар ҳис мекард. Ҳамааш хуб мешавад. Кӣ медонад? Мумкин ягон рӯз дӯстони нав меёбад! Худо инро ҳам ҳал мекунад. Худо ба ӯ ёрдам медиҳад, ки ҳам кор, дӯстон, хӯрок ва либос ёбад, ҳамаи он чиро, ки ба ӯ зарур аст.

Себастиан халтаро ба пушт монда, ба вокзал рафт.

Лекин ӯ дур нарафт. Фақат то назди дарвоза. Баъд ӯ халтаро монд ва як чизро фикр кард. Ӯ инро фикр кард, ки халтааш пури тӯҳфаҳо аст. Дар дарунаш як қуттичаи зебо барои София буд. Ӯ инро дар зиндон сохта буд. Ӯ даруни қуттичаро бо абрешими сурх пӯшонда, дар

сарпӯшаш як оинача часпонда буд. Дар рӯи қуттича як сурат буд, ки аз хасҳои торик ва равшан Масехро чун кӯдак тасвир кард. Дар гирди ӯ се мунаҷҷимон кӯдакро сачда мекарданд ва ба ӯ тилло, лодан ва мур оварда буданд.

Барои Комила ӯ хонаи лӯхтақо сохта буд, бо даричаҳо ва тирезачаҳо ва як зинапоя. Ӯ барои ҳама ҳуҷраҳо мебел сохта буд. Катҳои хурд бо матрасҳо, болиштҳо ва кӯрпаҳо. Ҷевонҳое, ки онҳоро кушодан ва пӯшидан мешуд. Диван, курсиҳо, якто миз ва якчандто табақ. Ӯ як гаҳвораи майдача низ сохт, ва дар гаҳвора як лӯхтаки хурдакак хоб буд, ки мисли ниничаи ҳақиқӣ метофт. Себастиан ҳамчунин лӯхтақои бисёри ҳархела сохта буд. Як оилаи пурра бо модар, падар ва бибӣ ва ҳаштто кӯдак. Гарчанде ки хурд буданд, ҳамааш либосҳои доштанд, ки кашидан ва пӯшидан мешуд.

Агар ӯ ин чизҳоро фурӯшад, бисёр пул ба даст меоварад. Баъд дар иди Милод ӯ гурусна намонад. Ӯ ба ягон чойхона меравад ва шикамашро бо сосиска, гӯшт ва ширбиринҷ пур мекунад, ва дар ягон меҳмонхонаи шаҳр дар кати гарм мехобад.

Лекин ба ӯ ин фикр маъқул нашуд, ки ягон каси дигар бо чизҳои Комила бозӣ кунад. Духтари бегона бо лӯхтақое бозӣ мекунад, ки ӯ бо чунин диққат сохта буд. Духтари бегона мебелҳоро ба ҳар ҷои хонача мегузаронад, катҳоро рост мекунад ва ҷевонҳоро маҳкам мекунад ва мекушояд. Ҷевонҳои Комиларо!

Не, ӯ ин тӯҳфаро фурӯхтан намехост.

Себастиан тоб хӯрд ва ба сӯи зинапоя баргашт. Он ҷо ӯ даме истод.

«Оё ба София ва Комила тӯҳфаҳоро диҳам ё надиҳам?» – ӯ ба ҳаво савол дод. Худо ҳамсӯҳбати Себастиан буд. Ва вақте ӯ ин тавр истод ва интизори ҷавоби Худо буд, оиди як чизе фикр кард, ки дар Китоби Муқаддас хонда буд. Он ҷо навишта шуда буд, ки бадириро бо хубӣ баргардондан лозим аст. Ба агар касе туро ранҷонда бошад, кӯшиш кун, ки ба ӯ хурсандӣ кунӣ.

Акнун Себастиан медонист, ки Худо ба ӯ ҷавоб дод. Худо хост, ки ӯ ба София ва Комила тӯҳфаҳоро диҳад, ҳатто агар онҳо лоиқи ин набованд ҳам.

Лекин ӯ ин тӯҳфаҳоро ҳамту болои зинапоя мондан наметавонист. Онҳо то бозгашти София ва Комила дар он ҷо вайрон мешуданд. Ӯ

бояд ба хона дарояд ва онҳоро болои миз монад, дар он ҷо онҳо зарар намебинанд.

Дари берун маҳкам буд. Аз ин сабаб ӯ бояд интизор мешуд. Лекин Себастиан хуб медонист, ки қуфлҳои дарҳо чӣ тавр кушода мешаванд. Ӯ бе сабаб дузд нашуда буд. Дар анбори ҷӯбин як симро ёфт, ки ба қуфл хуб меғунҷид. Ӯ онро ба қуфл андохт.

Себастиан пеш аз ин аллакай бисёр қуфлҳои душворро кушода буд. Лекин пеш ӯ инро барои дуздидан кард. Ин якум бор буд, ки ӯ дарро кушод, то хубӣ кунад. Ӯ ҳатто фикр накард, ки як нонреза аз Офтобхона дуздад. Ӯ фақат тӯҳфаҳоро оҳиста болои мизи ошхона мондан хост. Баъд ӯ мехост барояд ва ҳеч вақт дигар ба Офтобхона баргаштан барнагардад.

ИДИ МИЛОД

Ҳамааш, чуноне ки Себастиан нақша кашида буд, рӯй надод. Вақте ӯ ба Офтобхона даромад, дид, ки ҳама чиз чиркин ва бетартиб буд. Шояд пеш аз рафтанишон София ва Комила кори бисёр доштанд. Онҳо ҳатто пиёлаҳоро нашуста монданд. Тамоми миз пур аз табақҳои ношуста буд!

Ҳозир ман бадири бо хубӣ баргардондан метавонам, фикр кард Себастиан. Ман метавонам Офтобхонаро барои иди Милод тоза кунам.

Ва ӯ чунин кард.

Ӯ ҳама чизҳоро ҷамъ кард, косаву табақро шуст, тоза кард ва рӯфт, то тамоми хона топ-тоза буд. Баъди ин ӯ ба анбор рафт ва дар он ҷо як тӯда ҳезум майда кард. Дар он ҷо ӯ дарахти арчаро дид, ки дар кунҷ така мекард. Себастиан дарахтро бардошта аз назар гузаронд. Дарахт арчаи хурди зебо буд. Ҳа, лекин аҷоиб буд, ки София ва Комила арчаеро гирифтанд, дар сурате ки медонистанд, ки дар худи ид нестанд!

Себастиан дар дилаш механдид, вақте дарахтро ба ошхона меовард. Акнун ӯ София ва Комиларо ба тааҷҷуб меорад. Ӯ барои онҳо арчаро ороиш медиҳад. Он бояд пури фариштачагон шавад! Себастиан аз халтааш коғази сафед баровард ва қолаббуриро сар

кард. Ман намедонам, **ки ӯ чандто фариштаҳо ӯ кард**, лекин онҳо ба ҳар ҳол аз сад зиёд буданд. Ва вақте ӯ фикр кард, ки фариштаҳо басанд кифоя ҳастанд, Юсуф ва Марям ва Исои Масеҳи нинича ва якчанд чӯпонон.

Арча тамоман базеб шуд. Фариштаҳои сабук оҳиста ин сӯ – он сӯ тоб меҳӯрданд. Чунин менамуд, ки фариштагони бешумор ба Офтобхона парида омадаанд.

Себастиан табассум кард. Бадиро бо хубӣ баргардондан кори беҳад хуб буд. Одам аз ин чунин хурсанд мешавад! Акнун ҳамааш боз хуб буд. Фақат як кори майдае монд, ки ӯ бояд мекард. Ӯ дар як коғазча ба София ва Комила навишта, бояд бахшиш пурсад, ки бе иҷозат ба Офтобхона даромад. Ин хонаи ӯ набуд-ку. Себастиан аз коғаз як табрикномаи сафед бурида, навишт:

«София ва Комилаи азиз! Маро бубахшед, ки вақти дар хона набуданатон ба Офтобхона даромадам. Охир ман бояд тӯҳфаҳоро болои миз гузорам, то вайрон нашаванд. Ман ҳеҷ чизро надуздидам. Акнун ман ба ҷаҳон меравам ва кор мекобам ва ҳеҷ вақт дигар барнамегардам. Бо паноҳи Худо! Саломҳои бисёр аз Себастиан Кок».

Ҳозир ӯ бо вичдони соф роҳи худро давом дода метавонад. Ба наздикӣ бояд ягон қатора ба шаҳр равад. Ӯ то он вақт дар истгоҳ метавонад интизор шавад. Дар вокзал гарм буд, зеро дар он ҷо як оташдони калон буд, ки пури ҳезум буд.

Себастиан ба ҳар тараф назар меандоخت. Дар Офтобхона ҳам гарм буд. Ва ин ҷо чӣ хел дилгарм кунанда буд! Соати рӯимизии София дар хона хурсандона чиқ-чиқ мекард, чароғ равшаниии гарм медод ва дар сӯроҳии оташдон оташи дилгармкунанда месӯхт.

Оё шитофтани лозим аст? Ӯ ҳоло дар вақташ ба шаҳр мерасад! Охири қатора пеш аз понздаҳта кам даҳи бегоҳ намеравад, ва ҳеҷ кас набуд, ки барои ӯ хавотир мешуд. Ӯ бояд наметарсид, ки бо Комила ва София ин ҷо вомехӯрад. Онҳо пеш аз Соли Нав барнамегарданд. Ва баъд аз он ки ӯ чанд соат кор кард, ӯ пеш аз рафтаниш каме хоб карда метавонад!

Ҳа, ва ин тавр ӯ хоб рафт.

Ӯ ба назди оташдон нишаст, мӯзаҳояшро кашид ва пойҳояшро ба гармӣ дароз кашид.

Себастиан бовар намекард, ки ӯ дар ҷое ки буд, хоб меравад, лекин чунин кард. Вақте ӯ ба оташ нигоҳ мекард ва пойҳоро гарм мекард, чашмонаш оҳиста маҳкам шуданд. Ва ин тавр хобаш бурд.

Себастиан хоб мерафт ва хоб мерафт. Ӯ намедонист, ки вақт чунин тез мегузарад ва София бо Комила ба хона омада истода буданд. Ӯ ҳеҷ чизро намедонист, то он даме ки ӯ аз берун овозҳоро шунид. Ӯ аз курсияш ҷаста хест. Набошад ӯ дер хоб карда буд. Бисёр рӯзҳо! Ҳа, ӯ бояд то баъди Соли Нав хоб рафта бошад, чунки дар ин вақт София ва Комила бояд бармегаштанд! Комила ва София омада истода буданд! Ва ин ҷо ӯ, Себастиан Кок, чун хирс дар дом буд!

Роҳи гурез дигар набуд. Ӯ ба воситаи дар гурехтан наметавонист, чунки дар он ҷо ӯро медиданд. Ва ҳамаи тирезаҳо ях карда буданд ва онҳоро кушода намешуд.

Себастиан дигар фикр карда натавонист. Ӯ худро пушти дари хонаи дарунӣ пинҳон кард. Баъди ин ӯ меандешид, ки ин беақлӣ буд, чунки Комила ва София ҳанӯз ба ошхона даромаданд. Ӯ онҳоро аз сӯроҳии дар медид. Дастҳояшон пури халтаҳо буд.

– О! – оҳ кашид София, – чӣ хел хуб, ки мо боз дар хонаем. Ман аз хунукӣ...

Себастиан намефаҳмад, ки София аз хунукӣ чӣ шуд, чунки ногаҳон Комила фарёд зад:

– Биё, София! Ӯ дар ин ҷо буд, вақте мо набудем! Арчаро бин! Ва ин чизҳои зеборо бин, ки дар миз ҳастанд. Барои ман хоначаи лӯхтакҳо ва барои ту қуттича! Ту ягон бор ин хел чизҳои зеборо дида будӣ?

– Ҳа, ба фикрам, ӯ барои иди Милод ҳамаашро ҳама ҷоро тоза кард. Оҳ не, оҳ не, барои чӣ мо ҳамин рӯз ба шаҳр рафтем!

– Мо дарҳол боз ба хона бояд бармегаштем, – гуфт Комила.

– Агар чунин мекардем, ту куртаи нав намегирифтӣ, – ҷавоб дод София, – ва пойафзол ҳам не.

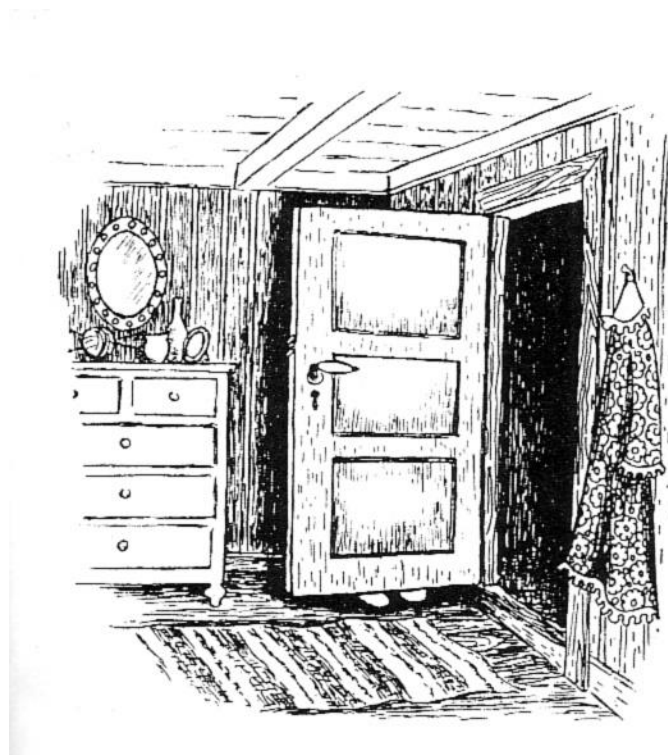
– Ба ман либос даркор нест! – дод зад Комила. – Ман пойафзол ва торти қаймоқӣ ва ҳамаашро намехоҳам! Сад бор бисёртар ман мехостам дар хона бошам ва Себастианро пешвоз гирам!

– Мо ба ин ҷо омадани ӯро намедонистем-ку, – гуфт София меҳрубона.

– Ӯ ба мо навишта метавонист!

– Мо ҳам ба ӯ нанавиштем-ку, – гуфт София. Овози ӯ ҳоло ҳам меҳрубонона буд.

– Мо, не! Мо ба ӯ чӣ хел нависем, агар ин зурприз аст! Баъд ин зурприз дигар намешавад!

Себастиан пушти дар меистод

– Ҳо, ҳо, – оҳ кашид София, – ӯ ин ҷо буд ва боз рафт. Хайр, ҳеҷ чизро дигаргун карда намешавад.

– Аниқ нест, ки ӯ рафтааст ё не, – гуфт Комила.

– Мумкин ӯ фақат пинҳон шуд. Себастиан, баро! Ман медонам, ки ту дар таги кат ҳастӣ.

– Ӯ дигар ин ҷо нест, – гуфт София, – оташдон қариб хунук шудааст. Биё ва худат ҳис кун. Ӯ чанд соат пеш рафтааст!

– Ана як мактуб барои мо! – фарёд зад Комила. – Биё ва бин! Картаи зебо!

Ҳар дуяшон болои мактуб ҳам шуданд ва София бо овози паст хонд:

«София ва Комилаи азиз! Маро бубахшед, ки ҳангоми дар хона набуданатон ба Офтобхона даромадам».

– Барои ин бахшиш пурсидани ӯ зарур набуд, – гапро бурида гуфт Комила, – ӯ худӣ аст-ку!

Себастиан, ки дар пушти дар истода буд, ҳайрон шуд. Оё ӯ дуруст шунид? Оё ин ҳақиқатан овози Комила аст, ки гуфт: *Ӯ худӣ аст-ку?*

София давомашро хонд:

«Охир ман бояд тӯҳфаҳоро болои миз гузорам, то онҳо вайрон нашаванд. Ман ҳеҷ чизро надуздидам».

– Марди бечора! Ҳатто хӯрок нахӯрд. Не, дар ҳақиқат, дар ин ҷо нон нашикаста истодааст. Ва мо ин қадар бисёр чизҳо барои ӯ дорем! Давомашро хонем ...

«Акнун ман ба ҷаҳон меравам ва кор мекобам».

– Мо барои ӯ кор дорем! – гуфт Комила. – Ёдат ба ҳаст, ки Франсен чӣ гуфта буд? Ӯ гуфт, ки барои Себастиан кори хуб дорад. Тасаввур кун, ки чӣ хел Себастиан хурсанд мешавад, агар ӯ инро шунавад!

«...ва ҳеҷ вақт дигар барнамегардам», – хонд София.

– Чӣ? – фарёд зад Комила. – Ӯ ҳеҷ вақт дигар намеояд? Ин гап рост нест! Ӯ ҳамту бе хайрухуш рафта наметавонад! Охир, мо вақти бисёр дӯстони хуб будем! Мо бояд ӯро кобем, София! Биё, ҳозир меравем. Тез кун (бош)! Барои чӣ ту ин тавр меистӣ ва намечунбӣ?

Аммо баногоҳ Комила хомӯш шуд, барои он ки аз ҳуҷра овози аҷиб баромад. Як кас фарёд зад:

– Уҳ-у, – ва як сояи калон аз даҳони дар омад. Лекин ин соя набуд. Ин Себастиан буд. Ва ӯ хандид.

Комила чунон хурсанд шуд, ки ба гардани ӯ овезон шуд.

– Бин, вай ин ҷост! – фарёд зад ӯ. – Ман гуфтам-ку, София! Вай худро фақат пинҳон кард. Ана дидӣ! Ман рост гуфтам!

София фақат хандид. Баъд ӯ дасташро ба Себастиан дароз кард. Вай гуфт, ки ӯ дар Офтобхона меҳмони гиромӣ аст, ва онҳо хеле хурсанд ҳастанд, ки ӯ иди Милодро бо онҳо ҷашн мегирад.

Себастиан ҳаминро мехост. Ҳа, албатта ӯ ҳаминро мехост.

ЯК БАЧА ДАР ТОРИКӢ МЕИСТАД

Вақте ки Себастиан тӯҳфаро бо куртаи сафед ва пойафзоли Франсен кушод, рӯяш аз хурсандӣ сурх шуд. Ва ҳангоме Комила нақл мекард, ки ӯ дар корхонаи бозичабарории Франсен кор карда метавонад, ӯ қариб бовар накард, ки ин рост аст. Ӯ гуфт, ки одам чунин толеи баланд дошта наметавонад. Баъдтар ӯ фаҳмид, ки ин тавр шуда метавонад, ва ӯ гуфт, ки Худо барои ӯ ҳамаашро ин хел хуб ҳал кард.

Комила ҳанӯз дар бораи Китоби Муқаддасе ки барои Себастиан ба коғаз печонда буд, чизе нагуфт. Ӯ онро ҳоло пагоҳ медиҳад. Лекин ӯ аз Комила шунид, ки Комила куртаи нав ва пойафзол бо тугмаҳо тӯҳфа гирифт. Ҳама розӣ буданд, ки Себастиан ва Комила рӯзи иди Милод либосҳои навашонро мепӯшанд. София куртаи зебо дар ҷевон дошт. Он сабзи торик бо остинҳои кушод, дарзҳои сафед ва гиребон буд. Ӯ онро пӯшидани буд.

Ҳамин тавр ин иди Милоди зеботарини зиндагяшон шуд!

Акнун онҳо хоستانд бозгашти Себастианро ҷашн гиранд. Онҳо бифштекс, котлет ва тухм пухтани буданд. Ҳа, ба фикрам тасаввур кардан метавонӣ, ки дар Офтобхона ҳамааш хеле идона буд.

Лекин берун аз тиреза як кас меистод, ки худро тамоман идона ҳис намекард. Ин кас Петери тануманд буд. Агар Комила дар ин лаҳза ба ақиб менигарист, рӯи сафеди Петери танумандро медид.

Аммо Комила тоб нахӯрд. Ӯ бо пушт ба тиреза шишта буд ва ба арча нигоҳ мекард. Он хеле зебо буд: сабз ва ғафс ва тоза. Дар шоҳаҳояш фариштаҳои майдаҷаи сафед овезон буданд, ки Себастиан бурида буд. Онҳо аз шамолроҳаи тиреза каме ин сӯ - он сӯ мечунбиданд. Чунин метофт, ки онҳо парвоз карда истода буданд. Ҳама фариштагони сафеди Себастиан аз осмон фароманд, то дар бораи мавлуди Исои Масеҳ хабар диҳанд.

Эҳтимол, ту гумон мекуни, ки ин бачаи хурдро дар берун дар торикӣ дидан ғамангез аст. Э не, дар асл ин бачаи хурд набуд, бачаи калони боқувват, танҳо даруни ӯ хурд буд. Ӯ танҳо дар таги барф меистод ва хурсандиву ҷашнро дар дарун медид.

София болои мизи ошхона дастархони сафед андохт. Вай гӯшт, сосиска ва пухтупазро болояш монд. Баъд ӯ пушти Комиларо дид ва

дар он чо... Даҳони Петери тануманд калон кушода шуд, бе ин ки ӯ аз ин хабардор шавад. Дар назди миз Себастиан Кок нишаста буд. Ҳа, дар он чо ҳақиқатан дузди сурхмӯй мешишт! Петери тануманд ӯро дарҳол шинохт. ӯро ҳеҷ кас фиреб додан наметавонист. Баданаш ваҷаррос мезад.

Баъд Петери тануманд фаҳмид, ки дар нақшааш чизе нодуруст шуд. Себастиан дури дур нарафт ва ҳоло ҳам дӯсти Комила буд. ӯ инро тез фаҳмид. ӯ ин хел ором ва рост дар Офтобхона мешишт, ки фикр мекардӣ, ки хона аз онӣ ӯст. Ва дар мобайни ангуштонаш чӣ буд?

Петери тануманд баландтар истод ва биниашро ба тиреза зер кард. Ҳа, акнун ӯ ҳамаашро аниқ дид: Себастиан бинии коғазинро бурид ва онро болои бинии Комила гузошт. Акнун ҳар дуяшон хандиданд. Ҳама хандиданд. Фақат Петери тануманд не. ӯ дар умраш дигар намехандад, ӯ инро аниқ медонист.

Ва ин дар иди Милод!

Падар ба ӯ як ҷуфт лижа бо таёқҳояш ва ҳамаашро ваъда дод, лекин ӯ бо як ҷуфт лижа бо таёқҳояш чӣ кор кунад, агар виҷдонаш ӯро азоб медод? Оҳ, барои чӣ ӯ ин хел беақл буд! ӯ ин қадар зиёд дурӯғ гуфт, ки инро дигар ислоҳ карда намешавад. Ҳамин хел буд.

Петери тануманд култ кард. Агар Худо ана ҳамин дафъа ёрӣ медод, ӯ аниқ дигар хел мешуд. Петери тануманд бачаи боодобтарини деҳа мешуд.

– Эй Худо, маро шунида истодай? – гуфт \bar{u} , – ман ҳеҷ вақт дигар дурӯғ намеғӯям!

Баъд \bar{u} фармиданӣ шуд, ки оё вичдонаш ором шудааст ё не, аммо ин тавр нашуд. \bar{U} боз эҳтимол чизеро илова карданаш даркор аст.

– Ман ҳамчунин дигар намедуздам, – кӯшиш кард \bar{u} . – Ва дигаронро дигар ғам намедиҳам. – \bar{U} боз каме фикр кард.

– Ва ҳақорат дигар намекунам, – давом дод \bar{u} . – Ман ёрирасон мешавам ва меҳрубон, хуб...

Лекин Худо фақат як чизро хост. \bar{U} хост, ки Петери тануманд ба Офтобхона равад ва ҳамаи корҳои кардаашро нақл карда, гуноҳашро ба гардан гирад.

Петери тануманд боз оҳ кашид. «*Инро ман намекунам*», – фикр кард \bar{u} .

Ҳа, ҳа, ман мекунам!

\bar{U} аз пойафзолаш барфро афшонд ва якчанд қадам зад. «*Не, ман наметавонам. Ман ин корро ҳеҷ вақт карда наметавонам!*»

Ва Петери тануманд ба шол ашкҳои намакини талх резонд. \bar{U} пойҳои хунукхӯрдаи худро ба ҳамдигар зад ва хомӯшона болои барф нишаст. Ҳа, \bar{u} ин хел истод. Истод ва истод. Ва барф болояш борид ва борид...

Лекин ту барои Петери тануманд ғамгин нашав.

\bar{U} он коре кард, ки бояд мекард. Каме дертар \bar{u} инро қарор мекунад. Бин, вай аллақай аз кунҷи хона баромад. \bar{U} ҳақиқатан ба Офтобхона даромаданӣ аст. Он ҷо \bar{u} дар бораи мактуб ва ҳама чизи дигар нақл мекунад. Ва баъд \bar{u} аз Себастиан ва Комила бахшиш мепурсад. Барои чӣ дили \bar{u} чунин тез метапад? Азбаски \bar{u} ҳоло намедонист, ки ҳамааш нағз мешавад.

Баъди якчанд дақиқа Петери тануманд ҳам гирди миз мешинад. Баъд \bar{u} аз ҳамаи хӯрокҳои болаззате ки София боло дастархон мондааст, шикамашро пур мекунад. Дертар Себастиан барои \bar{u} низ бинии коғазин месозад, чунон ки ба Комила ҳам сохт. Дар он ҳангом \bar{u} ҳақиқати ачиберо мефаҳмад, ки ҳеҷ кас аз \bar{u} хафа нест. Не, баръакс, \bar{u} дӯсти нав пайдо кард! Дӯсти нави Петери тануманд мӯи сурх дорад, ва ҳеҷ кас дар тамоми Норвегия аз \bar{u} зеботар фариштаҳо буридан наметавонад.

Лекин Петери тануманд дар бораи ҳамаи ин чизҳои нағз, ки ўро дар Офтобхона интизор буд, ҳанўз намедонад. Барои ҳамин пойҳояш оҳиста ҳаракат доранд. Гирди даҳонаш сафед шудааст, ва дастонаш дар кисааш меларзанд.

Вале ў меравад!

Акнун ў ба зинапоя мерасад. Ў чўтқаро ба даст мегирад ва барфро аз пойафзолаш тоза мекунад. Аввал аз якумаш, баъд аз дуюмаш.

Бин, ў қариб мерасад!

Петери тануманд дари беруни кабудӣ берунро кушода, ба Офтобхона медарояд.